

Drapene på husmannsplassen Kanten i Land i januar 1833

Kirkebok nr. 8 for Land, folio 260b.

	Døds dagen	Begravelses dagen	Den begravedes Navn	Alder	Opholdsted	Om død af smitsom Sygdom eller ved Ulykkelig Hendelse
23	24 ^{de} Jan.	10 ^{de} Febr.	Peder Michelsen	74 aar	Kanten under Rødnæs	Alle disse 8 ^{te} blev myrdede den 24 ^{de} Jan. om Natten af Niels Nielsen Narumsbakken
24	- D ^o -	- D ^o -	Inger Maria Madsd ^f	70 –	- D ^o -	
25	- D ^o -	- D ^o -	Lars Østensen	41 –	- D ^o -	
26	- D ^o -	- D ^o -	Ellen Marie Olsd ^f	40 –	- D ^o -	
27	- D ^o -	- D ^o -	Ole Andreas Larsen	5½ –	- D ^o -	
28	- D ^o -	- D ^o -	Mari Larsd ^f	2½ –	- D ^o -	
29	- D ^o -	- D ^o -	Karen Larsd ^f	3 mnd	- D ^o -	
30	- D ^o -	- D ^o -	Helene Pedersd ^f	9 1/3 aar	- D ^o -	

*****

Hadeland og Land sorenskriverembete, ekstraretsprotokoll nr. 4 (1831-1839), folio 64a-67a, 67b-71a og 72b-76b

(Tallene i hakeparentes viser til de dokumenter som er gjengitt rett etter avskriften av ekstraretsprotokollen).

Forhør paa Stensborg i Land

Aar 1833 den 5te Februar blev en Extraret afholdt paa Lensmandsgaarden Stensborg i Land af Sorenskriver Thaulov i Overværelse af Lavrettesmændene Peder Johansen Granum og Niels Johansen Troth til Forhørs Afholdelse i Anledning af at den i Pladsen Kanten under Gaarden Rødnæs i Land er indebrændt adskillige Mennesker. Hvor da blev forelest Foged Meinichs Anmeldelse om den i Pladsen Kanten indtrufne tildragelse af 25de sistl. [1] samt den til Forhøret udstædte Indkaldelse. [2] Som noget der staar i forbindelse med nærværrede Undersøgelse fremlagde Administrator en Skrivelse fra Niels Johansen Rødnæs Eie til Chefen for det Landske Compagnie Capitain Castberg [3] samt Tomas Kierulf til Christians Amt med Amtets paategnede Ordre til Forhørs Optagelse. [4] De fremlagte documenter acteres. Da den for tyveri anklagede Soldat Niels Nielsen Narums Eiet No 95 ved Landske Compagnie tillige var instævnt for udøvet Misgierning i Pladsen Kanten, saa havde Foged Meinich fremstillet ham arresteret og nøye bevogtet. Bemeldte Niels Nielsen Narums Eiet blev nu fremstillet for Retten fri for baand og forklarede at være lidet over 25 Aar gammel fød i Pladsen Tranholt under Gaarden Øystad i Land af Forældre Huusmand Niels Svendsen og Berte Hansdatter, der begge lever. Da han var 15 a 16 Aar blev saa confirmeret i Land og for et Aar siden blev han givet med Karen Pedersdatter med hvem han har et barn i live. Han gik sidste Gang til Alters i afvigte høst. Siden han var 5 a 6 Aar gammel har han havt sit Ophold i Pladsen Bakken under Gaarden Narum i Land hos sine Forældre og ernæret sig dels som Skoemager og dels som Tømmermand. For noget over 2 Aar siden blev han ansat som Soldat ved det landske

Compagnie N° 95 under det Valderske nationale Musketeer Corps. I henseende til det af Niels Johansen paaklagede Tyveri benægtet Niels Nielsen at have forøvet samme, og det Uhr som han havde bortbyttet til Christopher Skougstad, havde han tilbyttet sig af Ole Fredrichsen Harkenæs. Angaaende dette Tyveris Opdagelse havde Lars Østensen Rødnes viist stor Virksomhed og herover havde han fattet Had til bemeldte Person. Onsdagen den 23 Januar havde han forrettet Smede arbeide i Pladsen Narumssæteren som han forlod om Aftenen og var derefter inde i Pladsen Løvlien. Dette Sted forlod han om Aftenen Klokken 9 og bestemte sig der til at gaae til Pladsen Kanten hvor Lars Østensen Rødnes boede for at slaa ham ihjel og havde han til den Ende med sig en ham tilhørende Hugøxe. Ved Ankomsten til Pladsen Kanten var døren ikke tillaaet og da han kom ind i Stuen sov alle der Nærverende Mennesker. Han slog derpaa til Lars Østensen Rødnes med Øxehammeren, men uden paa Stædet at fælde ham, hvormed Lars Rødnes foer op af Sengen og ud af Huset. Inqvisetten løb efter ham og gav ham fleere Slag af Øxehammeren indtil han døde. Efter at dette var skeet gik han igien ind i Pladsen Kanten hvor Huusmanden samesteds en gammel Mand ved Navn Peder Michelsen imidlertid var opstaaet og opholdt sig i en saakaldet Kaave tet ved Stuen. Da Inqvisetten antraf Peder Michelsen der, dræbte han ham med at give ham fleere Slag med Øxehammeren i Hovedet. Derpaa gik han igien ind i Stuen hvor Lars Østensens og Peder Michelsens Huustruer endda laae i Sengen og slog han dem der begge ihjel paa samme Maade nemlig ved at slaae dem i Hovederne med Øxehammeren, nemlig først Lars Østensens Hustrue og derefter Peder Michelsens. Hverken Peder Michelsen eller nogen af Konene satte sig til Modværge ved Myrdningen. Da alle voxne Personer i Pladsen Kanten saaledes var døde, dræbte han de i Stuen beliggende børn, som alle sov, ligeledes med Øxehammeren. Om det var 3 eller 4 børn som blev dræbte ved han ikke. Da han begav sit til Pladsen Kanten var hans Hensigt alene at hævne sig paa Lars Rødnes, men da han havde dræbt ham, synes han at det var bedst at gjøre det samme med de øvrige Mennesker som der fandtes, for at Gierningen desbedre kunde skiules. Efter at alle Menneskerne var dræbte giennemsøgte han de i kaaven værende Skab og der stial en Skindpung med Messing laas, og i samme Pung var en 5 Species Seddel og nogle kobberskillinger, ligesom hans stial en Foldekniv med hvidt beenskaft. Derefter slæbde han Lars Østensens døde Legeme fra det Sted hvor han var styrtet ind i Huset og med Ild som han fandt paa Skorstenen sætte Vaaningshuset i brand. Ilden anbragte han i den ved Stuen nævnte Kaave, for der laae noget saakaldet Tyrie eller fedt Træ. Efter fuldbragt Gierning gik han fra Pladsen Kanten og til Landeveien og derfra til sit Hiem, som er omtrent ½ Miil fra Kanten. Fra Stedets Foged var Retten tilstillet 2de forseglede Pakker som indeholdt Effecter der var funden dels ved at inqvirere i Niels Nielsens boepel og dels ved at visitere hans Person. Forseglingen befandtes ubeskadiget og blev nu avbrut. I den ene Pakke fantes en Foldekniv med hvidt beenskaft og i den anden En 5 Specie dalers Seddel N° 205797 Aar 1818, en halv Speciedaler seddel N° 669725, Aar 1825, 18 Skilling i Sølv, 3 Skilling i kobber, en Skindpung med Messinglaas, 1 lidet sort Uldskiærf, 1 Messing kande og 1 Par Pullvanter. Niels Nielsen Narums Eiet vedstod at den nu tilstedeværende Skindpung, en 5 Speciedalers Seddel, kobberskillinger og Foldekniv var de samme som han tog i Pladsen Kanten, hvorimod de øvrige Ting var ham selv tilhørende. Inqviseten benægtet standhaftigen, uagtet han ellers var meget bevæget, at noget andet Menneske var Medvirker i eller med ham havde været delagtig i de forøvede Ugierninger, ligesom han benægtet at have forøvet nogen anden Misgierning end det nu tilstaaede. Forestaaende blev for Niels Nielsen Narums Eiet oplæst og af ham vedkiendt som rigtigt. Derefter fremstod 1te Deponent Premier Lieutnant Jacob Zegler, Regnskabsfører ved det nationale Corps og beordret Inspecteursmand ved den militaire Arrest over Soldaten Niels Nielsen Narums Eiet, som forklarede at da han i Gaar aften indfandt sig i Arresten paa Gaarden Næss formaaet han den Anholdte til at tilstaae sin brøde, som han forhen fleere Gange havde nægtet. Niels Nielsen blev da meget bevæget og tilstod at det var ham som

havde dræbt Lars Rødnes og de flere i Pladsen Kanten og derefter antændte Ild paa Huset, men han benægtede da ligesom nu at nogen anden var Medvirker eller deltager i Gierningen.

2^{den} Deponent Anders Johansen 27 Aar gl og Soldat ved det landske Compagnie. Han forklarede at han i Gaar forrettede Vagt over Niels Nielsen Narums Eiet paa Gaarden Næs hvor Lieutenant Zegler i Aftes indfandt sig. Lieutenanten formaaede da Arrestanten med al Godhed at bekiende hvis han var skyldig i Mordet paa Lars Rødnes med flere i Pladsen Kanten og branden samesteds. Hvortil svarede Niels Nielsen: Ja jeg er skyldig.

3de Deponent Johannes Johannesen 23 Aar og Soldat. Han afgav eenstemmig Forklaring med 2^{den} Deponent.

4de Deponent Hans Gundersen 27 Aar gl og Soldat, afgav ligelydende Forklaring med 2^{den} Deponent.

5te Deponent Hans Hansen 28 Aar gl og Soldat. Han afgav ligeledes enstemmig Forklaring med 2^{den} Deponent.

6te Deponent Niels Johansen 61 Aar gammel og Huusmand til Rødnes. Han forklarede at han ved en Auction i Lands Præstegaard var mod sin Villie og Vidende bleven frastiaalen de i hans klage af 16 f: M: anmeldte Ting nemlig et Sølv Lommeuhr med 2de kasser, et Lommeuhr med enkelt Tombaks¹ kasse, et Par Vanter, en Faldekniv og en Lommeflaske. Af disse Ting havde han gienfundet Sølv Lommeuhret hos Christopher Olsen Skougstad, som opgav at have tilbyttet sig samme af Niels Nielsen Narums Eiet. Bemelte Christopher Olsen leverede det deponenten frakomne Uhr til Lars Østensen Rødnes indtil sagen nærmere var bleven undersøgt.

7de Deponent Christopher Olsen 59 Aar gl og Husmand i Pladsen Skougstad. Han forklarede at Niels Nielsen Narums Eiet kom til hans boepæl noget før sidste Juel og ved denne lejlighed kom de til at bytte Lommeuhr saaledes at Deponenten fik et Sølv Lommeuhr, som var meget beskadiget, nemlig det Uhr som Niels Johansen senere vedkiendt sig, hvormed Niels Nielsen fik et godt Lommeuhr med enkelt Tombaks kasse og ½ Speciedaler i Mellemlæg. Ved byttet med Niels Nielsen var tilstede Hans og Ole Christophersøner. Da Deponenten fik høre at det Uhr som han havde faaet af Niels Nielsen muligens kunde være stiaalet, leverede han det til Lars Østensen Rødnes til bevaring indtil Sagen nærmere var bleven undersøgt. Senere har hand ikke seet Uhret, da det formodentlig er bleven tilintetgiort da Lars Østensens boepæl Pladsen Kandten afbrændte.

8 Deponent Hans Christophersen 26 Aar gl og opholdende sig i Pladsen Skaugstad. Han forklarede at han henimod sidste Juul var tilstede i Pladsen Skaugstad hvor Christopher Olsen byttede Uhr med Niels Nielsen Narums Eiet. Christopher Olsen fik da et beskadiget Sølv Uhr med 2 Casse og Niels Nielsen et Uhr med enkelt Tombaks Casse og ½ Spd i Mellomlæg. Nogen Tid efter blev Sølv Lommeuhret indlagt hos Lars Østensen Rødnes til nærmere Undersøgelse.

9 Deponent Ole Christophersen 21 Aar gl. og opholdende sig i Skaugstad. Han afgav enstemmig Forklaring med 8de Deponent angaaende det skede bytte imellem Christopher Skaugstad og Niels Narums Eiet af 2de Uhre.

10de Deponent Karen Pedersdatter 26 Aar gammel og gift med Niels Nielsen Narums Eiet. Hun forklarede at hendes Mand gik fra deres Hiem Onsdag Morgen den 23 Januar til Narums Sæteren for at forrette Smide Arbeide og kom først tilbage den paafølgende Torsdag Morgen i Lysningen. Da han var kommen hjem spurgte hun ham hvor han havde været om Natten, og hertil svarede han at han kom fra Narumssæteren men siden bad han hende om at hun ikke vilde sige til Nogen at han havde været borte om Natten. Efter hendes Mands Hiemkomst Torsdag Morgen den 24 Januar erfarede hun at han havde lagt fra sig den nu tilstedeværende

¹ Tambak eller tombak: (malayisk *tambaga*, kopper), legering bestående vesentlig av kopper samt litt sink og tinn (også kalt *rødgoods*), brukt i forholdsvis billige knapper, smykker, ur o.l. (Norsk historisk leksikon).

Skindpung, som hun aldrig før havde seet. Hun aabnede Pungen og saae at deri laae een blaae Seddel og en hvid Seddel² og da hun spurgte sin Mand om hvor han havde faaet disse Penge, svarede han at han havde faaet dem af Nogle som skyldte ham Penge, men sagde derfor at hvorledes det er, ere Pengene ikke mine. Saavidt Deponenten veed havde hendes Mand ingen Penge da han om Morgenen den 23 Januar forlod deres Hiem. Da han den 24 Januar om Morgenen var kommen hiem lagde han sig paa Sængen hvor hun bragte ham noget Mad. Hun gik derefter til Gaarden Narum og da hun ud paa Formiddagen kom tilbage var hendes Mand opstaaet og blev hiemme til den 25 Januar om Eftermiddagen, da han gik bort.

11te Deponent Svend Pedersen 24 Aar gammel og Gaardmand i Narum. Han forklarede at han sidstleden Fredag den 1te Februar var med Foged Meinichs Contoir betient og Halvor Olsen Næss Eie i Pladsen Bakken under Narum for at foretage nøyere Undersøgelse om der i samme Plads, som er Niels Nielsens Opholdssted, maatte forefinde Noget som kunde give Oplysning angaaende det i Pladsen Kanten forøvede Mord og Mordbrand. De fant der den nu tilstædeværende Foldekniv med hvidt beenskaft, og da de spurgte Niels Nielsens Huustrue om samme kniv tilhørte hendes Mand, svarede hun at hun aldrig før havde seet bemeldte Kniv hos sin Mand.

12te Deponent Halvor Olsen 42 Aar gammel og Huusmand til Næss. Han afgav eenstemmig Forklaring med 11te Deponent, og forklarede endvidere at han Torsdag Morgen den 23 Januar klokken 5 saae at Vaaningshuset i Pladsen Kanten stod i brand. Skjønt han har en svag Fod begav han sig tilstedet, men da han ankom til Kanten var Vaaningshuset nedbrændt og Levningerne af de døde udtagen, undtagen af et lidet barn som først fandtes dagen efter. Han forblev imidlertid paa Stedet for at tage vare paa Ilden, og det lykkede de Tilstædeværende at forebygge at kun Vaaningshuset i Pladsen afbrændte. Om Torsdag Eftermiddag den 24 Januar opdagede Deponenten at der fra dete udbrændte Huus viistes blodspor i Sneen og Rundt omtrent 40 Alen hvor man tydelig kunde see at et Menneske havde lagt og blødt stærkt. I Nærheden af samme Sted var et Træ overstænkt med blod ligesom man kunde see at nogen med blodige Hænder havde grebet om en Green. Deponenten kiender nøjagtig den tilstedeværende Skindpung med Messing laas, som forhen har tilhørt hans broder Friderich Olsen, og af denne er afstaaet til den nu myrdede Peder Michelsen Kanten. Over det Sted som man kundet see at et Menneske havde lagt og blødet var kastet Smaaeqvist.

13 Deponent Anders Larsen 32 Aar gammel og boende i Løvlien. Han forklarede at Niels Nielsen Narums Eiet kom til hans boepæl Onsdagen den 23 Januar klokken imellem 8 og 9 om Aftenen efter at han og huustruen havde lagt sig til Sængs. Efter at Niels Nielsen havde opholdt sig i Løvlien omtrent en halv Times Tid begav han sig bort. Om han havde nogen Øxe med sig lagde han ei Mærke til.

14 Deponent Mari Gulbrandsdatter 27 Aar gammel og gift med forrige Deponent. Hun afgav eenstemmig Forklaring med 13 Deponent.

15 Deponent Anne Hansdatter 36 Aar gammel og opholdende sig i Løvlien. Hun afgav ligeledes eenstemmig Forklaring med 13 Deponent.

16 Deponent Svend Nielsen 16 ½ Aar gammel og uconfirmeret og opholdende sig i Pladsen Bakken under Narum, samt broder til Niels Nielsen. Han opgav at han var borte paa Skomager Arbeide den tid Pladsen Kantens Vaaningshus brændte, og saaledes intet veed at forklare Oplysning i denne Sag.

17 Deponent Anne Nielsdatter 20 Aar gammel og opholdende sig paa Løken samt Søster til Niels Nielsen Narums Eiet. Hun forklarede at hendes Moder Berte Hansdatter kom til Løken Torsdag Morgen den 24 Januar før det var lyst, og da hun spurgte sin Moder om Niels Nielsen var hiemme, svarede hun Nei at han ikke var hiemme.

18 Deponent Christense Nielsdatter 10 a 11 Aar gammel og Søster til forrige Deponent. Hun afgav enstemmig Forklaring med 17 Deponent.

² Datidens pengesedler på 24 skilling, ½ speciedaler og 1 speciedaler var hvite og 5 speciedaler var blå.

19 Deponent Mari Torstensdatter 56 Aar gl. og opholdende sig paa Løken. Hun forklarede at Berte Hansdatter kom til Løken Torsdag Morgen den 24 Januar klokken 7 a 8, og da deponenten spurgte hende om hendes Søn Niels Nielsen var hiemme, svarede hun at han var gaaen til Smiden om Onsdagen og at han ikke endda var kommen tilbage.

20 Deponent Berte Evensdatter 47 Aar gl. og opholdende sig i Løken Hun afgav aldeles enstemmig forklaring med 19 deponent.

21 Deponent Jens Christophersen 31 Aar gl. og huusmand til Narum. Han forklarede at Niels Nielsen Narums Eiet kom til ham Onsdagen den 23 Januar d: A: om Formiddagen og forrettede Arbeide som Slaggekarl ved Smedelag. Han forlod Stedet klokken mellom 7 og 8 om Aftenen og tog med sig en Hugøxe som han havde medbragt til Deponentens boepæl. Onsdagen den 30 Januar var deponenten med Foged Meinich og Hans Lien og Christopher Christophersen i Pladsen Bakken hvor Niels Nielsen og hans Forældre opholdt sig. Fogden spurgte da Niels Nielsens Moder Berte Hansdatter om bemeldte hendes Søn havde været fraværende den Nat Huset i Pladsen Kanten brændte og hertil svarede hun, saavidt Deponenten forstod, at hendes Søn havde været hiemme samme Tid. Da Fogden gjorde hende opmærksom paa at dette ikke kunde forholde sig saaledes, paastod hun at Niels Nielsen var hiemme Onsdag Aften klokken 10. Senere da Fogden paastod at Niels Nielsen ikke havde været hiemme den omhandlede Tid sagde Berte Hansdatter: "Lad det være saa". Det er Deponenten bekiendt at Niels Nielsens fader Niels Svendsen var fraværende ved Tømmerkiøring den Nat Huset i Pladsen Kanten blev afbrændt saavel som nogle dage baade før og efter.

22 Deponent Anne Maria Hansdatter 32 aar gl og gift med forrige Deponent. Hun afgav enstemmig Forklaring med 21de Deponent i henseende til at Niels Nielsen den 23 Januari havde forrettet Arbeide i Smidien hos hendes Mand, men hun saae ikke om toeg sin øxe med sig da han forlod Stedet.

23 Deponent Christopher Christophersen 20 Aar gl., og opholdende sig i Narumsæter. Han afgav enstemmig Forklaring med Jens Christophersen i henseende til det passerede i Pladsen Bakken den 30te f.M.

24de Deponent Hans Hansen 36 Aar gl, gaardmand i Lien, han afgav ligeledes enstemmig Forklaring med 21de Deponent andgaaende det passerede i Pladsen Bakken med Tilføyende at Berte Hansdatter ikke til Slutning tilstod at hendes Søn Niels Nielsen havde været Fraværende den Nat Pladsen Kanten brændte.

25 Deponent Biørn Olsen 20 aar gl og opholdende sig i Qværnsveen, han forklarede at Niels Nielsen Narums Eie kom til ham Onsdag Morgen den 23de Januar og fik overladt for 4 Skilling Tobak, men han Andviste da ingen Penge og sagde at ville betale Tobakken med Aske.

26de Deponent Ole Biørnsen 40 Aar gl, boende i Qværnsveen, han vidste aldeles intet at forklare, da han ikke var hiemme paa den Tid Niels Nielsen havde været i hans Boepæl.

27de Deponent Magrete Andersdatter 51 Aar, gift med forrige Deponent. Hun vidste heller intet at forklare, da hun ligesom sin Mand havde været fraværende den ommeldte Tid.

28de Deponent Christopher Franzen 35 aar gl Husmand paa gaarden Rødnæs. Han forklarede at hand Torsdag Morgen den 24de Januar kl 5 da han kom ud af Døren i Vaaningshuset paa Gaarden Rødnæs saae at der var Ildløs i Vaaningshuset i Pladsen Kanten som er beliggende omtrent 600 Alen fra Bygningen paa Rødnæs. Han løb da strax til Stedet, men da han kom dertil, stod Bygningen i brand, og kunde han ikke komme til Døren formedelst Ild. Han udslog strax nogle Vindues Ruder i Stuen, og raabte ind om der fantes Menisker, men han fik intet Svar, og Røgen væltede saaledes ud at han maatte trække sig tilbage. De Menisker som opholdt sig i Pladsen Kanten da Huset brændte var Husmand Peder Michelsen 74 aar gl, dennes Hustrue Inge Madsdatter omtrent 70 aar gl, Pigen Helene Pedersdatter 10 Aar gl som var teignet i kost hos Peder Michelsen, Lars Østensen Rødnæs 40 Aar gl, dennes Hustru Ellen

Marie Olsdatter noget over 30 Aar gl, samt disse 2de sidste Folks 3de Børn, nemlig en Søn 5 Aar gl, en datter 3 Aar gl, og en datter ½ Aar gammel. Dagen efter saae Deponenten at der fra det afbrændte Huuset var spor af Blod til ontrent 40 Alen som man tydelig kunne see at et voxent Menneske havde lagt og blødt stærkt, ligesom der var skvætet blod paa de i Nærheden staaende træe og hvor der paa en Green viistes Spor efter en blodig Haand.

29de Deponent Østen Hansen 26 Aar gammel, og opholdende sig paa Rødnæs, han afgav enstemmig Forklaring med 28 Deponent, da han strax efter at denne havde seet den udbrudte Ild, løb til Pladsen Kanten.

30de Deponent Hans Guttormsen 28 Aar gammel og tiendende paa Rødnæs. Han afgav ligeledes enstemmig Forklaring med 28de Deponent, da han strax lög til Pladsen Kanten som han igien forlod tilligemed de 2de sidste Deponenter.

31te Deponent Peder Andersen 49 Aar gl opholdende sig i Sveen. Han forklarede at han Ankom til Pladsen Kanten om Morgenen kl 6 ½, den 24de f.M. og da var Vaaningshuset paa det nærmeste nedbrændt. Han var da med at uddrage Levningerne af 7 af de sammestæds døde Menisker, og Levningen af det 8de blev fundet den paafølgende Løverdag. I henseende til det ved Pladsen Kanten befundne Blodspor afgav han eenstemmig Forklaring med Halvor Olsen Næs Eje.

32te Deponent Peder Østensen 52 Aar gaardmand paa Kløvstad. Han vidste intet videre at forklare undtagen at han ankom til Pladsen Kanten den 24de Jan. om Morgenen, og fant Vaaningshuste sammestæds nedbrændt, og hvorved hans Broder Lars Østensen med flere havde tilsadt Livet.

Niels Nielsen Narums Eiet blev derefter overleveret til Vagten og Forhøret udsat til i Morgen
JGThaulov   NTroth   Peder Johansen.

Aar 1833 den 5te Februar continuerede forestaaende Forhør paa Gaarden Stensborg af Sorenskriver Thaulov i Overværelse af Lavrettesmændene Niels Johansen Trot og Peder Johansen Granum.

Niels Nielsen Narums Eiet var ved Retten tilstede frie for baand.

Fremstod 33 Deponent Ole Fridrichsen 23 Aar gammel og opholdende sig paa Harkenæs. Han forklarede at han for henved 2 Aar siden byttede lommeuhr med Niels Nielsen Narums Eiet, hvorved deponenten fik et Sølvuhr med enkelt kasse og Niels Nielsen Narums Eiet fik et Sølvuhr med 2 kasser. Deponenten har seet det Uhr som Niels Nielsen Narums Eiet har bortbyttet til Christopher Skaugstad, men det var aldeles ikke det Uhr som han havde erhholdet af Deponenten.

34 Deponent Frederich Olsen 46 Aar gammel og opholdende sig paa Rødnæs. Hans forklarede at han den 23 Januar klokken 5 om Morgenen, fra Gaarden Wilberg, hvor hand da opholdt sig, saae at det var Ildløs i Husmandspladsen Kanten under Gaarden Rødnæs, og begav han sig da strax til Stedet. Ved hans Ankomst til Kanten var Taget paa Vaaningshuset allerede nedfaldet. Deponenten var derefter med ved Hielp af en baadshage at uddrage Levningene af 4 voxne Mennesker og 3 børn, og den paafølgende Løverdag fandt man endnu Levningene av et barn. Den tilstædeværende og hos Niels Nielsen Narums Eiet fundne Skindpung med Messing Laas, kiendte Deponenten paa det nøjagtigste, da den har tilhørt ham selv og blev af ham den 14 September 1824 fordret til den nu afdøde Peder Michelsen Kanten som er givt med Deponetens Faster Inge Madsdatter. Ligeledes kiender Deponenten den tilstedeværende Foldekniv med hvidt Benskaft at have tilhørt den nu afdøde Lars Østensen Rødnæs. Niels Nielsen Narums Eiet blev confronteret med 33 Deponent Ole Fredrichsen, men da Førstnevnte vedblev at det Lommeuhr som han havde bortbyttet til Christopher Olsen Skaugstad var det som han ved bytte havde erhholdet af Ole Fredrichsen, hvorimod denne Sidste vedblev sin Forklaring om det Lommeuhr som Christopher Skaugstad opgav at have

tilbyttet sig af Niels Nielsen og som han havde seet hos Christopher Skaugstad, slet ikke var det samme Uhr som han havde ved bytte overdraget til Niels Nielsen Narums Eiet.

35 Deponent Peder Olsen 59 aar gl, Føderaadsmænd paa Næs, han forklarede at da Fogden Meinich havde ladet undersøge i Niels Niensens Boepæel om noget kunde opdages der kunde lede paa Spor til Oplysning om den i Kanten begaaede Misgiærning saa havde han ladet tilstædebringe 2 pr Skoe og blev da han og Ole Viger Anmodet om at undersøge om nogen af disse Skoe passede til Sporene i Sneen ved Misgiærningsstedet. Denne Undersøgelse foretog de da og synes de at der fantes Spor i Sneen som nogenledes passede til en af de medgivne og nu tilstædeværende 2de pr Skoe. Men da der kun var ganske liden og løs Sne var det umueligt at finde noget kiændeligt og bestemt Spor.

36 Deponent Ole Hanse Wiiger 67 aar gl, Føderaadsmænd paa Wiger. Han afgav aldeles eenstemmig Forklaring med forrige Vidne.

37 Deponent Berte Hansdatter 54 Aar gl og opholdende sig i Pladsen Bakken under Gaarden Narum samt Moder til den Arresterede Niels Nielsen. Hun forklarede at bemelte hendes Søn ikke var tilstæde i sit Hiem den Nat Pladsen Kanten brændte. Da Foged Meinichs foretog Undersøgelse i hendes og Søns Boepæel, og han ved den leilighed spurgte om Niels Nielsen havde været fraværende den ommelte Nat, havde hun vistnok svaret ham at hendes Søn havde været Hiemme og hun veed ikke af hvilken Aarsag hun gav saadant Svar som ikke forholt sig rigtig, hendes Søn havde heller ikke anmodet hende om at nægte at han havde været Fraværende. I Anledning af at nærværende Deponent er af Fogden belagt med personlig Arrest modtog Administrator følgende af hende i ubunden Stand afgivne Forklaring. Hun er fød paa Gaarden Kind i Land af Forældre Gaardmand Hans Christensen og Berte Christensdatter, der begge forlængst er døde. Da hun var i det 16 Aar blev hun confirmeret i Land, og for omtrent 28 Aar siden blev hun gift med Niels Svendsen med hvem hun nu har boepæel i Pladsen Bakken under Gaarden Narum. I afvigte Høst gik hun sidst gang til Alters ved Hoff's Annex i Land.

Derefter fremstod igien den afhørte første Deponent Leutnant Zigler som forklarede at han sidstleden Løvedag den 2 Feb^r var tilstede i Arresten paa Gaarden Næs, hvor Niels Nielsen er hensadt. Under hans Ophold der indfandt Fogden Meinich sig og forlaagede af Niels Narums Eiet til at han skulle levere fra sig hvad Effecter han havde hos sig. Niels Nielsen fremleverede da ½ Spesiedalers Seddel og nogle Smaaskillinger, og efterat Fogden flere gange havde spurgt ham om han intet mere havde at fra levere, frem leverede han den nu tilstædeværende Skind Pung med Messing Laas, hvilken Pung var tom. Niels Nielsen blev derefter afklæd, og hans klæder visitered og fantes da en 5 Spesiedaler Seddel sammentullet og indlagt i hans Uhrlomme. Den ommelte Pung og Penge blev strax taget under Forsegling, og ble Niels Nielsen desuden frataget et Uldent Halseskjærf, et pr Vanter, et pr puls Vanter og en Messing kam.

38 Deponent Arne Jonsen 39 Aar gl, og Gaardmand paa Næs. Han afgav aldeles eenstemmig Forklaring med 1te Deponent Lieutnatn Zigler Andgaaende den sidstleden Løvedag skeedde Visitation hos Niels Nielsen i Arresten paa Gaarden Næs.

Administrator havde fra Niels Niensens Boepæel ladet hid føre de sammestæds værende Øxe, og saaledes havdes nu tilstede. 2de Hug Øxe af almindelig Størelse. Af bemelte Øxe opgav Niels Nielsen Narum Eje den ene at være den som han havde brugt ved Misgiærningen i Pladsen Kanten. Samme Øxe tilhører hans Broder Svend Nielsen hvorimod den anden Hug Øxe er ham til hørende, men han havde medtaget Broderens Øxe fordi hans egen ikke var isadt Skaft da han gik fra sit Hiem om Ondagen den 23 Januarj. I Anledning av den Tid som er medgaaet fra Niels Nielsen forlod Pladsen Løvlien og indtil Ilden udbrød i Pladsen Kanten, blev Niels Nielsen taget under Examination om han ikke havde været nogensteds inde fra han om Aftenen forlod Løvlien, og indtil han kom til Pladsen Kanten da der kun er omtrent ½ Miil imellem disse Steder. Niels Nielsen forklarede at han ikke havde været inde nogensteds, eller

talt med noget Menneske fra han forlod Løvlien, og indtil han ankom til Misgiærningsstædet. Niels Nielsen blev ligeledes tilspurgt om hvorledes han kune vide i hvilken Seng i Pladsen Kanten Lars Østensen laae, efterdi der i samme Værelse laae flere Menisker og det var mørkt ved hans Andkomst. Hertil svarede Niels Nielsen at han traf Lars Østensen fordi han erfarede at der i samme Seng tillige laae et voxent Meniske og 2de Børn. Han forklarede videre, at efterat Misgiærningene vare begaaed havde han hentet endeel Smaaqvist og dermed tildækket det Sted hvor Lars Østensen Rødnes havde lagt og blød. Paa gientagne Opfordringer til Niels Nielsen var at opgive om han ingen Medhielper har haft ved de forøvede Ugiærninger, vedblev han sin Forklaring om at han havde været ene om Misgiærningene uden at nogen andre havde været deltager eller medvider derudi. Niels Nielsen forklarede end videre at da han om Morgen den 24 Januarj kom hiem bad sin Moder Berte Hansdatter at hun ikke ville sige at han havde været borte om Natten og det lovede hun ham. Berte Hansdatter blev confronteret med sin Søn Niels Nielsen, men hun opgav at være saa forstyret at hun ikke kan erindre at Sønen havde bedet hende om at nægte at han havde været borte fra sit Hiem den omhandlede Nat.

Fra Stedets Foged Meinich var Retten tilstillet en af Districts læge Weike under 26 Januarj 1833 afholdt Obductions forretning over de i Pladsen Kanten Myrdede og bisadte Menisker, samt lægens Conclution dat. 1ste d.m. hvilke documenter acteres. Den hos Niels Nielsen fundne, i Pladsen Kanten stiaalne og Peder Michelsen tilhørende 5 Spd^r Seddel blev leveret til den afdødes Arving Fredrich Olsen for at anvendes til de Afdødes Begravelse, og de øvrige hos Niels Nielsen funde Ting bleve overleveret Stedets Lensmand til bevaring. Den Anholte Niels Nielsen Narums Eie blev overleveret til den militaire Vagt og Berte Hansdatter til Stedets Lensmand, og hvorefter Forhøret blev sluttet.

JGThaulov   NTroth   Peder Johansen Granum

Commissions Sag paa Stensborg.-

Aar 1833 den 6 Marti blev en combineret Commission afholdt paa Tingstedet Stensborg i Land af Sorenskriver Thaulov og Captain Castberg til Behandling af Justitssag mod Niels Nielsen Narums Eiet og Berte Hansdatter Narumsbakken. Hvorda! blev fremlagt Ordre fra Det Valderske Nationale Musqveteer Corps af 1ste d. M. til Capit. Castberg om at tiltrede nærværende Commission hvilken Ordre acteres.[5] Den befahlede Referent Foged Meinich mødte og fremlagde 1. Den udtagne Stevning i berammet og forkyndt Stand.[6] 2. Qvæstioner til de indstevnte Vidner[7] og 3. det i denne Sag optagne Forhør in forma beskreven[8] og paa hvilket Forhør Amtets Actionsordre mod Niels Nielsen Narums Eiet og hans Moder Berte Hansdatter vil findes anført, Comparenten begierede at de indstevnte Vidner maatte paraabes eedfæstes og examineres efter de fremlagte Qvæstioner men med Hensyn til at indstevnte Christense Nielsdatter er afhørt som 18de Deponentinde inden Forhøret formodentlig i Betragtning til hendes angivne Alder ikke er confirmeret, maatte Comparenten indstille at Eedfæstelsen for hendes Vedkommende for det første udsettes. Det fremlagde Forhør følger denne Act in originali og de øvrige Documenter acteres. De Tiltalte nemlig Niels Nielsen Narums Eiet og Moder Berte Hansdatter Narums Bakken vare ved Retten tilstede frie for Baand.- Niels Nielsen blev forelæst sin ved det fremlagte Forhør afgivne Forklaring som han fremdeles vedblev som rigtig med den i Forhøret anførte Forandring at den Øxe som han havde brugt under Misgiærningen tilhørte hans Broder samt endvidere at han foruden de i Forhøret anmeldte Ting endvidere havde i Pladsen Kanten stiaalet 1 St. Vadmel, noget Liin og 1 Lagen hvilke stiaalne Ting han hafde forvaret i Høet paa Staltrevet i Pladsen Narumsbakken. Ligeledes blev tiltalte Berte Hansdatter Narumsbakken forelæst hendes ved Forhøret afgivne Forklaring den hun fremdeles vedblev som rigtig og gientog hun end at hun ikke ved om hendes Søn Niels Nielsen havde anmodet hende som at nægte at han havde været fraværende den Nat Pladsen Kanten brendte eller ikke. Derimod tilstod hun nu at hun efterat

hendes Søn var bleven arresteret, havde villet hente noget Høe paa Staltrevet i Narumsbakken havde fundet en Tul eller Pakke men uden at undersøge hvad samme indeholdt havde hun bortgiemt Pakken i Kornet paa Laden i Narumsbakken. Hun havde ingen Kundskab om hvor den i Høet fundne Pakke kunde være kommen fra, men hun tvivlte om at samme Pakke kunde være rigtig bekommet. Da hun tog Høet paa Staltrevet og lagde i en Kurv var Pakken fulgt med uden at hun lagde Mærke dertil førend hun tog Høet ud af Kurven til Creaturene.- De indstevnte Vidner mødte alle undtagen Svend Rødnæs og Østen Hansen Rødnæs som ere fraværende samt Christopher Christophersen Narums Sæteren som er syg og blev samtlige tilstedeværende Vidner undtagen 18de Deponet paa lovlig Maade eedfæstede til Vidnesbyrds Aflæg i denne Sag, efterat være forklaret Lovens Forklaring om Eedens Vigtighed og tilfelde dens Straf for Meeneed.-

1ste Vidne Premier Lieutenant Jacob Ziegler |1 Deponent|. Han svarede til 1ste Qvæst. Jo Vidnets ved Forhøret afgivne Forklaringer som nu bleven oplæst, ere rigtige. Til 2^{den} Qvæst. Tiltalte Niels Nielsen opgav først at han havde faaet den hos ham fundne 5 Speciedaler Seddel i Lønning, men deriefter sagde han at hanve faaet Seddelen i Mellemlæg paa et Hestekjøb af en H.....døling [?]. Den hos Niels Nielsen fundne og nu tilstedeværende Skindpung sagde han at have kjøbt af en H.....døling[?]. Til 3^{die} Qvæst. Løverdags den 16 Februar havde Niels Nielsen endvidere tilstaaet for Vidnet at han i Pladsen Kanten havde stiaalet 1 st. Vadmel, noget Liin og 1 Lagen som han alt havde forvaret i Høet paa Staldtrevet i Narumsbakken. Til 4de Qvæst. Ved Samtale med tiltalte Niels Nielsen havde han opgivet for Vidnet at hans Moder Berte Hansdatter ..... meget Ondt, men intet angaaende hans ..... Efterat Vidnet havde faaet Niels Nielsens Opgivende om det stiaalne Vadmel, Liin og Lagen reiste han tilligemed Jens Engebretsen Rødnæs og Peder Knudsen Løken til Narumsbakken og foretog Undersøgelse i Høiet paa Staldtrevet mend de fandt hverken Hør eller de Ting som deri skulle være forvarede.

2^{det} Vidne Anders Johnsen |2^{den} Deponent|. Svarede til 1ste Qvæst. Ja. Til 2^{den} Qvæst. Var Vidnet ubekiendt. Til 3^{die} Qvæst. Nei. Til 4de Qvæst. Nei.

3^{die} Vidne Johannes Johansen |3 Dep.| Til 1ste Qvæst. Ja. Til 2^{den} Qvæst. Var Vidnet ubekiendt. Til 3de Qvæst. Nei. Til 4de Qvæst. Nei.

4de Vidne Hans Gundersen |4 Dep.| Han svarede til 1ste Qvæst. Ja. Til 2^{den} Qvæst. Var Vidnet ubekiendt. Til 3de Qvæst. Nei. Til 4de Qvæst. Nei.

5te Vidne Hans Hansen |5 Dep.| Svarede til 1ste Qvæst. Ja. Til 2^{det} Qvæstion: Var Vidnet ubekiendt. Til 3de Qvæst. Nei. Til 4de Qvæst. Nei.

6 Vidne Arne Johnsen Næs |38 Deponent| Svarede til 1ste Qvæst. Ja. Til 2^{det} Qvæst. Eenstemmig med 1ste Vidne. til 3^{die} Qvæst. Nei. Til 4de Qvæst. Nei.

7 Vidne Christopher Olsen Skaugstad |7 Dep.| Svarede til 1ste Qvæst. Ja Vidnets Forklaring ved Forhøret er rigtig og blev Vidnet foreviist et Lommeuhr med Messing kasse som Niels Nielsens Broder Svend Nielsen nu fremleverede med Opgivende at have kjøbt samme af Niels Nielsen. Nerværende Vidne mistenkte det fremleverede Uhr at være det samme som han havde bortbyttet til den Tiltalte Niels Nielsen. Til 5te Qvæst. Nei. Til 6te Qvæstion Nei. Til 4de Qvæst. Nei.

8de Vidne Hans Christophersen |8 Dep.| Svarede til 1ste Qvæst. Ja. Til 5te Qvæst. Nei. Til 6de Qvæst. Nei. Til 4de Qvæst. Nei.

9de Vidne Ole Christophersen Skaugstad |9de Dep.| Svarede til 1ste Qvæst. Ja. Til 5te Qvæst. Nei. Til 6de Qvæst. Nei. Til 4de Qvæst. Nei.

10de Vidne Karen Pedersdatter |10 Deponent| Svarede til 1ste Qvæstion Ja. Til 7de Qvæstion Hendes Erinde til Narum den omspurgte Tid var for at købe Melk. Til 8de Qvæst. Da Vidnets Mand den 23de Januar forlot sit Hiem havde hand sine sedvanlige Hverdagsklæder paa sig med den Forandring at han havde 2de Skiorter paa. Ligesom han havde trukket noget udenpaa Skorne hvilket hun ikke nærmere undersøgte, men hun tror at det var Par gamle Vanter. Til

9de Qvæst. Var Vidnet ubekjendt. Til 10de Qvæst. Nei. Til 11te Qvæstion Nei. Til 12te Qvæst. Nei. Vidnet saae intet andet end det Omforklarede og efterat hun var kommen hiem om Morgenen den 24de saae hun at hendes Mand vaskede sig og barberede sig. Hun saae ikke at hendes Mand var blodig hverken i Ansigtet eller paa Hænder eller paa sien Klæder. Til 4 Qvæst. Nei og forklarede hun at hun ikke erindrer rettere end at en saakaldet Bile hvorpaa ved den af Fogden foranstaltede Undesøgelse fandtes Blod var bleven benyttet til at hakke Kiød med.

11te Vidne Hans Hansen Lien |24 Dep.| Svarede til 1ste Qvæst. Ja. Til 13de Qvæst. Vidnet har hørt at Tiltalte Niels Nielsen engang skal have været i Uenighed med sin Fader men forøvrigt har han intet ufordeeltigt hørt om ham. Til 14 Qvæst. Vidnet har hørt at tiltalte Berte Hansdatter skal have været frisk i Kiæften men han har intet Ondt hørt om hende. Til 15 Qvæst. De tiltalte Niels Nielsen og Berte Hansdatter ere i maadelige Formues omstændigheder. Til 16de Qvæst. Vidnet har hørt at Niels Johannesen RødnæsEiet skal være i nogenledes gode Formuesomstændigheder, som Huusmand betragtet. Til 4 Qvæst. Nei.

12te Vidne Christopher Frandsen Rødnæs |28 Dep.| Svarede til 1ste Qvæst. Ja. Til 17de Qvæst. Nei det har Vidnet ikke hørt. Til 18de Qvæst. var Vidnet ligeledes ubejendt. Til 19de Qvæst. Nei Vidnet veed ikke om nogen af de i Pladsen Kanten myrdede Mennesker vare i Besiddelse af Guld eller Sølvmynter, men Peder Mikkelsen og Hustrue vare som Huusmandsfolk betragtede i gode Formuesomstændigheder. Lars Østensen Rødnæs og Hustrue vare derimod uformuende. Til 20de Qvæstion: Var Vidnet ubekjendt. Til 21de Qvæst. I Stuen i Pladsen Kanten var 2de Sengesteder og 1 Bænk. Saavidt Vidnet veed laae Lars Rødnæs med Hustrue og 2de Børn i den ene Seng som stod ved den væstre Væg, og Peder Mikkelsen og Hustrue laae i en Seng der stod ved den søndre og østre Væg. I Bænken som stod ved søndre Væg laae Pigen Hellene Pedersdatter og Lars Østensens ældste Barn. Til 22de Qvæstion. Til den afbrændte Bygning i Kanten var kun een Dør som vendte mod Øst og i Bygningen var ialt 5 Fag Vinduer, nemlig 3de i Stuen og 2de Fag i den derved værende Kaave. Vinduerne i Stuen vare ikke over 1 ½ Alen fra Jorden. Formedelst Ilden kunde Vidnet ikke undersøge enten Døren i Kanten var tilstængt eller ikke men den var tillukket. Vinduerne vare ikke aabnede undtagen at Ilden slog ud af et af dem i Kaaven. Til 23 Qvæst. Hvorom kan Vidnet ingen bestemt Mening have. Til 24de Qvæst. Fra Pladsen Kanten til Narumbakken kan passeres 3de forskiellige Veie. Den længste er omtrent 2 ½ Fjærding Miil og den korteste er omtrent 1 ½ Fjærding.- Til 4de Qvæst. Nei.

13de Vidne Hans Guttormsen Rødnæs |30 Dep.| Svarede til 1ste Qvæst. Ja. Til 7de Qvæst. samt 18 Qvæst. Nei det har Vidnet ikke hørt.- Til 19 Qvæst. enstemmig med 12te Vidne. Til 20de Qvæst. var Vidnet ubekjendt. Til 21de Qvæst. Eenstemmig med 12te Vidne. Til 22de Qvæst. samt 23 og 24 Qvæstion aldeles enstemmende med 12te Vidne. Til 4de Qvæst. Nei.

14de Vidne Peder Andersen Sveen |31 Dep.| Han svarede til 1ste Qvæst. Ja. Til 17, 18de og 19de Qvæstioner eenstemmig med 12 Vidne. Til 20de Qvæst. Fra det omspurgte Sted og ned til Randsfiorden fantes Spor efter 2de Mennesker og tæt ovenfor Isen vidstes Spor efter en Bøtte eller et Spand som der havde være hensadt. Til 21 og 22 Qvæst. eenstemmig med 12 Vidne. Til 23 Qvæst. Vidnet finder det usandsynligt at Niels Nielsen kunde forøve Mordene i Kanten paa den af hans omforklarede Maade. Til 24 Qvæst. som 12te Vidne. Til 4de Qvæst. Nei.

15de Vidne Frederich Olsen |34 Dept.| Svarede til 1ste Qvæstion Ja. Til 17de, 18de og 19de Qvæstion eenstemmig med 12 Vidne.- Til 20de Qvæst. I Nærheden af det omspurgte Blodsted og nedad til Randsfiorden fandtes Spor i Sneen efter 2de Personer. Det eene af disse Spor passede saavidt Vidnet kunne skionne til en af de nu tilstedeværende og i Narumsbakken fundne Skoe. Til 21de Qvæst. eenstemmig med 12te Vidne ved Forandring at Lars Østensens ældste Barn sædvanligen laae i en Vugge. Til 22de Qvæst. Som 12te Vidne. Til 23de Qvæst. Vidnet finder det usandsynligt at Mordet kan være begaaet saaledes som omforklaret, da det

er besynderligt hvorledes de flere Mennesker i Kanten kand forholde Sig roelige imedens Lars Rødnæs blev myrdet.- Til 24 Qvæst. som 12te Vidne. Til 4de Qvæst. Nei.-

16 Vidne Halvor Olsen Tidemandstuen |12 Dep.| Svarede til 1ste Vidne Qvæstion Ja. Til 17de, 18de og 19de Qvæstioner Eenstemmig med 12te Vidne. Til 20de Qvæst. Fra det omspurgte Blodsted og indtil Randsfiorden viistes Spor efter 2de Personer. Til 21de Qvæst. Eenstemmig med 12 Vidne. Til 22de Qvæst. Ligeledes eenstemmig med 12te Vidne. Til 23de Qvæstion: Vidnet finder det besynderligt om Misgierningen i Kanten kunde være begaaet saaledes som Niels Nielsen har opgivet. Til 24de Qvæst. Eenstemmig med 12 Vidne. Til 4 Qvæst. Nei. Vidnet forklarede ellers at det i Pladsen Kanten stiaalne Vadmel som er fundet i Narumsbakken og som nu var tilstede var afdøde Lars Østensen Rødnæs tilhørende derimod troer Vidnet at det stiaalne Liin eller Hør og et Lagen tilhørte Peder Mikkelsen.

17de Vidne Anders Larsen Løvlien |13 Dep.|. Han svarede til 1ste Qvæst. Ja, og kunne Vidnet ikke skionne at Niels Nielsen paa den omforklarede Tid var i beskienket Tilstand.- Til 25de Qvæst. Om Aftenen, efterat Huset i Kanten var afbrændt om Morgenen fik Vidnet at høre det af Anne Hansdatter Løvlien.- Til 4 Qvæst. Nei.

18de Vidne Mari Gulbrandsdatter Løvlien |14 Dep.| Svarede til. Hun afgav til de for hende fremsatte Qvæstioner aldeles eenstemmig Forklaring med 17 Vidne.

19de Vidne Anne Hansdatter Løvlien |15 Dep.| Hun afgav ligeledes eenstemmig Forklaring med 17 Deponent med Tilføiende at hun paa Gaarden Narum havde hørt at Kanten var afbrændt og hvorom hun havde underrettet de 2de forrige Deponenter.

20de Deponent Svend Nielsen |16. Dep.| Svarede til 1ste Qvæst. Ja. Til 26 Qvæst. Vidnet var den Nat Pladsen Kanten brændte paa Gaardepladsen Hanvold hos Christopher Tollvsen paa Skoemagerarbeide.- Til 27de Qvæstion Jo Vidnet er Eier af den ene af de nu tilstædeværende Hugøxer som laae i Pladsen Narumsbakken og efterat hans Broder var bleven arresteret fandt han sin Øxe at være hugget fast i Staldvæggen sammesteds. Det er længe siden Vidnet brugte den ommeldte Øxe og han veed ikke om det saakaldte Skaar som nu findes i Æggen da var der eller ikke. Til 4de Qvæst. Nei. Vidnet forklarede ellers at hans sidste Sommer saae at hans Broder Niels Nielsen havde et Sølvommeuhr med 2de Kasser. Indretningen var beskadiget og i den ene Kasse laae et Papiir hvorpaa stod en L...[?]. Det af nærværende Vidne indleverede Tambaksuhr blev ham nu tilbageleveret.

21de Deponent Anne Nielsdatter Løken |17 Dep.| Svarede til 1ste Qvæstion Ja. Til 28de Qvæstion Vidnet veed ikke at opgive nogen Aarsag eller Anledning til det for hende fremsatte Spørgsmaal. Til 29de Qvæst. Berte Hansdatter kom til Løken den anmeldte Tid for at afhænte een Speciedaler som Svend Svendsen skyldte til Niels Nielsens Hustrue, ligesom hun da leverede en saakaldet Standflaske. Til 4de Qvæstion. Nei, men Vidnet saae ved Mikkeldags tider forrige Aar at hendes Broder Niels Nielsen havde et beskadiget Sølvommeuhr dog uden at hun veed hvor han havde erholdet samme.

N° 22 Christense Nielsdatter |18 Dep.| Uden Eedsaflæg svarede hun til 1ste Qvæst. Ja. Til 28de Qvæst. var Deponentinden ubekjendt. Til 29de Qvæstion ligeledes ubekjendt. Til 4de Qvæstion: Om Aftenen da Kanten var brændt om Morgenen var Deponentinden i Narumsbakken og fortalte at hun havde hørt at Pladsen Kanten var afbrændt og 8 Mennesker sammesteds omkomne. Efterat have fortalt dette sagde tiltalte Niels Nielsen at der vel aldrig Nogen skulle have hørt at saadant var skeet i Mands Minde.

23de Vidne Mari Torstensdatter Løken |19 Deponent| Svarede til 1ste Qvæst. Ja. Til 28 Qvæstion Vidnet ved ingen Aarsag at opgive hvorfor hun gjorde det ovenmeldte Spørgsmaal. Til 29 Qvæst. Var Vidnet ubekjendt. Til 4de Qvæstion Nei.

24de Vidne Berte Eriksdatter Løken |20 Dept.| Svarede til 1ste Qvæst. Ja. 28 Qvæstion var Vidnet ubekjendt da det ikke var hende som havde gjort det ovenmeldte Spørgsmaal. Til 29de Qvæstion. Berte Hansdatter havde havt Ærinde i Naboegaarden og var ved den Leilighed inde hos Vidnet for at faae sig en Pibe Tobak. Til 4de Qvæstion Nei.

25 Vidne Jens Christophersen Narums Eiet |21 Deponent| Svarede til 1ste Qvæst. Ja. Til 30te Qvæstion. Saavidt Vidnet kan skionne er den een af de tilstædeværende Hugøxser den samme som Tiltalte Niels Nielsen havde med sig paa Narumsæter. Dog har Øxen siden faaet et saakaldet Skar i Æggen ligesom hun ikke synes at Skaftet er det samme. Til 31te Qvæstion: Niels Nielsens Fader opholdt sig paa Tømmerkiøring den omspurgte Tid i Gaardepladsen Purkesveen. Til 4 Qvæst. Nei.

26de Vidne Anne Marie Hansdatter |22 Dep.| Svarede til 1ste Qvæst. Ja. Til 30te Qvæst. Vidnet kan ikke gienkiende nogen af de tilstædeværende Øxer. Til 31te Qvæst. Eenstemmig med forrige Vidne. Til 4de Qvæst. Nei.

27de Vidne Biørn Olsen Qvernsveen |25 Dep.| Svarede til 1ste Qvæst. Ja. Til 32te Qvæstion: Tiltalte Niels Nielsen sagde at ville have noget af Tobakken til Anders Løvlien og noget til sin Moder. Til 4 Qvæst. Nei.

28de Vidne Ole Biørnsen Qvernsveen |25 Dep.| Svarede til 1ste Qvæst. Ja. Til 4de Qvæstion Nei.

29de Vidne Margrete Andersdatter Qvernsveen |27 Dep.| Svarede til 1ste Qvæst. Ja. Til 4de Qvæst. Nei.

30te Vidne Peder Østensen Kløvstad |32 Dep.| Svarede til 1ste Qvæst. Ja. Til 4de Qvæst. Nei.

31te Vidne Ole Frederiksen Harkenæs |33 Deponet| Svarede til 1ste Qvæstion: Ja Vidnets ved Forhøret afgivne Forklaring er rigtig.- Til 33te Qvæstion Nei der var ingen tilstede ved det omforklarede Uhrbytte. Til 34 Qvæstion: Naar undtages Tiltalte Niels Nielsens Uhrbytte med Christopher Skaugstad har han ikke hørt om noget andet Uhrbytte af bemelte Tiltalte. Til 35te Qvæstion: Vidnet havde saavel hos Niels Johannesen som hos Christopher Skaugstad seet det Uhr som Christopher Skaugstad havde tilbyttet sig af tiltalte Niels Nielsen og ved at bese det var han overbeviist om at det ikke var det samme Uhr som han havde bortbyttet til den Tiltalte. I det Uhr som Vidnet bortbyttede var en Skiødning paa Krantappen som ikke fantes i det Uhr som Niels Nielsen havde bortbyttet til Christopher Skaugstad, derimod var der paa det til den Sidstnævnte bortbyttede Uhr 2de Lodninger paa den indre Sølvkasse, hvilke Lodninger ikke fandtes paa det Uhr som Niels Nielsen havde erhholdet af Vidnet. Paa det til Christopher Skaugstad bortbyttede Uhr var Tallet 12 borte hvilket derimod ikke var Tilfælde med det Uhr som Niels Narum havde bekommet. Til 4de Qvæst. Nei.-

32te Vidne Peder Næs |35 Dep.| Svarede til 1ste Qvæstion Ja. Til 36 Qvæstion: Undersøgelsen skiede Løverdagen om Aftenen den 26 Januar sidstleden. Til 37 Qvæst. Saavidt Vidnet kan skionne var det een af de tilstædeværende Skoe som passet i Sporet i Sneen. Til 38te Qvæstion Sporet viiste sig omtrent 20 a 30 Alen fra Blodstedet nedmed til Randsfiorden.- Veien fra Kanten til Kongeveien var saa tilsneed at intet særskilt Spor kunde udfindes. Til 4de Qvæst. Nei.

33te Vidne Ole Haraldsen Viiger |36 Dep.| Han afgav til samtlige Qvæstioner eenstemmig Forklaring med 32te Vidne.

34 Vidne Niels Svendsen 52 Aar gl. og boende i Narumsbakken samt Fader til den tiltalte Niels Nielsen. Han svarede til 11te Qvæstion Nei. Til 40 Qvæstion Vidnet opholdt sig i Purkesveen fra Mandag Morgen den 21de Januar og til Løverdags Aften den 26de f.M. Til 4 Qvæst. Nei. I Anledning af at af Vidnerens Forklaring om at Niels Nielsen skulle have været i Uenighed med nærværende Vidne som sin Fader forklarede Vidnet at han intet havde paa sin Søn at udsette, det havde engang truffet at Vidnet havde faret op i noget beskienket Tilstand og da havde hans Søn holdt ham tilbage.

35te Vidne Peter Dorff 43 Aar gl. og boende paa Gaarden Setton i Land. Han svarede til 4de Qvæstion: Løverdags den 16de f. M. var Vidnet tistede i Arresten her paa Stensborg hvor han hørte Tiltalte Berte Hansdatter tilstaae at hun i Høet paa Staldtrevet paa Narumsbakken havde fundet en Tul eller Pakke hvilken hun uden at undersøge hvad Pakken indeholdt havde kastet ned i Korngulvet og kastet noget Straae derover. Vidnet var derefter med og eftersøgte i

Laavegulvet hvor han fandt det nu tilstædeværende Stykke graat Vadmel indeholdende 8 Alen, samt 24 smaa Knipper Hør og et Strielagen. Ved Eftersøgningen var Hans Fuglerud ligeledes tilstede. Videre vidste Vidnet ikke at forklare.-

36te Vidne Hans Olsen Fuglerud 40 Aar gl. og Gmd paa Fuglerud. Han afgav aldeles eenstemmig Forklaring med 35te Vidne, da de paa een og samme Tid var tilstede.-

Da dagen var forløben bleve de øvrige indstevnte Vidner saavelsom den bestiaalne Niels Johannesen RødnæsEie under Falsmaals straf forelagt at møde her paa Stensborg i Morgen Eftermiddag Kl 3, til hvilken Tid Sagen saaledes udsættes og bleve de Tiltalte til Vagten overleveret.-

JGThaulov

Castberg

Aar 1833 den 7de Marti continuerede forestaaende Commission af Sorenskriver Thaulov og Capitain Castberg, og var de Tiltalte Niels Nielsen NarumsEiet og Berte Hansdatter ved Retten tilstede frie for Baand.

Referenten Foged Meinich mødte atter og fremlagde for det 4de De fra bestiaalne Niels Johansen Rødnæs Eiet afleverede Qvæstioner til de fra i Gaar tilbageblevne uafhørte 3de Vidner.[9] Disse Qvæstioner har Comparenten givet fortløbende Nummer efter fra de i Gaar fremlagde Qvæstioner og begiærede, han nu at bemeldte fremlagde Qvæstioner maatte blive Vidnerne forelagte til Besvarelse.

Derefter fremstod 37 Vidne Christopher Olsen 26 Aar gl og opholdende sig paa Raaum. Han svarede til 41de Qvæstion: Ja Vidnet bortbyttede et Uhr til Niels Johansen Rødnæs Eiet i forrige Aars Slaataand. Til 42de Qvæstion Det anmeldte Uhr havde 2de Sølvkasser og paa Skiven var Tallet 12 borte ligesom Stifterne der holde Skiven til Uhret vare borte og var Skiven fæstet til Uhret med noget Beeg. Paa den indre Kasse var 2de Lodninger. Til 43de Qvæstion: Søndagen den 20de Januar d. A. var Vidnet tilstede paa Gaarden Rødnæs hvor nu afdøde Lars Østensen foreviste ham et Søvlommeuhr som var nedlagt hos ham, og gienkiente Vidnet bestemt Uhret at være det samme som han havde bortbyttet til Niels Johansen Rødnæs Eiet. Herved er tillige 44de Qvæst. besvaret. Til 4de Qvæst. Nei. Vidnet forklarede ellers at han havde eiet det til Niels Johansen bortbyttede Uhr selv Foraaret 1832, og havde han tilbyttet sig samme Uhr af en omreisende Person.-

38 Vidne Hans Torstensen 22 Aar gl. ~~22 Aar gl.~~ og opholdende sig paa Stensrud Eiet. Svarede til 45de Qvæst. Ja som omspurgt. Til 46 Qvæst. Vidnet og nu afdøde Lars Østensen Rødnæs fik ikke at see det i Pladsen Skaugstad værende Uhr førend de havde opgivet sammes Kiændemærker. Til 7 Qvæst. Saavidt Vidnet kunne skionne var det paa Skaugstad værende Uhr det samme som han flere Gange havde seet hos Niels Johansen. Til 48de Qvæstion, Nei Uhret blev ikke da udleveret af Christopher Skaugstad. Til 49de Qvæstion Nogle faae Dage efter at Vidnet havde været i Pladsen Skaugstad kom Christopher Skaugstad til Pladsen Kanten og for Lars Østensen Rødnæs nedlagde til Forvaring det ommeldte Uhr. Til 4de Qvæst. Nei. Vidnet berigtiget da sin Forklaring til 49de Qvæstion derhen at det var i Pladsen Skillerudsveen hvor Christopher Skaugstad overleverede det omprovede Uhr til Lars Rødnæs.-

39te Vidne Hans Johansen 41 Aar gl og opholdende sig i Ersrud Eiet. Han svarede til 50de Qvæstion Ja Vidnet veed at Niels Johansen Rødnæs Eiet var Eier af et Lommeuhr med 2 Sølvkasser nemlig det samme Uhr som Christopher Skaugstad senere havde anvist. Til 51de Qvæstion: Skiven paa det omhandlede Uhr var løs og Tallet 12 borte, ligesom der paa den indre Kasse var 2de Lodninger. Til 52de Qvæst. Søndagen den 20de Januar sidstleden saae Vidnet hos Lars Østensen paa Rødnæs et Uhr der saavidt han kunne skionne var det samme som havde tilhørt Niels Johansen. Herved er tillige 53de Qvæst. besvaret. Til 4de Qvæstion: Nei.-

Før ethvert af de i Gaar og i Dag afhørte Vidner var deres Forklaring saaledes som der her er tilført bliver oplæst uden at nogen af dem havde nogen Erindring i Henseende til Tilførlene. Referenten fremlagde for det 5te Spørgsmaale til den bestiaalne Niels Johansen Rødnæs Eiet, hvilke Qvæstioner agteres.[10] Derefter fremstod Niels Johansen Rødnæs Eiet som blev forelæst den af ham ved Forhøret som 6 Deponent afgiven Forklaring hvilken han fremdeles vedblev som rigtig og hvorefter han besvarede de af Referenten i dag foreleste Spørgsmaale saaledes: Til 1ste Qvæst. Deponentens Navn er Niels Johansen. Til 2^{den} Qvæst. Den anmeldte Auction i Lands Præstegaard blev afholdt i de første Dage af October Maaned forrige Aar. Til 3de Qvæst. Om Aftenen efterat det var bleven mørkt havde han lagt sig i Drengestue Bænken i Præstegaarden og imedens han sov var han bleven bestiaalen. Til 4de Qvæstion Ja den tiltalte Niels Nielsen var tilstede ved den ommeldte Auction og havde han talt med ham, men Deponenten havde ingen Formodning om af hvem han var bleven bestiaalen. Til 5te Qvæst. Deponenten havde hørt Tale om at Christopher Skaugstad havde tilhandlet sig et Uhr som han formodede kunde være det Deponenten bestiaalne. Til 6 Qvæst. Nei, før Slaataanden forrige Aar havde hand tilbyttet sig det omhandlede Uhr af Christopher Olsen Raaums Eiet. Niels Johansen Rødnæs Eiet bekræftede derefter ved corporlig Eed Rigtigheden af sin ved Forhøret og i Dag afgivne Forklaring og under samme Eeds kraft opgav følgende Værdie paa de ham frastiaalne Kaaster nemlig: 1 Sølv Lommeuhr med 2de Kasser for 5 Spd; 1 Lommeuhr med enkelt Tambakskasse 4 Spd, 1 pr Vanter 18 s, 1 Faldekniv 16 s, og 1 Lommeflaske 8 s, for hvilke samtlige Ting han ingen Erstatning forlanger sig tilkiendt.-

Referenten endelig fremlagde for det 6te og 7de særskilte Spørgsmaale til begge de Tiltalte hvorefter han begjærede at de Tiltalte maatte tages under Examination til Besvarelse paa de fremlagde Spørgsmaale. De fremlagde Doc. act.[11] [12] Tiltalte Berte Hansdatter besvarede de af Referenten for hende fremsatte Spørgsmaale saaledes. Til 1ste Qvæstion Den Tiltalte var af Karen Pedersdatter Bakken anmodet om at afhente den omspurgte 1 Spd hos Lars Løken, samme Morgen som Afhentelsen skede. Til 2^{den} Qvæst. Ved Hiemkomsten overleverede hun den medtagne 1 Speciedalersseddel til Karen Pedersdatter som igien afgav samme til sin Mand den Tiltalte Niels Nielsen. Til 3de Qvæst. Hun har seet at hendes Søn Niels Nielsen i forrige Sommer havde 2de Lommeuhre men hun kan ikke opgive nogen Kiendemærker paa nogen af dem. Til 4de Qvæstion: Ja Tiltalte har hørt at hendes Søn Niels Nielsen var bleven beskyldt for Tyverie af et Uhr hvorom hun havde talt med ham, men han havde nægtet saadant. Til 5te Qvæstion Det var adskillige Dage efterat hendes Søn var bleven arresteret at hun fandt den opgivne Pakke i Høet paa Staldtrevet, men hun kan ikke erindre hvor mange Dage. Til 6te Qvæstion: Saavel Tiltalte som hendes Mand og Niels Niensens Hustrue havde eftersøgt allesteds i Husene paa Narumbakken, da Niels Nielsen var bleven arresteret om der skulle findes noget mistænkeligt Gods; men der fandtes intet. Til 7de Qvæst. Efterat den omforklarede Undersøgelse var skeet var det at Tiltalte fandt en Paqve i Høet paa Staldtrevet. Til 8de Qvæst. Da Tiltalte fandt den omhandlede Pakke i Høet var der ingen anden som hun kunne have Mistanke om at have stiaalet samme end hendes søn Niels Nielsen. Til 9de Qvæstion: Nei. Til 10de Qvæst. Tiltalte benægtede at have nogensinde indskydet sin Søn noget Ondt eller anmodet ham om at tilvende sig noget paa urigtig Maade. Til 11te Qvæstion: Tiltalte Berte Hansdatter tilstod nu at hun da hun fandt den omspurgte Tul i Høiet paa Staldtrevet strax forvarede den i Halmen i Laavegulvet og at hendes forrige Forklaring om at Tullen var kommen i Høet som hun nedlagde i en Kurv er usandfærdigt. Aarsagen til at hun tog Tullen eller Pakken fra Staldtrevet og forvarede den i Laavegulvet var fordi at dette sidste Sted ikke Laae saa midt i Veien som Staldtrevet. Hun benægtede ellers at have havt Kundskab om at Pakken eller Tullen laae i Høet førend hun tilfældigviis havde fundet den. Tiltalte Niels Nielsen besvarede derefter de af Referenten i Dag fremlagde Spørgsmaale saaledes. Til 1ste Qvæst. Tiltalte gik efter den gamle Kongevei om Skaugbakken og Lurbak og derfra lige ned til Rødnæs. Til 2de Qvæst. Imellem de ommeldte Steder er 6 a 800 Alen. Til

3de Qvæst. Han veed ikke hvad Klokkeren var da han kom til Pladsen kanten, men han gik ligefra Løvlien til bemeldte Sted. Til 4de Qvæst. Nei. Veien fra Løvlien til Kanten gaar ikke forbi Narumsbakken og han var ikke der, paa Vandringen imellem bemelte Steder. Til 5te Qvæst. Tiltalte vidste at der i Pladsen Kanten opholdt sig Huusmanden Peder Mikkelsen og Hustrue saavel som Lars Rødnæs og Hustrue samt at disse sidste havde nogle Børn men han vidste ikke hvormange. Om der paa den ommeldte Tid opholdt sig nogen Fremmed i Kanten eller ikke, vidste han ei. Til 6te Qvæstion: Tiltalte veed ikke at han førend Misgierningerne bleve begaaede har mere end een Gang været inde i Pladsen Kanten og det er mange Aar siden. Til 7de Qvæstion. Tiltalte listede sig stilfærdig ind i Stuen i Pladsen Kanten igiennem den ei tillaaede Dør. Til 8de Qvæst. Nei. Tiltalte taledede ikke til nogen i Pladsen Kanten hvor Alle sov, og det første han foretog sig var at slaae til Lars Rødnæs med Øxehammeren. Til 9de Qvæst. Nei de af Tiltalte overfaldne Personer gjorde ingen Allarm. Til 10de Qvæst. Lars Rødnæs Laae inderst ved Væggen og han lagde ikke Mærke til om Hustruen eller nogen af Børnene vaagnede da han foer udaf Stuen Til 11te Qvæst. Nei. Tiltalte lukkede Døren efter sig da han løb efter Lars Rødnæs, men han stængte ikke døren igieen men blot lokkede den med Klinken. Da Lars Rødnæs løb ud trak han ligeledes Døren igien efter sig saaledes at Tiltalte som løb strax efter igien maatte aabne Døren. Lars Rødnæs holdt ikke paa Døren udentil men løb fra Stedet indtil Tiltalte indhentede ham. Lævninger for Døren i Kanten var saaledes at Døren kunde oplukkes bade indvendig og udvendig. Til 12te Qvæstion: Den stiaalne Pung med Penge tog han som forhen anført i et Skab i Kaaven og stod Nøglen i Skabet. I et andet aaben staaende Skab i Kaaven tog han det tilstædeværende Vadmel, Hør og Strielagen og Fallekniven laae i et Vindue i Karmen. Ved Eftersøgningen om de stiaalne Kaaster havde hand betiendt sig af en Tyriestikke som han antænte. Til 13de Qvæst. Vidste Tiltalte intet at svare. Til 14 Qvæst. Ved Hiemkomsten til Narumsbakken fæstede han Øxen i Staldvæggen og har siden ikke benyttet den. Til 15de Qvæstion: Den Tiltalte veed ikke at nogen af Menneskene i Pladsen Kanten bleve myrdede paa anden Maade end ved Slag af Øxehammeren. Til 16de Qvæst. Efterat have forøvet samtlige tilstaaede Misgierninger i Pladsen Kanten forlod han Stedet og gik til Narumsbakken men da han havde forvaret det stiaalne Vadmel, Hør og Lagen i Høet blev han siddende en Stund paa Staldtrevet føren han gik in i Vaaningshuset, men hvor længe og hvorfor han sad paa Staldtrevet veed han ikke. Til 17de Qvæstion Han tog to Skiorter paa sig den omspurgte Tid fordi det var koldt. Til 18de Qvæstion. Den hvide Speciedalerseddell som Tiltaltes Hustrue havde seet i den stiaalne Skindpung tilligemed en blaae Seddel, var den Dalerseddell som han havde faaet fra Svend Løken. Til 19de Qvæstion. Der hengik 2de Dage nemlig til Løverdagen den 26de Januar. Til 20de Qvæstion. Tiltalte opholdt sig i Narumsbakken fra den 24 Januar om Morgenen til den 25de D^o om Eftermiddagen, da han gik til Schedslien. Imedens hand opholdt sig hiemme beskæftigede han sig med Skoemagerarbeide samt huggede Brænde ligesom han hiemhentedede Bar til Creaturene. Da han gik til Schedslien ville han til en Person ved Navn Simen Simensen men sammesteds fik han at høre at Personen ikke var hiemme og hvorfor han begav sig tilbage til Narumsbakken. - Hans Ærinde til Simen Simensen var i Anledning af et Uhr som han var beskyldt for at have stiaalet . Til 21de Qvæstion: Uhrbyttet med Ole Frederiksen Harkenæs skede om Høsten 1831. Til 22de Qvæstion: Saavidt han erindrer begyndte Auctionen i Lands Præstegaard den 14 October 1832. Til 23de Qvæstion: Jo Tiltalte var tilstede ved den omspurgte Auction hvor han saae og talte med Niels Johansen. Til 24de Qvæstion: Senere end det omandlede Bytte med Ole Frederiksen havde hand byttet Uhr med Hans Hansen, derefter med Tollef Møller og senere med Amund Svarverhaugen derefter med nu afdøde Ole Christophersen som havde tilbyttet sig af Anders Ruud i Torpen. Senere havde han kjøbt et Uhr af Ole Harkenæs som han havde bortbyttet til Hans Hansen. Til 25de Qvæstion Ja han har eiet det af Ole Frederiksen tilbyttede Uhr lige indtil han bortbyttede samme til Christopher Skaugstad, - men han kan ingen Vidner opgive paa denne sin

Besiddelse. Til 26de Qvæstion: Imedens han eiede det ommeldte Uhr havde hand sadt en anden T... [?] eller Kiede deri. Til 27de Qvæstion: Tiltalte forsikkrede at han ikke kan afgive anden Forklaring end skeet er angaaende de i Pladsen Kanten beaaede Misgierninger og han benægtede fremdelis at nogen anden havde været Deltager eller Medvider i Misgierningen. Paa Opfordring tilkiendegav Tiltalte at han ikke veed hvor han traf Lars Rødnæs, da han først slog til ham i Sengen.-

Referenten tilførte at han deels for at faae indstevnt flere Vidner men i Særdeleshed for at afvente Udvidelse i Actionsordren mod Berte Hansdatter begierede Sagen udsat og begiærede saaledes i den Anledning en passende Anstand. Referenten bemærkede forøvrigt at han ingenlunde betvivler at der fra det Militaires Side vil blive draget vedbørlig Foranstaltning til den særdeles grove Misgierningsmand Niels Nielsen Narumsbakkens Bevogtning og formeente Referenten at der saamegetmindre kan være nogen Fare for den offentlige Sikkerhed i denne Henseende som de meget complete Fangejern der er anskaffet til Lands Civile Arrest ere afleverede til det Militaires Disposition. De Tiltalte bleve derefter overleverede til Vagten og Sagen udsat til Foretagelse paa Tingstædet Stensborg Løverdagen den 16 Marti førstkommende om Formiddagen Klokken 9.-

JGThaulov

Castberg

Commissions Sag paa Stensborg

Aar 1833 den 16 Marti blev en combineret Commision af Sorenskriver Thaulov og Capitain Castberg afholdt paa Thingstedet Stensborg i Land til behandling af den til i dag udsadte Sag med Soldat Niels Nielsen Narums Eiet og Berte Hansdatter Narumsbakken. De Tiltalte vare ved Retten tilstede fri for baand. Referenten Foged Meinich møtte og med henhold til de før fremlagde Documenter fremlagde nu for det 8de Continuations Stevning til de indstevnte Vidner [13] og 9 Qvæstioner for Vidnerne. [14] Tillige fremlagde nu 10 Obducitons Forretningen med tilhørende Conclusion. 11 Comparentens Indsending til Christians Amt forsynet med bemelte Amts Paategning om Udredelse i Actions Ordren mod Berte Hansdatter.[15] 11, 12 og 13 Compagniets og Præstens Attester angaaende begge de Tiltalte, [16] [17] [18] som begiæredes disse foreholdt, naar de indstevnte Vidner først er bleven afhørte og examinerede efter de fremlagde qvæstioner. Den fremlagte Obductions Forretning med Conclusion følger denne Act in originali og de øvrige Documenter indtages. Efterfølgende indstevnte Vidner mødte og bleve paa lovlige Maade eedfæstede til Vidnesbyrds Aflæg i denne Sag efter at være forelæst Lovens Forklaring om Eedens Vigtighed og betydet dens Straf for Meeneed.

Fremstod 40 Vidne Peder Svendsen 67 Aar gl og Føderaadsmænd paa Løken. Han svarede til 41 Qv: Jo Vidnet var tilligemed lieut. Zigler og Jens Rødnes i Narumsbakken den 16de f.M. for at søge efter Tyvekaaster paa Staldtrævet sammesteds men de fandt intet. Til 4de Qv. Nei. 41 Vidne Christopher Tollefsen 35 Aar gl og Gaardmand paa Hanvold. Svarede til 42 Qv. Jo som anspurgt. Til 4de Qv. Nei.

42 Vidne Skomager Ole Frederichsen 20 Aar gl og opholdende sig paa Narums Eiet. Svarede til 42 Qvæst. Jo som anspurt. Til 4de Qv. Nei.

43de Vidne Hans Svendsen 27 Aar gl. og Gaardmand i Purkesveen. Han svarede til 43 Qv. Jo som anspurgt. Til 4de Qv: Nei.

44 Vidne Karen Larsdatter 22 Aar gl og givt med forrige Vidne. Hun svarede til 43 qvæst. Jo, som anspurgt og var Niels Svendsen den første som opserverede Ilden i Pladsen Kanten. Til 4 qv. Nei.

45 Vidne Kari Johansdatter 56 aar gl og opholdende sig i Purkesveen, svarde til 46 qv. som 44de Vidne. Til 4de Qvæst. Nei.

46de Vidne Svend Svendsen Løchen 31 aar gl, og opholder sig paa Løchen. Han svarede til 47de qvæst. Jo, som anspurt, og blev 1 Spd^r Seddel leveret Berte Hansdatter den samme Morgen som Pladsen Kanten brændte. Til 4de Qv. Nei.

20de Vidne Svend Nielsen Narumbakken svarede i kraft af den af ham forhen i Sagen aflagde Eed til 45 Qv. kort efterat Niels Nielsen var bleven Arresteret var Vidnet med sin Moder Berte Hansdatter paa Staldtrævet paa Narumbakken for at eftersøge om Noget Gods samestæds skulle findes, men de fandt intet. Nærværende Vidne blev Confronteret med Tiltalte Berte Hansdatter som opgav at da hun og Svend Nielsen eftersøgte paa Staldtrævet havde hun enda ~~intet~~ ikke fundet den før omforklarede Paqve, hvilket først skeede derefter. Det afhørte 10 Vidne Karen Pedersdatter Narumbakken svarede i kraft af sin forhen Aflagde Eed, til 46 Qvæs. Den hvide Seddel som Vidnet saa i den omforklarede Pung, var ikke den samme som var hentet hos Svend Løchen, den bemelte Seddel var af Vidnet taget i Forvaring. Til 47 Qvæst. Paa den anspurgte Tid var ikke nogen stræng særdeles kulde, men sædvanligt Vinter Veir. Tiltalte Niels Nielsen Narums eie blev confronteret med sin Hustru Karen Pedersdatter, men han vedblev at den hvide Seddel som hans Hustrue havde seet i Pungen, var den samme som var bleven hentet hos Svend ~~Narum~~ Løken. Karen Pedersdatter vedblev ligeledes sin Forklaring med Tilføiende at hun det havde undersøgt om den hvide Seddel som fantes i Pungen var en Een Spesieseddel, eller en halv dalers Seddel.

Det afhørte 16de Vidne Halvor Olsen Tidemandstuen svarede i kraft af sin før aflagde Eed til 48de Qvæst. Døren i Stuen paa Pladsen Kanten gik indad og kunne ikke aabnes eller lukkes uden at foraarsage nogen Lyd, og den gik ikke igien af sig selv. Til 49 Qvæst. Den Seng hvori Lars Rødnæs og kone laae stod i Nærheden af et Bord. Det var saa stort at naar det stod med Længden til Sengen, kunne ingen come ind ved Hovedgiærdet, men naar Bordet stod ved Brædden til Sengen kunde et Meniske trænge ind imellem disse. Til 50 Qvæst. I Stuen paa Kanten var et stort Skab og et lidet Hengeskab samt et Chatold, og i Kaaven var et stort Skab og et lidet Hængeskab. Til 51 Qvæst. I Skabet paa kaaven i Kanten havde beboerne blot Madvarer, hvorimod de forvarede Hør³ og andre slige Ting paa Loftet. Til 52 qvæst. I Kaaven paa Kanten var den Stige hvorpaa man gik op Laaftet igienem en Lem. Paa Laaftet i Kanten pleide om Someren at ligge Folk, men sielden om Vinteren.

Fremstod det afhørte 15de Vidne Fredrich Olsen Rødnæs Eie som under sin i Sagen aflagde Eeds kraf svarede til 48de Qvæst. Eenstemig med 16 Vidne. Til 49de Qvæst. ligeledes enstemig med 16 Vidne. Til 50, 51 og 52 Qvæst. ligeledes enstemig med 16 Vidne.

Referenten frafalt som uformøden det indstevnte men forhen afhørte 14 Vidne Peder Andersen Sveen.

Fremstod 31 Vidne Ole Fredrichsen Harkenæs, som i kraft af sin i Sagen aflagde Eed, svarede til 53 Qv: Henimod Foraaret i forrige Aar havde Vidnet til den Tiltalte Niels Nielsen solgt et Lomme Uhr med 2de Tambags kasser.

Fremstod 47 Vidne Hans Tostensen 28 Aar gammel, og opholdende sig i Hanvold, han svarede til 54 Qvæst. For omtrent 1 ¼ Aar siden byttede Vidnet Uhre med den Tiltalte Niels Nielsen, saaledes at Vidnet fik et Uhr med 2 Sølv kasser, og den Tiltalte derimod det med 2de Tambags kasser, og gav Vidnet i mellemlæg 2 Spd. Ligeledes har Vidnet i Marti Maaned forrige Aar byttet Tombaks Uhre med Niels Nielsen. Til 4. Qvæst. Nei. 48de Vidne Toluf Larsen 53 aar gl og Møller paa Granum, han svarede til 54 qv. I Slutningen af Januar Maaned eller begyndelsen af Feb. 1832 bort byttet Vidnet til Niels Nielsen et Uhr med 2 Messing kasser, og fik igjen et Uhr med samme slags kasser. Til 4 qv. Nei.

49 Vidne Amund Nielsen 50 Aar gamel, og boende i Svarverhougen. Han svarede til 53 qv: i Marti Maaned forrige Aar byttede Vidnet Uhr med Tiltalte Niels Nielsen og var begge Uhrene med Tombaks eller Messing kasser. Til 4 qv. Nei.-

³ Hør: dansk betegnelse pa a) linplanten, b) bastfibre fra plantens stilk (Norsk historisk leksikon).

50 Vidne Anders Michelsen 23 Aar gl og opholdende sig paa Ruud, svarede til 54 qv. Nei! Vidnet har ikke handlet med Niels Nielsen om Uhre, men for omtrent 1 Aar siden solgte han et Uhr med en Tombaks og en Skildpaddeskasse, og har han siden hørt af Niels Nielsen at han havde tilhandlet sig samme Uhr af den til hvem Vidnet havde solgt samme, som var en Hattemager ved Navn Ole, der ellers er Vidnet ubekjendt. Til 4 qv. Nei.

51 Vidne Andreas Bye 28 Aar gl og Gaardmand paa Sedahl, som svarede til 57 qv. Jo! Vidnet kom til Kanten paa den Tid Huset samesteds stod i Brand. Til 58 qv. Paa Veien til Pladsen Kanten mødte Vidnet ingen, men paa hiem veien mangfoldige Menisker, og har Vidnet ikke hørt at nogen ubekjendt Person har været seet i Nærheden af Brandstædet. Til 4de qvæst. Nei.

52 Vidne Erich Olsen 27 Aar gl og opholdende sig i Svarverhougen han svarede til 57 qvæst. Vidnet ankom til Pladsen Kanten da Vaaningshuset der brændte. Til 58 Qv. da Vidnet kom i Nærheden af Pladsen Kanten mødte han en Person som han ikke kiændte fordi det var mørkt, men paa samme Tid havde allerede flere Menisker forsamlet sig ved Brandstædet. Vidnet har seenere hørt at den Person som han mødte skal have været Fredrich Olsen Rødnæs. Til 4de Nei.

53 Vidne Christian Pedersen 30 aar gl. Husmand til Røen. Han svarede til 57 og 58 qv. samt 4de qv. aldeles eenstemig med 52 q vidne. De 2de sidste Vidner bleve Confronteret med Vidnet Fredrich Olsen Rødnæs som opgav at han om Morgenen da Pladsen Kanten brændte, og efterat adskillig Menisker var der forsamlet, var gaaet et Ærinde fra Brandstædet til Gaarden Rødnæs, og paa Veien havde han mødt 2de personer som han formedelst Mørket ikke kiændte.

54 Vidne Niels Brager, 52 Aar gl, og opholdende sig paa Steensrud svarede til 57 qv. Ja! Til 58 qv. da Vidnet gik til Brandstædet mødte han ingen Menisker, men paa Hiemvejen mødte han mange som dog alle var ham bekjendt. Til 4de qv. Nei.

55 Vidne Jon Pedersen 27 Aar gl, opholdende sig i Skaugerud, han svarede til 59 Qvæst. Da Niels Nielsen blev Arresteret blev ham frataget en Follekniv et Tørklæde og en Pægelflaske⁴ men Vidnet lagde ikke Mærke til hvorledes kniven saae ud, hvorfor han ikke kan give kiænde om den i Retten indleverede Follekniv er den samme som blev frataget Niels Nielsen. Til 4 qv. Nei.

56 Vidne Maren Pedersdatter 20 Aar gl, opholdende sig i Skaugerud. Hun svarede til 59 qv. Vidnet var overleveret en Follekniv et Tørklæde, en Pægelflaske, som var frataget den Arresterede Niels Nielsen, for at aflevere samme i Narumsbakken men saavidt Vidnet erindrer var der Messing Skaft paa den indgivne kniv, dog lagde hun ikke saa nøje Mærke dertil at hun kan igjen kiænde kniven. Til 4de qv. Nei.

57 Vidne Svend Pedersen 29 Aar gammel gaardmand paa Narum som svarede til 1ste Qv. Jo! Vidnets ved forhøret som 11 Deponent afgivne Forklaring er rigtig. Til 13 Qv: Vidnet og Tiltalte, som er hans Fætter og Svoger, har engang været i Slagsmaal sammen, men for øvrigt har han ikke hørt at Tiltalte Niels Nielsen har været Andseet for at besidde Tilbøjelighed til Voldsomheder, og har Vidnet troet om ham at han ikke var frie for Hang til Tyveri. Til 14de Qvæst. Tiltalte Berte Hansdatter har været andseet for at have en slem kiæft. Til 4 qv. Nei.

58 Vidne Østen Hansen 26 Aar gl og opholdende sig paa Rødnæs, svarede til 1ste qv. Jo, Vidnet ved Forhøret som 29 Deponet Afgivne Forklaring er rigtig. Til 7de qv. Nei, det har Vidnet ikke hørt. Til 18de qv: Vidnet ligeledes ubekjendt. Til 19de qv eenstemig med Vidnet Halvor Olsen Tidemandstuen. Til 20de qv var Vidnet ubekjendt. Til 21 22 23 og 24 Qvæstion afgav Vidnet enstemig Forklaring med 11te Vidne med undtgelse at han ikke vidste hvem af Børnene i Kanten der laae i Bænken. Til 4de qv. Nei.

59 Vidne Barbra Knudsdatter 31 aar gl, tiener paa Rødnæs. Efter at være edfæstet forklarede hd at afdøde Lars Rødnæss Hustrue Ellen Maria Olsdatter fortalte hende Tirsdagen den 22 Januarj at der den foregaaede Nat var indkommen en Person i Pladsen Kanten, som hun ikke kiændte, og da hun spurgte ham hvad han kom fra svarede han at han kom fra Isen. Konen

⁴ Pægel, pel: rommål lik ¼ pott, dvs. ca. ¼ liter (Norsk historisk leksikon).

havde da sagt at hvis han havde frøset ville hun staae op og lægge i kakkeovnen, men istæden for at svare herpaa begav Menisket sig bort. Videre vidste hun ikke at forklare til oplysning i denne Sag.

60 Vidne Beret Iversdatter 22 Aar gl, og tiener paa Rødnæs. Hun afgav aldeles enstemmig Forklaring med 59 Vidne. I anledning af de 2de sidste Vidners Forklaring blev Tiltalte Niels Nielsen tilspurgt om det var ham som havde været i Pladsen Kanten Natten til den 22 Januarj, men dette benægtede han aldeles. Han opgav at han Mandag Aften den 21 Januarj var reist i Pladsen Kløvstadsveen, som han forlod omtrent kl. 8, og begav sig lige til sit Hiem som er omtrent ½ Fierding fra Kløvstadsveen. Da Tiltaltes Hustrue paa Tilspørgsel declarerede at hendes Mand ikke var kommen hiem bemelte Nat før klokken noget over 12, saa blev Tiltalte Niels Nielsen tilspurgt hvor han havde været senere, fra den Tid han forlod Kløvstadsveen og indtil han kom til Narumsbakken. Tiltalte Niels Nielsen Forklarede at han ikke havde været nogensteds inde, fra hand om Aftenen den 21de Jan. gik fra Kløvstadsveen og indtil han kom til Narumsbakken.

Fremstod som 61 Vidne Simen Simensen og 33 Aar gl og opholdende sig paa Lomsdals Eie, han svarede til 55 qv. Nei, Vidnet har aldrig haft i sine Hænder, eller seet noget Uhr som tilhører den Tiltalte Niels Nielsen. 56 qv. bortfalder. Til 4de qv. Nei!

Derefter fremstod Ole Haraldsen 42 aar gl og for Tiden opholdende sig paa Dælen Eie, samt Brodersøn af den afdøde Peder Kanten. Han forklarede at han i den seenere Tid har opholdt sig i ~~Vald~~ i Birie indtil den 30 Jan: sidstleden da han af Østen Rødnæs her fra Land blev underrettet om den i Pladsen Kanten forøvede Misgiærnig, hvorefter han begav sig til Land, og ankom hertil den 31 Jan. om Aftenen. Vidnet Østen Rødnæs forklarede at han Løverdagen den 26 Jan. havde antruffet Ole Haraldsen paa Gaarden Baaberg i Biri, og der underrettet ham om hvad der i Pladsen Kanten var passeret. Saavel dette Vidne som Vidnerne Fredrich Olsen og Halvor Olsen Tidemansstuen erklærede sig vidende om at Ole Haraldsen først ankom her til Bygden den 31 Jan. sidstleden.

For ethvert af de i dag afhørte Vidner var deres Forklaring saaledes som de her er til ført bleven oplæst og vedtaget. Referenten begjærede at for de afhørte 15de og 16 Vidner som Arvinger efter afdøde Peder Michelsen Kanten maatte afgive Forklaring om til hvad Værdie de Andseer Beskadigelsen paa Peder Michelsens gods ved den paasatte Ild, samt at den afhørte Ole Haraldsen Dælen som ogsaa Arving efter Peder Michelsen i denne henseende maatte afgive tydelig Forklaring, og endelig at 58 Vidne Østen Rødnæs som Grundejer for Pladsen Kanten og som en Brodersøn til Aføde Lars Østensen, og som med hensyn til Beskadigelsen, maatte give Forklaring. Vidnerne Fredrich Olsen Rødnes og Halvor Olsen Tidemandstuen under den af den i Sagen aflagde Eeds kraft, og Ole Haraldsen Dælen Eje med corporlig Eed, bekræftede at Peder Michelsen Kanten og Hustrue havde Effecter som ved Mordbranden i Kanten ere bleven ødelagt eller borte vare i det mindste af Værdie 100 Spd er et Hundrede Spesidaler, hvilken Sum de paastoed Tiltalte Niels Nielsen tilpligtes at betale. Vidnet Østen Hansen Rødnæs som Arving efter avdøde Lars Østensen Rødnæs opgav under den forhen i Sagen aflagde Eeds kraft at de Effecter der tilhørte Lars Rødnæs og Hustrue og ved Mordbrand bleve borte eller ødelagt i det minste var af Værd 20 Spd; Ligesom det Vidnet tilhørende afbrændte Vaaningshuus i Pladsen Kanten var af Værd 30 Spd. hvilke Summer han forventet den Tiltalte Niels Nielsen tilpligtes at betale.

Tiltalte Niels Nielsen Narums Eie erkjendte billigheden af de af Vedkommende nu sadte Taxter paa bygningen i Pladsen Kanten og paa de der afdødes Indeboe.

Tiltalte Niels Nielsen Narums Eie blev forelæst de fremlagde og ham Vedkommende Attester og vedstod for at være den Niels Nielsen samme omformelder. Han forandrede derhos sin forhen afgivne Forklaring derhen at de i den af ham i Pladsen Kanten stiaalne Pung fantes 1 – fem Spesidaler Seddel, 2 Halve Spesisedler og 9 Skilling i Smaaer penge, samt at han end videre havde stiaalet en fiin Hornkam, ligesom den før omfoklarede Hør var af ham stiaalet

paa Laaftet paa Pladsen Kanten. Den stiaalne kam var nu ved Retten tilstæde og af Niels Nielsen vedkiendt at være den samme som han i Kanten havde stiaalet. Fremdeles opgav Niels Nielsen at han ikke havde slæbet den myrdede Lars Rødnæs ind i Huset men baaret ham, og saaledes at hans Hoved som allene blødde ikke kom ind til hans klæder. Tiltalte benægtede at have stiaalet mere end nu opgivet er, ligesom han vedblev sin benægtelse om at have stiaalet det andre Sagen omhandlede Uhr eller at nogen anden har været delagtig udi eller medvider om de i Pladsen Kanten begaaede Misgiærninger.

Tiltalte Berte Hansdatter blev forelæst den som fremlagde Præste Attest og vedstod at være den Berte Hansdatter samme omformelder.

Begge de Tiltalte declarerede paa Tilspørgsel at de ingen Vidner ønskede førte, eller vidste andre bevisligheder at tilveiebringe til deres Forsvar. I Anledning af at det indstevnte Vidne Christopher Christophersen Narumsæter formedelst Sygdom ikke kan møde ved Comisionen, blev udnevnt Niels Brager og Hans Lien for at modtage det syge Vidnes Svar efter de fremlagde Qvæstionerer.

Referenten for nermere at igiennem gaae Sagen og for at forfatte Referat begiærede Anstand for en kort Tid.

De Tiltalte bleve derefter overleverede til Vagten, og Sagen udsadt til førstkommende Mandag den 18de Marti 1833 om Formiddagen kl 9 slet.

JGThaulov Castberg

Aar 1833 den 18de Marti blev forestaaende Comission bestaaende af Sorneskriver Thaulov og Captain Castberg igjen afholt paa Tingstædet Stensborg i Land.

De Tiltalte Niels Nielsen og Berte Hansdatter vare ved Retten tilstede, frie for Baand. Foged Meinich mødte og begiærede at de udnævte Mænd til at modtage det syge Vidne Christopher Christophersen Narumsæters Forklaring maatte blive afhørte, og ligeledes de til i Dag indstevnte Vidner fra Kløvstadsveen maatte blive edfæstede og afhørte om hvad Tid Tiltalte sidste gang var i Kløvstadsveen og naar han gik derfra. Den udtagen Stevning for disse Vidner fremlægges, saalydende. [19] De af Comissionen udnevnte 2de Mænd Niels Brager og Hans Hansen Lien mødte og fremlagde de af dem modtagne og skriftlig nedtegnede Svar af det syge Vidne Christopher Christophersen Narumsæteren og bekræftede de med Corporlig Eed at bemelte Vidne for dem har afgivet saadan edelig Forklaring som optegnet er.[20] De fremlagde Documenter acteres.

De til i Dag indstevnte Vidner mødte, og blev paa lovlig Maade edfæstet til Vidnesbyrds Afleg i denne Sag.

Fremstod som 63 Vidne Erich Jensen Aar gl, og boende i Kløvstadsveen, han forklarede at den Tiltalte Niels Nielsen var i Kløvstadsveen Mandagen den 21 Januari d.a. men forlod Stedet om Aftenen omtrent kl imellem 7 og 8. Den Tiltalte Niels Nielsen omtalte ikke hvor han skulle hen da han forlod Kløvstadstuen, og Vidnet fornem ikke at han da havde nogen Øxe med sig.

64 Vidne Mari Østensdatter 64 Aar, gift med forige Vidne. Hun afgav eenstemig Forklaring med 63 Vidne, og vidste ligesaalidet som samme Vidne intet videre til Oplysning i denne Sag at meddele.

65 Vidne Anne Erichsdatter 30 Aar gl og opholdende sig i Kløvstadsveen, hun forklarede at hun Mandagen den 21 Januari sidstleden om Aftenen omtrent kl 6 da hun gik fra Kløvstadsveen mødte den Tiltalte Niels Nielsen som gik til samme Sted, og da hun kom tilbage om Aftenen imellem 7 og 8, mødte hun ham atter i Nærheden af Stedet paa Vejen som gaar til Kløvstad, og videre vidste hun ikke at forklare.

Forestaaende Forklaringer blev for Vidnerne oplæst og vedtagne.

Referenten fremlagde yderligere Spørgsmaale til de 2de Tiltalte som han begiærede disse foreholt. Bemelte Qvæstioner Acteres.[21]

Tiltalte Niels Nielsen svarede til 28de Qvæst. da Tiltalte havde hørt at Manden i Narumsæter havde leiet Hæst for at kiøre Brænde den ommelte Tid, saa havde han taget Øxe med sig den ommelte Tid til Narumsæter i den Tanke at være Manden tilhielpelig sammesteds med at hugge Brænde. Til 29 Qvæst. Tiltalte benægtede at de Spor i Sneen som have været seede fra Pladsen Kanten nedad til Ransfiorden kune være efter ham, da han som før forklaret, gik fra Misgiærningsstedet opad til Landeveien.

Tiltalte Berte Hansdatter svarede til 12te Spørsmal: det var omtrent 4 Dage efterat hendes Søn Niels Nielsen var bleven mistænkt for de i Kanten begaaede Misgiærninger, at hun fant den omforklarede Paqve paa Staldrævet. Til 13 Spørsmal Berte Hansdatter opgav først at hendes Søn Niels Nielsen kom hjem Mandag Aften den 21 Januar noget efter at hun havde lagt sig, som var skeed kl 7, men senere opgav hun at hun havde sovet noget ved hans Hiemkomst saaledes at hun ikke vidste hvad klokken var da dette skeede.

De forhen afhørte 15 og 16 Vidner Halvor Olsen og Fredrich Olsen fremstoede og under deres aflagde Eeds Kraft forklarede at den af Niels Nielsen stiaalne og nu tilstedeværende Hornkam havde tilhørt afdøde Peder Michelsen Kanten.

Comissionen havde foranlediget udnevnt de 2de Lavrettesmænd Hans Hansen Lien og Arne Jonsen Næss, som Andsadte følgende Taxt paa de tilstedekomne Tyvekoster: 1 Skindpung med Messing laas for 36 s.- 24 Smaaknipper Hør 80 s.- 1 Strie Lagen 36 s.- 1 Horn kam 2 s. 1 Foldekniv med hvidt Beenskaft 16 s.- 8 Alen Vadmel 1 Spd 72 s. Den afdøde Peder Michelsen Kanten tilhørende Ting nemlig Skindpung, 24 knipper Hør, 1 Strielagen og en Horn kam, samt den hos Tiltalte Niels Nielsen fundne Halve Spesidalerseddell og 21 Skilling i Smaapenge, bleve overleverede til Lensmand Michal Nimb som Incassator i Boet efter afdøde Peder Michelsen og Hustrue for at samme kan komme disses Boe til Indtægt. Og de afdøde Lars Østensen Rødnæs tilhørende Ting, nemlig 8 alen Vadmel og en Folle kniv bleve overleverede til Lars Østensen Rødnæs Moder og Arvinger. Referenten tilførte at han finder saameget meere Grund til at frafalde det instevnte formedelst Fraværelse udeblevne Vidne Arne Ourlund, som Tiltalte Niels Nielsen har declareret at han ikke har Vidner som han ønsker indstevnt, og Indstevningen for Arne Ourlund alleene var foranlediget af en uden om omTale, at han skulle vide beskeed om det i denne Sag omhandlede Uhr til Fordel for den Tiltalte. Referenten fremlagde sit Referat med 2de Bilage[22] og hvormed han saaledes sluttede denne Sag som der al andvendt Flid uagtet ikke har været muelig tilveiebringe andre eller flere Oplysninger end de som ere tilveiebragte. De med det fremlagte Referat fulgte 2de Bilage, vedlægges denne act in Originali, og Referatet som for de Tiltalte blev oplæst er saalydende. Efterat det fremlagde Referat for begge de Tiltalte var oplæst, erklærede de at de intet videre inden Sagen havde at anbringe, til deres Forsvar, og da heller ikke Referenten havde videre at tilføre blev den forbemelte 18de Marti 1833 i foranført Sag af Commissionen afsagt følgende

Dom

Ved nærværende Commisison tiltales i følge Christians Amts Ordre af 14 Februar 1833 Soldat N° 95 af det Landske Compagnie Niels Nielsen Narums Eiet eller Narusmbakken og dennes Moder Berte Hansdatter Narusmbakken, den Førstnævnte for begaaet Mord, Mordbrand og Tyverie, og den Sidste fordi hun, da Politiet eller vedkommende Justits betient affordrede hendes Oplysninger, sigtende til at opdage eller lede til Spor til Opdagelsen af Gierningsmanden til de paa Pladsen Kanten Natten til den 24de Januar 1833 begaaede blodige Misgiærninger, har for ham og tildeels senere under Forhøret afgivet usandfærdig Forklaring. Mod Berte Hansdatter er Actionen i følge Orde af 6te Marti 1833 udvidet for at have skiulet og forvahret Tyvkoster eller for Fordulgelse af Hittegods. Om Morgen den 24de Januar dette Aar opdagedes Vaaningshuset i Pladsen Kanten under Gaarden Rødnæs i Land at staa i Brand og da der fra samme Huus fandtes Blodspor omtrent 40 Alen hvor det tydelig kunde skiønnes at et Menneske havde lagt og blødet opstod Mistanke om at Mord og Mordbrand var

begaet. Ved de af Stedets Foged strax foranstaltede Undersøgelser faldt Mistanke paa dent tiltalede Niels Nielsen Narums Ejet, og da han desuden forhen var anklaget for de formentlig begaaede Tyverier blev han arresteret og nøie bevogtede. Efter den bemelte Tiltalte for den inspectionshavende Officier og for Vagtmandskabet havde tilstaaet at han i Pladsen Kanten havde begaaet Mord og Mordbrand har han her ved Retten bekiendt at han havde fattet Had til en i samme Plads boende Mand ved Navn Lars Østensen Rødnæs fordi han havde viest stor Virksomhed ved Opdagelsen af de Tyverier af de Lommeuhr hvorfor Tiltalte var anklaget. Om Aftenen den 23de Januar gik han fra Pladsen Løvlien og bestemte sig til at gaae til Pladsen Kanten for at slaae Lars Østensen Rødnæs ihjel og havde han til den Ende med sig en Hugøxe. Da han ankom til fornævnte Plads var døren ikke tillaaet og alle de i Stuen værende Mennesker sov. Han slog derpaa til Lars Rødnæs med Øxehammeren men uden paa Stedet at fælde ham, hvorimod Lars Rødnæs foer op af Sengen og ud af Huuset. Tiltalte løb da efter ham og gav ham flere Slag af Øxehammeren indtil han døde. Efter at dette var skeed gik denne Tiltalte igien ind i Kanten hvor Huusmanden sammesteds en gammel Mand ved Navn Peder Michelsen imidlertid var opstanden og opholdt sig i en saakaldet kaave tet ved Stuen og drepte han da tillige ham med at give ham flere Slag med Øxehammeren i Hovedet. Derpaa gik han igien ind i Stuen og paa samme Maade myrdede Lars Østensen og Peder Michelsens Huustruer, der ennda laae i Sengene, og efter at alle voxne Personer i Pladsen Kanten saaledes vare døde, dræbte han ligledes med Øxehammeren de i Stuen liggende Børn, som alle sov, men om det var 3 eller 4 Børn vidste han ikke. Da alle de Mennesker der opholdte sig i Pladsen Kanten vare drepte stial Tiltalte en med Messing Laas forsynet Skindpung med 6 Spd og 9 Skilling, en Foldekniv med hvidt beenskaft, 8 Alen Vadmel, 24 smaae knipper Hør, et Strie Lagen og en Hornkam. Derefter bar hand Lars Østensens døde Legeme fra det Sted hvor han var styrtet ind i Huset og ved Ild som hand fandt paa skorsteenen satte Vaaningshuset i Brand. Det Sted hvor Lars Rødnæs havde lagt og blødet tildækkede Tiltalte med Qvister. Menneskerne som opholdt sig i Pladsen Kanten var foruden de ommeldte 4 Voxne, en Pige paa 10 Aar og Lars Østensens og Hustrues 3de Børn, nemlig en Søn 5 Aar gammel, en datter 3 Aar og en datter et halvt Aar gammel, hvoraf Levninger ere fundne i det nedbrændte Huus. Ved den afholdte Obductions Forretning har districts Lægen ikke med Bestemthed kunne skionne paa hvad Maade fornævnte Mennesker vare ombragte. Ved de af Stedets Foged foranstaltede Undersøgelser fantes i den Tiltalte Niels Nilesens Boepæel en Foldekniv, som 18de Vidne kiendte at have tihørt den myrdede Lars Østensen Rødnæs, ligesom han havde hos sig en Skindpung med Messinglaas, som 15de og 16de Vidner have kiendt at tilhøre afdøde Peder Michelsen Kanten. Det stiaalne Vadmel, Hør og Strielagen havde Tiltalte Niels Nielsen forvarede i Høet paa Staldtrevet i Pladsen Narumbakken hvor han havde sin Bopel. Efter 16de Vidnes Forklaring havde det stiaalne Vadmel tilhørte afdøde Lars Østensen Rødnæs, hvorimod samme Vidne kiender at den stiaalne Hør og Strielagen havde tilhørte Peder Kanten. Tiltalte Niels Nielsen har tilstaaet adskillige fremførte og tilstedekomne kaaster ere de samme som han havde stiaalet i Pladsen Kanten efter at han havde myrdet dens Beboere og førend han satte Bygningen i brand. Her er saaledes fuldstendige beviis for at tiltalte Niels Nielsen Narums Ejet har i Pladsen Kanten myrdet 8 Mennesker, udøvet Mordbrand og begaaet Tyverie. Derinden er denne tiltalte overbeviist om at have været i uhiemlet Besiddelse af det Peder Johansen Rødnæs Ejet frastiaalne Lomme Uhr, hvilket hand dog har benægtet at have stiaalet; men den af ham dertil angivne Hiemmel er bristet. Af den myrdede Peder Michelsen Kantens Arvinger er de ham og Huustruen tilhørende Effecter der ved Mordbranden ere bortkomne eller ødelagte angiven at være af Verd 100 Spd og af den myrdede Lars Østensen Rødnæs Arvinger ere hans og Huustrues bortkomne Effecter ansatte for 20 Spd, ligesom Eieren af det opbrændte Vaaningshuus i Pladsen Kanten Østen Hansen Rødnæs har angivet sammes Verd til 30 Spd, og har den tiltalte Niels Nielsen erkiendt Billigheden av disse af Vedkommende satte Taxter. Tiltalte Niels Nielsen har opgivet at hans

Hensigt da han gik til Pladsen Kanten var at hævn sig paa Lars Østensen Rødnæs, men da han havde dræbt ham syntes han at det var bedst at gjøre det samme med de øvrige Mennesker som der fantes for at Gierningen desbedre kunde skiules. Hos bemelte Lars Rødnæs var og deponeret det Uhr som denne Tiltalte var funden i uhiemlet Besiddelse af.- Han har stedse benegtet at nogen Anden har været Medvider eller delagtig i de i Pladsen Kanten forøvede Misgierninger, og det har heller ikke ved alle anstillede Undersøgelser været mueligt at opdage at nogen Anden har være med i Giærningen. Da Straffen for Tyverie ikke kan bestaae med de for tiltalte Niels Nielsens begaaede grovere Forbrydelser, bestemte Straffe, saa man har i følge Lovens 6te Bogs 9de og 19de Capitlers 1ste Artikler for begaaet Mord og Mordbrand have forgiort sin Hals og derefter at brændes, af hans Boe at udredes Skadegiæld nemlig til Peder Michelsen Kantens og Huustrues Arvinger for de ved Mordbranden bortkomne eller ødelagte Effecter 100 Spd og de nu tilstedekomne 48 Skilling, med tilsammen 100 Spd 48 s, til Lars Østensen Rødnæs og Huustrues Arvinger 22 Spd og til Ejeren af det opbrændte Huus Østen Hansen Rødnæs 30 Spd, saavel som Bøder førgetyve Lod Sølv eller 20 Spd til de Skadelidte hver med en tredie part, og førgetyve Lod Sølv eller 20 Spd til Statskassen, samt at erstatte de af hans Arrest og dommens Fuldbyrkelse flydende Omkostninger og det Halve af Sagens Omkostninger.- I Henseende til den Tiltalte Berte Hansdatter Narumsbakken da har hun tilstaaet at hun efter at hendes Søn den tiltalte Niels Nielsen var bleven arresteret havde eftersøgt i Husene paa Narumsbakken om der skulde findes noget mistenkeligt Gods, men der fantes da Intet. Senere fandt hun i Høet paa Staldtrevet en Tul eller Pakke som hun strax forvarede i Halmen i Laavegulvet, og som Aarsag til at hun tog Pakken fra Staldtrevet og forvarede den i Laavegulvet har hun opgivet at det var fordi at dette siste Sted ikke laae saa midt i Veien som Staldtrevet. Denne Tiltalte har saaledes tilstaaet at da hun fandt Pakken i Høet var der ingen anden som hun kunde have Mistanke om at have stiaalet samme end hendes Søn Niels Nielsen. Dette fundne og forvarede samt for Tyvkaaster anseede Gods har tiltalte Berte Hansdatter fordulgt endog efter at hun var bleven arresteret samt Forhør afholdt og først efter at hendes Søn havde bekiendt at have i Høet paa Staldtrevet i Narumsbakken forvaret nogle af de i Pladsen Kanten stiaalne kaaster, har hun tilstaaet at have forvaret Pakken saaledes som anført er. Naar foruden Sagens øvrige Omstendigheder, henseer til at den tiltalede Berte Hansdatter ikke alene af Stedets Prest er givet et først og ufordelagtigt Vidnesbyrd, men endog at hendes egen Søn den tiltalte Niels Nielsen har opgivet at hun har tilstødt ham meget Ondt, dog ikke angrende Misgierningerne i Pladsen Kanten, samt hendes uredelige Forhold med at have under den af Fogden foretagne Undersøgelse søgt at lægge Skiul paa at hendes Søn Niels Nielsen havde været borte fra sit Hiem den Nat de Misgierninger i Pladsen Kanten bleve begaaede, antager Commissionen at hun for at have hælet med stiaalet gods bør tildømmes et Aars Tugthuus Arbeide, samt tilpligtes at betale de af hendes Arrest og dommens Fuldbyrkelse medgaaende Omkostninger og det Halve af de Omkostninger som Sagen har foranlediget. Ved Sagførelsen har ingen Frifinnelse fundet Sted, men samme har været lovmessig og forsvarlig.

Thi kjendes for Ret:

Tiltalede Soldat N° 95 af det Landske Compagnie Niels Nielsen Narums Ejet eller Narumsbakken til at have forgiort sin Hals og derefter at brændes. Af hans Boe bør udredes Skadegiæld til Peder Michelsen Kantens og Huustrues Arvinger Et Hundrede Speciedaler og Aatte og Førgetyve Skilling |:100 Spd 48 s:|, til Lars Østensen Rødnæs og Huustrues Arvinger Tyve Speciedaler |:20 Spd:| og til Østen Hansen Rødnæs Trediver Speciedaler |:30 Spd:| samt Bøder til de Skadelidte Førgetyve Lod Sølv eller 20 Speciedaler til hver med en tredie Part og til Statskassen Førgetyve Lod Sølv eller Tyve Speciedaler.

Tiltalede Berte Hansdatter Narumbakken bør henses til Arbeide i Aggershuus Stifts Tugthuus i Et Aar |:1 Aar:|.

Begge de Tiltaltede bør hver for sig udrede de af deres Arrest og dommers Fuldbyrdelse, samt det Halve af de af Acteren for Øvrigt lovlig flytende Omkostninger efter Regninger der af vedkommende Overøvrigheder vorder oppebaarede.-

At fuldbyrdes efter Øvrighedernes Foranstaltning.-

JGThaulov Castberg

*****

Hadeland og Land sorenskriverembete, saksdokumenter, eske 2 (1828, 1830, 1833)

(Tallene i hakeparentes henviser til stedet i ekstraretsprotokollen der dokumentet er omtalt).

- [1] I Pladsen Kanten under Gaarden Rødnes i Lands Præstegjæld er der Natten til i Gaar indbærndt endeel Mennesker, som i Antal i Vished angives til 8, men Nogle formene at det kunne være een eller to Mennesker til. Legemerne ere fundne saa forbrændte at noget kjendeligt Spor neppe derfra kand udledes. Ikke destomindre har jeg hos Districtslegen reqvireret en Forretning afholdt til Forfattelse af visum repertium, for saavidt det kan meddeles. Det som især har givet mig Anledning hertil er, at Man i Dag er bleven opmærksom paa at der findes Spor af betydeligt Blod i Sneen for det afbrændte Huus, hvilket i Sammenhold til flere Omstændigheder har opvakt nogen Formodning om, at Ilden kunde være paasat og de sig i Huset opholdte Personer myrdede. Da Begivenheden i al Fald er skrækkelig, saa iler jeg med at underrette DVbhed herom, i Forventning om, at der uden Ophold maa blive optaget et Undersøgelses forhør, hvilket synes fornøden alene ved den Omstændighed at det ikke til Vished er at opdage hvor mange Mennesker der er berøvet Livet ved den angivne Anledning. Foruden Flere som Lensmanden vil vide at opgive maatte til Forhøret indkaldes Christofer Frandsen Rødneseie, Hans Gulbrandsen Rødnes, Østen Hansen Rødnes, Halvor Tidemandstuen, Peder Kløvstad og Peder Andersen Fladlien.

Valdres Fogedc: d 25 Jan 1833

ærbødigst
Meinich

Til

Hr Sorenskriver Thoulov

Modtaget den 29 Januar 1833

JGThaulov

Fremlagt ved Lands Underret den 4de Februar 1833-

JGThaulov

*

- [2] I Anledning af en mig i dag tilhændekommen Indberetning fra Foged Meinich om at der i Pladsen Kanten under Gaarden Rødnæs i Land er indebrændt adskillige Mennesker berammes herved Forhør til afholdelse paa Lensmandsgaarden Stensborg i Land førstkommende Mandag den 4 Februar 1833 om Formiddgen klokken 9. Til bemeldte Tid og Sted indstevnes som Vidner under Falsmaals Straf at møde: 1 Christopher Frandsen RødnæsEie, 2 Hans Gulbrandsen Rødnæs, 3 Østen Hansen Rødnæs, 4 Halvor Tidemandstuen, 5 Peder Kløvstad

og 5 Peder Andersen Fladlien, tilligemed saa mange Flere som i den anmeldte Henseende maatte kunne meddele Oplysning.

Førend den anført Tid kan Forhøret ikke foretages siden jeg den 31 Januar har berammet Forretning paa Gaarden Wang og den 1ste Februar Justits Sag paa Gaarden Gunstad i Jevnaker. Afsendes strax med Expresse til Gran Postaabnerie.

Hadelands og Lands Sorenskriver Contoir den 29 Januar 1833.

JGThaulov

Til Forhøret maatte videre indkaldes følgende Personer Jens Christophersen Narumssæter og dennes kone Anne Marie Hansdatter, en anden Person paa Narumssæter hvis Navn jeg ikke veed, men jeg formoder han er Smed. Ole Bjørnsen og konen Margarete og deres Søn Bjørn Olsen i Pladsen Qværnsveen, konen Karen Pedersd^f Bagvendtbakken, Pigerne Mari og Berte paa Løchen, Peder Næs, Ole Viiger, Hans Lien, Svend Narum, konen og Manden i søndre Løvlien, Svend Nielsen Bagvendtbakken og hans 2de Søstre som formodes at opholde sig paa Gaarden Løchen. Ved Forhøret skal jeg opgive hvad jeg formoder en hver af de Angivne kan forklare.

Valdres Fogedcontoir, d. 1te Febr 1833

Meinich

Aar 1833 den 1ste og 2^{den} Februarii er foranstaaende Justits-Stevning Lovlig læst og forkyndt for efterfølgende Personer saaledes: For Christopher Frantsen Rødnæs Ejer i hans eget paahør, for Østen Hansen Rødnæs, ved hans Fraværelse udi Friderich Olsens paahør, for Halvor Tidemandstuen, ved hans Fraværelse i Hans Andersens paahør, for Peder Kløvstad i hans eget paahør, for Peder Fladliesveen i hans eget paahør.- For Jens Christophersen Narumsætteren i hans eget paahør, for Anne Marie Hansdatter Narumsætteren i eget pahør, for Christopher Christophersen Narumsætteren, ved hans Fravæhr i hans Broder Jens Christophersens paahør, for Ole Bjørnsen Qværnsveen i hans eget paahør, for hans kone Magrethe i hendes Mands paahør, for deres Søn Bjørn Olsen i hans Faders paahør, for konen Karen Pedersdatter Bagvendtbakken i hendes eget paahør, for Pigerne Mari og Berthe paa Løken i begges eget paahør, for Peder Næss i eget anhør, for Ole Wiger i hans eget paahør, for Hans Lien i hans eget paahør, for Anders Larsen Løvlien i eget paahør, for hans kone Mari i hendes Mands paahør, for Anne Hansdatter Løvlien ved hedes frahvær i Anders Larsens paahør, for Svend Nielsen Bagvendtbakken i hans eget paahør, for hans 2de Sødstere Anne og Christense, for den første i eget paahør og for den andre i hendes Faders anhør, samt paa alles Bopæl. Det attesterers herved af Lands edsorne Varselsmænd i kraft af forhen aflagt Eed.-

NTroth   Peder Johansen

Fremlagt ved Lands Underret den 4de Februar 1833

JGThauov

*

[3] Til
Herr Capitain Castberg
paa Grætte
Land

Requisition

Deres Velbaarenhed tillade at jeg herved anklager Muqueter Niels Nielsen NarumsEiet, som jeg er kommen til Erfaring om, at han have afhandlet et mig tilhørende Uhr, som er et af de

Uhr, der blev stjaalne fra mig paa en Auction i Lands Præstegaard, foruden dette gjenfundne Uhr, blev jeg paa samme Tid frastjaalet et Andet Lomuhr med Tambakkasse, af Pladen paa samme Uhr er ~~2 Tallet afsprøngt~~ 3 Tallet noget dunkelt, og en Streg fra Opræknings hullet og over til 3 Tallet, samt et Par Fingervanter, en Foldekniv og en Lommeflaske. Disse 4 sidstnevnte Ting, har jeg endnu ikke hørt det minste om.

Paa Grund heraf er det jeg ærbødigst anmoder Her Capitain Castberg om, at han vilde tage bemeldte Niels Nielsen i Forvaring intil han gjørrede Rede for ovenanførte Uhr.

ærbødigst
Niels Johnsen Rødnæs
med ført pen

Sveen den 16 Januar 1833
Til Her Capitain Castberg

Fremlagt ved Lands Underret den 4de Februar 1833 -
JGThaulov

*

[4] Fra
Det Walderske nationale Musqueterercorps
Af indlagde Skrivelse fra Huusmand Niels Johnsen Rødnæseje af Lands Præstegjeld, vil det ærede Amt behageligen erfare, at han for nogen Tid tilbage skal være blven frastjaalen, blant nogle andre Sager ogsaa et Lommeuhr, som han nu har bragt i Erfaring, at Musqueteer af Landske Compagnie N° 95 Niels Nielsen Narumseje, efter den Tid har været i Besiddelse af. Undertegnede har i den Anledning havt bemelte Musqueteer for sig, og har han der i Widners Paahør erkjendt, at Uhret har været i hans Eie, og er af ham bleven bortbyttet til den Person hos hvem det nu fandtes, hvorhos han dog benægter at have stjaalet samme, men angiver at have tilhandlet sig det af en anden Person, der dog benægter Sandheden af dette Opgivende. Klageren vil saavel ved Tilhjemlingseed som ved Widner godtgjøre at det nu opgdagede Uhr er det der blev ham frastjaalen. Da der saaledes er Sandsynlighed for, at angjeldende Musqueteer maae, som den der saavel efter lovligt Beviis som efter egen Tilstaaelse, er befunden i Besiddelse af stjaalne Sager, bliver strafskyldig; saa skulle Corpset tjenstligst henstille til det ærede Amt, om der ikke maatte være tilstrækkelig Grund til at lade optage Forhør i denne Anledning. Corpset har imidlertid troet at kunde udsætte med, efter Klagerens Forlangende, at lade ham arrestere, indtil det ved Forhøret erfares om de anførte Beviisligheder paa retlig Maade stadfæste sig.~

Grette den 19de Januarii 1833

Castberg
p.t. Corps-Commandant~

Til
Amtmanden over Christians Amt~

Denne Requisition med Bilag, som hertil indkom igaaer, oversendte nu Hr Sorenskriveren i Hadeland og Land til det forlangte Forhørs Optagelse.-

Christians Amtscontoir, den 24de Januar 1833
Weidemann

Til
Sorenskriveren i Hadeland og Land

Modtaget den 4 Februar 1833
JGThaulov

Fremlagt ved Lands Underret den 4de Februar 1833
JGThaulov

*

[5] Fra

Det Walderske nationale Musqueteer-Corps.

Ifølge den 2^{den} Aggershuuske Infanterie Brigades Ordre, af 23de f.M., og paa Grund af Christians Amts Requisition, i Skrivelse af 14de næstforud, beordres deres Velbaarenhed herved til at sammentræde med Sorenskriveren over Hadeland og Land, her i en Combineret Commission at behandle og paadømme dend af bemeldte Amt, mod Musqueteer N° 95 af Landske compagnie, Niels Nielsen Narums Eie og dennes Moder Berthe Hansdatter Narumbakken, i Anledning af begaaede Mord m.v., anordnede Justitssager.

Nerløs den 1te Marts 1833

[uleselig signatur]

Velbaarne

herr Capitaine Castberg

Fremlagt ved combineret Commission i Land den 6 Marts 1833

JGThaulov Castberg

*

[6]

Justits-Stevning

Efter Ordre fra Christians Amt d 14de dennes, skal Soldat N° 95 af det landske Compagnie, Niels Nielsen Narums Eiet eller Narumbakken og dennes Moder Berte Hansdatter Narumbakken for en combineret Ret tiltales, den Førstnævnte for begaaet Mord, Mordbrand og Tyverie og den Sidstnevnte fordi hun, da Politiet eller vedkommende Justitsbetjent affordrede hende Oplysninger, sigtende til at opdage eller ledes til Spor til Opdagelse af Gjerningsmanden æf til de paa Pladsen Kanten Natten til 24de Januar d.A. begaaede blodige Misgjæringer, har for ham og tildels senere under Forhøret afgivet usandferdig Forklaring. Som Referent er jeg paalagt at indføre Sagen og til at hente Dom over de ovenbenævnte Personer, til hvilken Ende jeg herved indstevner Niels Nielsen Narumbakken og Hans hans Moder Berte Hansdatter til at møde mig eller Fuldmægtig til Tid og Sted, som af rette Vedkommende berammes for i Retten at se fremlagt Documenter, for Examination og Confrontation imellem hinanden inbyrdes eller med Vidnerne at underkastes for stevnte og ustevnte Vidnes Prov at paahøre, samt Taxt over den ved de angivne Misgjæringer anrettede Beskadigelse og endelig igjennem Referat til Indstilling om dom at fornemme Saggivelse og Dom at modtage til Undgjeldelse efter Loven for enhver af de Angjeldende Vedkommende saavel med Hensyn til Straf som Omkostninger og Skadeserstatning. Tillige indstevnes til den berammede Tid at mødte under Falsmaalsstraf som Vidner følgende Premierlieutenant Ziegler, soldaterne af landske Compagnie Anders Johnsen, Johannes Johansen, Hans Gundersen og Hans Hansen, Arne Næs, Christofer Olsen Skougstad, Hans Cristofersen og Ole Christofersen Skougstad, Karen Pedersdatter Narumbakken, Svend Pedersen Narum, Hans Hansen Lien, Halvor Olsen Tidemanstuen, Christofer Frandsen Rødnes, Østen Hansen Rødnes, Hans Gubbrandsen Rødnes, Peder Andersen Sveen, Fredrik Olsen Rødnes, Anders Løvlien, Mari Gulbrandsd^r Løvlien, Anne Hansdatter Løvlien, Svend Nielsen Narumbakken, Anne Nielsdatter Løchen, en 10 Aar gammel Pige Christence Nielsdatter Løchen, Mari

Torstensdatter og Berte Eriksdt Løchen, Jens Christofersen, Anne Mari Hansdatter og Christofer Christofersen Narumssæter, Bjørn Olsen Qværnsveen, Ole Bjørnsen og Margrete Andersdatter Qværnsveen, Peder Østensen Kløvstad, Ole Fredriksen Harkenes, Peder Næs og Ole Viger, Niels Svendsen Bakken, Petter Dorff og Hans Fuglerud samt som bestjaalen Niels Johansen Rødnes-Eiet.

Det anmærkes at jeg inden Behandlingen af det almindelige Sage og Skattething for Lands thingloug modtog Ordre til nerværende Sags Anlæg den 17de dennes og at jeg hele Tiden siden har været beskjæftiget med Thingene og Reiser dertil saa at jeg for denne Stevnings Affattelse har maattet afbenytte den liden Tid, som for de angivne Forretninger har kundet været afseet.

For Berammelsens Skyld maa jeg derfor endnu have bemærket, at jeg er fraværende ved Thingene indtil den 3de Marti om Aftenen og at jeg den paafølgende 4de Marti har Forligelsescommissionen for Lands Præstegjeld at behandle som mueligens vil medtage 2 Dage. Den første Tid som det bliver muelig for mig at comparere vil saaledes blive Onsdagen den 6te Marti. Stevningen er i dag efterseet ~~forat~~ paa nordre Ourdals Postaabnerie forat tilsendes Sorenskriveren over Hadeland og Land.

Nordre Ourdal Thingsted d 24 Febr. 1833

Meinich

Foranførte Sag berammes til Foretagelse paa Thingstedet Stensborg i Land Onsdagen den 6te Marts 1833 om Morgen klokken 9. Modtaget den 1ste Marts 1833 og samme dag afsendt til lensmand Nimb i Land ved Expresse til Grans Postaabneri.

Hadeland og Lands Sorenskriver Contor den 1 Marts 1833

Paa Commissionens Vegne.

JGThaulov

Mig lovlig forkyndt. Zigler

Aaret 1833 den 4de og 5. Marts er forestaaende Justitsstevning lovlig læst og forkyndt for Niels Nielsen Narumsbakken og hans Moder Berthe Hansdatter, begge i eget Paahør, samt for alle i denne Stevning opgivne Vidner dels i eget og dels ved deres Fravær i andres Paahør og for enhvers Boepæl, hvorhos anmærkes: at Vidnerne Svend Pedersen Narum og Østen Hansen Rødnæs vare ved Forkyndelsen saaledes fraværende, den første i Christiania og den Sidste paa Grundsæt markenen og kommer formodentlig ikke tilbage inden Forhørets Afholdelse. Endvidere anmærkes at den bestjaalne Niels Johansen Rødnæs Eie har for Sorenskriveren opgivet og begjæret indstevnt følgende Vidner, nemlig: Christopher Olsen Raaum, Hans Torstensen Steensrudsveen og Hans Skillerud Ersrud Eie for hvem denne Stevning ligeledes er forkyndt.- Det attesterers herved af Lands beskikkede Varselsmænd i Kraft af forhen aflagt Eed.

H:Raaum

A:Hansen

Hans Torstensen

Fremlagt ved combineret Commission i Land den 6 Marts 1833

JGThaulov Castberg

*

[7] Qvæstioner
i Justitssagen mod Niels Nielsen Narumsbakken og hans Moder Birthe Hansd^f
Narumsbakken.

Til Vidnet Lieutenant Ziegler, samt Soldaterne af landske Compagie Anders Johnsen, Johannes Johansen, Hans Gundersen og Hans Hansen.

- 1 Qv: Er Forklaringen, som af Vidnet er afgiven ved Forhøret, rigtig saaledes som den nu af den fremlagde Forhørsact bliver Vidnet forelæst?
- 2 Qv: Hvad adkomst angav tiltalte Niels Nielsen til det som fantes hos ham ved Ransagningen?
- 3 Qv: Har Vidnet hørt nogen videre bekjendelse af tiltalte Niels Nielsen og hvori bestaar samme?
- 4 Qv: Har Vidnet selv erfaret, eller af nogen Anden hørt omtale Noget som kunde retlede eller give Oplysning i denne Sag eller opvække Fomodning til Nogen, som Medvider i de Tiltaltes under denne Sag omhandlende Misgjerninger?

Til Vidnet Arne Næs.

Forelægges 1te qvæst 2^{den} og 3^{die} og 4de Qvæstion.

Til Vidnet Christofer Olsen Skougstad, Hans Christofersen og Ole Christofersen Skougstad
Forelægges 1te Qvæstion.

- 5 Qv: Blev det ikke omtalt under det omforklarede Bytte af Uhrer hvem der havde eiet det Uhr før, som Nils Nielsen bortbyttede? ~~Forelægges 4de Qvæstion.~~
- 6 Qv: Var Vidnet tilstede paa den Auction i Lands Præstegaard hvor Niels Johansen Rødnæs Eie blev bestjaalen og hvad Tid afholdtes denne Auction? Forelægges 4 Qvæstion.

Til Vidnet Karen Pedersd: Narumsbakken

Forelægges 1te Qvæstion.

- 7 Qv: Hvad var det for et Ærinde Vidnet havde til Narum, da det Torsdagsmorgen den 24de Januarii sidsleden som omforklaret gik der hen?
- 8 Qv: Var Vidnets Mand, den tiltalte Niels Nielsens Paaklædning anderledes en sædvanlig da han gik til Narumsæter Onsdagsmorgen den 23 Januar s:l:?
- 9 Qv: Hvad svarede Niels Nielsens Moder Birthe Hansd^r da han bad hende, at det ikke maatte omtales til Nogen, at han havde været borte fra sit Hjem Natten imellem Onsdag og Torsdag den 23de og 24 Januari sidstleden?
- 10 Qv: Veed Vidnet Intet, som kan tjene til nogen Formodning om, at tiltalte Niels Nielsens Moder paa nogen Maade er Medvider eller Medhjælper til hans Misgjerning i Tyveri eller Andet?
- 11 Qv: Har Vidnet aldrig erfaret om Nogen og hvem har søgt jevnlig og hemmelig Sammenkomst med Vidnets Mand tiltalte Niels Nielsen eller hans Moder, eller har Vidnet fornemmet om disse have havt jevnlig hemmelige Samtaler med Nogen og hvem?
- 12 Qv: Saae Vidnet intet andet Mistenkeligt hos sin Mand tiltalte Niels Nielsen da han kom hjem Torsdagsmorgen den 24de Januari s:l: end den omforklarede Skindpung og Penge?
Varskede han sig da han kom hiem om Morgenen?
Forelægges 4de Qvæstion.

Til Vidnet Svend Pedersen Narum og Hans Hansen Lien.

Forelægges første Qvæstion.

- 13 Qv: Er det Vidnet bekjent om tiltalte Niels Nielsen forhen har næret Tilbøielighed til at øve Vold eller har han været berygtet for Hang til Tyverie eller anden Last?
  - 14 Qv: Har tiltalte Birthe Hansd^r Bakken et godt eller et ufordelagtigt Rygte?
Forelægges 4de Qvæstion.
  - 15 Qv: Hvorledes er tiltalte Niels Nielsen og hans Moder Birthe Hansdatter Formueforfatning.
  - 16 Qv: Hvorledes er den bestjaalne Niels Johannesen Rødnes Eiets Formueforfatning?
- Til Vidnet Halvor Olsen Tidemanstuen, Christofer Frandsen Rødnes, Østen Hansen Rødnes, Hans Gulbrandsen Rødnes, Peder Andersen Sveen og Frederik Olsen Rødnes:

Forelægges første Qvæstion.

- 17 Qv: Er der i Gruset til det nedbrændte Huus paa Pladsen Kanten fundet noget Lommeuhr eller nogen Levning af saadant?
- 18 Qv: Er der paa samme Sted fundet Noget som kunde ligne smeltet Metal, Guld eller Sølv mynt?
- 19 Qv: Veed Vidnet om Nogen af de myrdede Mennesker i Pladsen Kanten havde noget Guld eller Sølvmynt i saakaldet grov Courant og hvorledes var disse Menneskers Formueforfatning bekjendt?
- 20 Qv: Fantes der Spor efter Fodtrin ved eller fra det omforklarede Blodsted, hvor et Menneske efter Tilsyneladende troedes at have været nedfældet som myrdet og i hvad Retning fra Blodstedet førte disse Spor?
- 21 Qv: Hvor mange Sengesteder var der i den nedbrændte Stue i Pladsen Kanten og hvorledes ere Sengestederne placeret for Envher?
- 22 Qv: Var der til den nedbrændte Stue mere end en Dør, hvor mange Fag Vinduer var der i Stuen og hvor høit fra Jorden kan disse antages at have været anbragte? Fantes Døren stengt eller noget Vindu aabent da Vidnet kom til Brandstedet?
- 23 Qv: Antager Vidnet det for sandsynlig og rimelig at Mordet efter de local Omstendigheder kan være begaaet paa den af Morderen Niels Nielsen Bakken omforklarede Maade?
- 24 Qv: Hvor lang kan Afstanden imellem Pladsen Kanten og Narumsbakken antages at være?

Forelægges 4de Qvæstion.

Til Vidnet Anders Løvlien, Mari Gulbrandsd: Løvlien og Anne Hansdatter Løvlien.

Forelægges 1te og 4de Qvæstion

25 Qv: Paa hvad Maade kom Vidnet til Erfaring om at der var brændt i Pladsen Kanten?

Til Vidnet Svend Nielsen Narumsbakken

Forelægges 1te Qvæstion.

26 Qv: Hvor var Vidnet i Skomagerarbeide den omforklarede Nat?

27 Qv: Eier Vidnet nogen af de Øxer, som her anviises og i saa Fald hvor havde Vidnet denne Øx og har Øxen undergaaet nogen Forandring siiden Vidnet brugte den og hvad Tid brugte Vidnet Øxen sidst.

Forelægges 4de Qvæstion.

Til Vidnet Anne og Christence Nielsdøttre, samt Mari Torstensdatter og Berte Erichsdatter Løchen:

Forelægges 1te Qvæstion.

28 Qv: Hvad gav Vidnet Anledning til at spørge Berte Hansd^r om hendes Søn den nu arreterede og tiltalede Niels Nielsen havde været hjemme den omforklarede Nat?

29 Qv: Hvad Ærinde angav Birthe Hansdatter at have til Løchen den omforklarede Torsdagsmorgen?

Forelægges 4de Qvæstion.

Til Vidnet Jens Christofersen Narumseie, Anne Mari Hansdatter ibd og Christofer Christofersen Narumssæter:

Forelægges 1te Qvæstion.

30 Qv: Er nogen af de Øxer som nu foreviises Vidnet den samme som Niels Nielsen havde med sig, da han som omforklaret var paa Narumssæter?

31 Qv: Hvor opholdt Niels Nielsens Fader sig paa Tømmerkjøring?

Forelægges 4de Qvæstion.

Til Vidnet Bjørn Olsen Qværnsveen:

Forelægges 1te qvæstion.

32 Qv: Omtalede Niels Nielsen til hvem han købte Tobakken?

Til Vidnet Ole Bjørnsen og Margarete Andersd^r Qværnsveen samt Peder Østensen Kløvstad:

Forelægges 1te og 4de Qvæstioner.

Til Vidnet Ole Fredriksen Harkenæs:

Forelægges 1te qvæstion.

33 Qv: Var der Nogen og hvem tilstæde da Vidnet byttede Uhr med Niels Nielsen Narumsbakken?

34 Qv: Har Vidnet fornummet om Niels Nielsen Narumsbakken har byttet Uhr senere og med hvem?

35 Qv: Hvorpaa grunder Vidnet sin Vished om at det ikke er det samme Uhr der af Niels Narumsbakken er tilbyttet Christofer Skougstad som det Uhr Niels Nielsen fik i Bytte af Vidnet?

Forelægges 4de qvæstion.

Til Vidnerne Peder Næs og Ole Viiger:

Forelægges 1te qvæstion.

36 Qv: Paa hvad Tid skedte den omforklarede Undersøgelse?

37 Qv: Var det de Skoe, som nu foreviises Vidnet hvorefter Sporet i Sneen udmaaltes?

38 Qv: I hvad Retning førte Sporet fra Blodstedet, førte det og imod Alfarveien eller førte det fra Veien, var der andre Spor efter Mennesker i Sneen nær ved de udmaalte?

Til Vidnet Tiltaltes Fader Niels Svendsen Bakken

40 Qv: Hvor opholdt Vidnet sig Natten imellem Onsdag og Torsdag, da Pladsen Kanten brændte?

Forelægges 4de Qvæstion samt 11te Qv.

Til Vidnerne Petter Dorff og Hans Fuglerud:

Forelægges 4de qvæstion.

Stensborg den 6te Martii 1833

Meinich

Fremlagt ved combineret Commission den 6 Marts 1833

JGThaulov Castberg

*

[8] Forhør

i Anledning af Mordbranden i Pladsen Kanten i Land afholdt 4 og 5te Februar 1833.

Beskrevet paa 9 Ark.-

	Anotationer
Jens Christofersen Narumsæter, konen Anne Marie Hansdatter. En anden Person paa Narumsæter	Disse vil vide at forklare, at den arresterede Soldat Niels Nielsen Bakken kom til Narumsæter Onsdag Morgen, nemlig Dagen før at der den paafølgende Nat foregik Ildbrand i Kanten. Han forrettede der noget Smidearbeide, som han satte efter sig da han gik fra Naurmsæter kl 7 ½ Aften. Hans havde en Hugøx med sig ved hans Ankomst og denne Øx tog han med sig, da han gik fra Narumsæter. Smederne i Narumsæter, nemlig Jens Christofersen og den anden, tror at kunne gjenkjende Øxen og disse samt Konen Anne Marie tror at kunne gjenkjende de Klæder som Niels havde paa sig. Under Arbeidet i Smidien omtalede Niels til til Jens Christofersen det Uhr som han var beskyldt for og da han kom paa Tale om dette, var det som hand yttrede sig med Harme og lagde til at det ikke burde bekomme den vel, som fik Klokkeren tilbage. Niels var under sit Ophold paa Narumsæter inde paa Pladsen Qværnsveen som ~~til~~ ligger tet ved.
Folkene paa	Disse bør examineres om Niels var inde hos Dem og købte Tobak og

Pladsen Qvern-
sveen: Ole
Bjørnsen, konen
Margarethe og
deres Søn Bjørn
Olsen

Isærdeleshed om de saae hvormange Penge han havde og hvorledes han havde Pengene forvaret fornemmelig om de saae han havde nogen Skindpung hvori Pengen vare.

Den arresteredes
Kone Karen
Pedersdatter

Hendes Bekjendelse vil gaae ud paa at hendes Mand gik til Narumsæter Onsdag, at han iførte sig 2 Skjorter førend han gik dit, at han trak et par gl Vanter udenpaa sine Skoe og at han ikke kom tilbage fra sit Huus førend Torsdag Morgen efter at hun havde staaet op og efterat hendes Mands Moder var staaet op og gaaet bort i et Ærinde til lg. Løchen. Da han kom hjem om Morgenen stod hun (konen Karen Pedersd^f) og tillavede noget Mad og spurgte hun da sin Mand om han vilde have Noget at spise. Han spiste noget, trak sin Trøie af og lagde sig paa Sengen. Da Moderen kom tilbage fra Løchen laae han endnu paa Sengen og da var det mod den Tid at Dagslyset frambrød. Da han var staaet op fik hun see, at hendes Mand havde en Pung med noge Penge i, som hun aldrig havde seet hos ham før. Hun sagde til sin Mand, hvor har Du faaet den? Han svarede: af den jeg har Penge tilgode af, men hvilket det er saa er det ikke mine Penge sagde han. Mandagsnat i samme Uge var ogsaa hendes Mand borte og kom først hjem ud paa Morgensiden. Da han var kommen hjem som oven sagt Torsdagsmorgen forrettede han forskjelligt almindeligt Arbeide om Dagen og var hjemme til Fredag Eftermiddag omtrent kl 2, da gik han bort og kom hjem Løverdags Morgen en liden Stund førend at Capitainen kom og arresterede ham. Han sagde at have lagt i Schutlien eller Engeliien Natten mellem Fredag og Løverdags. Hun vil ogsaa kunne forklare at hendes Mand bad hende og sin Moder da hun kom hjem Torsdagsmorgen, at de ei ville fortælle Nogen at han havde været borte om Natten og at hun saae i den omforklarede Skindpung en 5 og en 1 Speciedalers Sæddel. Det er anførte har hun sagt i Paahør af min Fuldmægtig Brager, Halvor Thidemanstuen, Fredrich Rønæs, Svend og Christopher Narum.

Mari og Berte
Løchen

Disse vil forklare, at den Arresteredes Moder da hun Torsdagsmorgen kom til Løchen sagde, at Karmændene vore har været borte inat.

Peder Næs
og Ole Wiiger

Disse vil forklare om hvad Udfald den Forretning fik, som jeg beordret Lensmanden i Forening med dem at foretage til at eftermaale de mistænkelige Spor i Sneen ved Pladsen Kanten med de Skoe jeg under Inquisition paa Pl Bakken havde udtaget, som den Arresterede tilhørende.

Hans Lien og de
2de før omtalte
Mands personer fra
Narum sæter samt
Svend Narum,
konen paa søndre

Disse vil forklare, at den Arresteredes Moder flere Gange til min Opfordring gjentog, at hends Søn, som er arresteret var kommet hjem til sit Huus Onsdag aften kl 9, at hun blant andet ville dreie det derhen, at hun paa Løchen havde sagt at Niels var borte og da hendes Mand ogsaa heder Niels, saa meente hun denne og ikke sin Søn, at hun, da jeg paalagde hende Arrest tilstod at hendes Søn havde været borte om

Løvhougen, den Arresteredes Broder Svend, hans 2 ^{de} Søstre paa Gaarden Løken	Natten, men at hun længe gjorde denne Tilstaaelse ikke uden forbeholdne Udtrykke saasom: Ja, de faar saa blive og deslige.
Johannes Mechlenborg	NB
Christian Kielberg uconfirmeret	Han har været opfostret i Kanten – han kiændte vel til Huusets Ting, han har ikke seet den Pung som ved Visitation fantes hos Arrestanten men han forklarede i min Overvær at Peder Kanten havde en Skindpung med Messing laas med nogen lidgravning paa Laaset at der var en liden Mæssing Nagle til Laaset i eet Kiæde og at der var indsyd i Bunden paa Pungen til begge sidder ligesom en liden Dug af Tøi.-

*

- [9] Niels Johansen Rødnæss Eiet beder herved Ærbødigst om at efterstaaende Personer maatte blive førte som Vidner i morgen ved Forhøret angaaende det af Arrestanten Niels Nielsen NarumsE: til Christopher Schougstad borhandlede Uhr, af hvilket Uhr Niels Johansen gjenkjændte at være eier af de Uhre som blev ham frastjaalet i avigte Octob^r Maaned ved en Auction i Præstegaarden.-

Personene ere 1 Christopher Olsen NarumsEiet
2 Hans Tostensen SteensrudEiet
3 Hans Joensen ErsrudEiet

Questionerne til 1ste Vidne Xstopher Ols Narum

- 41 Har Vidnet tilbyttet Niels Johansen RødnæsEiet noget Uhr og hvilken Tid?
42 ~~Saae Vidnet~~ Veed Vidnet ~~noget~~ noget Særkjænde eller tydeligt Mærke paa same Uhr, og hvilke?
43 Saae Vidnet dette Uhr, efter at det var nedlagt til Forvaring hos Lars Østensen Rødnæs og ved hvilken Leilighed?
44 Kunne Vindet bestemt kjænde Uhret igjen, at det nemlig var det samme, som han i avigte Juli Maand tilbyttede Niels Johansen?

Til 2^{det} Vidne

- 45 Var Vidnet med Niels Johansen RødnæsEier i Pladsen Schougstad for at gjenkjænde det fra Niels Johansen stjaalne Uhr?
46 Fik Vidnet see Uhret førend han maatte opgive bestemte Kjændemærker paa same?
47 Kjændte Vidnet Uhret efter at have faaet samme at see at være det samme Uhr, som Niels Johansen havde været Eier i Sommer og som blev ham frastjaalet paa Præstegaards Auctionen?
48 Blev Uhret dem overleveret af dets nye Eier og hvor blev samme Uhr nedlagt til Forvaring?
49 Hvorledes kom Uhret til Pladen Kanten og blev nedlagt til Forvaring hos Lars Østensen Rødnæs?

Til 3 Vidne

- 50 Veed Vidnet at Niels Johansen RødnæsEiet var Eier af det her omhandlede Uhr?
51 Kan Vidnet opgive noget serdeles Mærke paa same?

- 52 Saa Vidnet Uhret efter at det var nedlagt til Forvaring hos Lars Østensen Rødnes, og ved hvilken Leilighed?
- 53 Kunne Vidnet bestemt gjenkjende Uhret efter at det have seet det – at være det samme som Niels Johansen var Eier af i Sommer og som blev ham frastjaalet i Auctionen i Præstegaarden?

Foranstaaende er afleveret til mig af Niels Johansen Rødnæs Eie.
Stensborg den 6 Marti 1833
Meinich

Fremlagt ved combineret Commission i Land den 7 Marts 1833.
JGThaulov Castberg

*

[10] Spørgsmaale

til den bestjaalne Niels Johansen Rødnes-Eiet.

1. Da Klagen, som er fremlagt under Forhøret, er underskrevet Niels Johnsen, men hans Navn som b^{te} Dept. er angivet Niels Johansen, saa spørges, hvilket er det rigtige heraf?
2. Hvad Tid afholdtes den Auciton paa Lands Præstegaard, hvor han, som omforklaret, blev bestjaalet
3. Hvorledes, paa hvad Tid og paa hvad Sted mistede han de omforklarede Sager?
4. Var anklagede Niels Nielsen Bakken tilstæde ved bemeldte Auction og havde han med ham eller Anden saadan Sammenkomst der kunne give ham nogen Grund til Formodning om af hvem han var bestjaalen?
5. Hvad gav Anledning til, at han som omforklaret gjenfandt det sig frastjaalne Sølvuhr hos Christofer Olsen Skougstad?
6. Hvorlænge havde han havt Uhret i sit Væрге før det blev ham frastjaalet og af hvem havde han bekommet Uhret?

Stensborg den 7de Martii 1833
Meinich

Fremlagt ved combineret Commission i Land den 7 Marts 1833.
JGThaulov Castberg

*

[11] Spørgsmaale

til Berte Hansdatter Narumsbakken.

1. Af hvem og naar blev hun anmodet at afhente 1 Spd hos Svend Svendsen Løchen, som han var skyldig til Karen Pedersd^f Bakken? ifr 1te Vidne.
2. Til hvem og naar afleverede hun Pengene? og i hvad Pengesort var det?
3. Har hun seet om hendes Søn Niels Nielsen har havt Lommeuhr eet eller flere, kan hun angive noget Særkjede paa disse samt hvorlænge de kan have været i hans Verge? ifr 20de og 21de Vidne.
4. Har hun hørt omtalt, at hendes Søn Niels Nielsen var beskylt for at have stjaalet noget Uhr, har hun ikke i den Anledning talt med sin Søn? og hvad Slutning har hun draget af Samtalen?
5. Hvormange Dage eller hvor lang Tid var forløben mellem hendes Søn Niels Nielsens Arrest og da hun fandt de af 35te og 36te Vidne omforklarede Sager?

6. Havde hun selv og med nogen Anden gjort nogen Undersøgelse om der skulle findes noget Mistænkeligt forvaret og hvor og i saa Fald af hvad Grund gjorde hun det.
7. Var der før eller efter at hun saaledes undersøgte at hun fandt de af 35 og 36 Vidne omforklarede Sager?
8. Naar hun siger (ifr den i Gaar protocollerede Forklaring) at hun tvivlede om at den i Høet fundne Tul kunne være rigtig bekommet – hvad vil hun da have forstaaet ved saadan Tvivl – meente hun at det kunde være stjaalne Koster – hvem tiltænkte hu saa at være Tyv?
9. Har hun Noget at udsætte paa Niels Nielsens sønlige Forhold til hende eller tilhans Fader?
10. Tiltalte hendes Søn Niels Nielsen har bekjendt at være indflydet meget Ondt af hende (ifr 1te Vidne) hvad har hun nu at kunne bekjende derom?
11. Vedbliver hun fremdeles, at det er Sandhed at hun hangede den omforklarede Tul med i Høet som hun lagde i Kurven, ubemærket og at hun først opdagede Tullen, da hun igjen tog Høet ud af Kurven?

Stensborg den 7de Martii 1833

Meinich

Fremlagt ved combineret Commission i Land den 7de Marts 1833

JGThaulov Castberg

*

[12] Spørgsmaale

til tiltalte Niels Nielsen Bakken.

1. Hvilken af de 3 Veier, som føre mellem Pladsen Bakken og Kanten, (ifr. 12te, 13de, 14de, og 15de Vidner) passerede han da han gik til Kanten ved den omhandlede Anledning – gik han den længste Vei som er forklaret til $\frac{5}{8}$ Miil eller den korteste som er forklaret til $\frac{3}{8}$ Miil?
2. Hvor langt antager han det at være fra Pladsen Løvlien og til Narumsbakken?
3. Naar han som forklaret gik fra Løvlien Onsdag kl 9 om Aftenen den 23de Januar, hvad Tid kan han saa antage han kom til Pladsen Kanten?
4. Fører ikke Veien fra Løvlien og til Kanten lige forbi Narumsbakken og gik han da den samme Aften dette sit Hjem forbi uden at opholde sig der og uden at samtale med Nogen?
5. Vidste han i forveien hvor mange Mennesker der opholdt sig i Pladsen Kanten?
6. Hvorledes var han bleven kjendt i Huset?
7. Gik han stille og listede han sig ind i Stuen gennem Dørren eller paa anden Maade?
8. Tiltalte han Nogen, eller blev han tiltalt før eller under det han udøvede Misgjerningerne?
9. Var der Ingen som gjorde Anslag eller Allarm af de han anfaldt?
10. Hvor havde Lars Rødnæs sin Plads i Sengen – bemærkede han ikke om Larses Kone, Børn eller nogen Anden vognede, da han slog til, eller ved at Lars foer op af Sengen over Gulvet og ud?
11. Blev ikke Døren da Lars løb ud og han løb efter ham, staaende aaben?
12. Hvor tog han enhver Ting for sig af det han stjal paa Pladsen Kanten?
13. Hvorledes er den brugte Øx bleven brudt i Eggen og i Skaftet ifr. 20de og 25de Vidne?
14. Hvor forvarede han Øxen efter sin Hjemkomst og brugte han Øxen siden til noget Arbeide?
15. Da der fra Lægens Beskrivelse over de dræbte Mennesker i Kanten, maa antages at, især Peder Michelsen var tilføret anden Overlast end Slag i Hovedet, saa opfordres han til at bekjende om han ikke ogsaa har tilført ham Hug eller Stik i Brystet, og om ikke de andre dræbte ogsaa ere behandlede dermed?
16. Gik han fra Kanten strax Drabet var udført eller opholdt han sig der nogen Tid før eller efter og i hvad Hensigt?

17. Hvorfore iførte han sig 2 Skjorter Onsdagsmorgen, da han gik til Narumssæter? ifr 10de Vidne.
18. Efter hans Bekjendelse fik han alene i Sedler 5 Spd af de stjaalne Penge fra de Myrdede i Kanten, men fik han ikke ogsaa der en Seddel paa 1 Spd; thi hans Kone (vide hendes Deposition under Forhøret) siger at hun saae en blaae og en hvid Seddel i Skindpungen?
19. Hvormange Dage hengik der imellem den Tid han udførte Misgjerningen i Kanten og til han blev arresteret?
20. Hvor opholdt han sig og i hvad Ærinde eller Forretning i denne Mellemtid?
21. Er det ikke 2 Aar siden han byttede Uhr med Ole Fredriksen Harkenenes eller hvad Tid skede det og var Nogen tilstæde?
22. Hvad Tid afholdtes den Auction i Lands Peæstegaard, som Niels Johansen Rødnes Eie siger sig frastjaalen for det Uhr han – Inqvisitten – har byttet bort til Christofer Skougstad?
23. Var han tilsæde paa denne Auction og saa han Niels Johansen Rødnesie der? ifr Bestiaalne Niels Johansens Forklaring.
24. Kan han opgive hvormange Gange han har byttet, købt eller solgt Uhr siden Byttet med Ole Fredriksen Harkenenes foregik?
25. Har han eiet det Uhr han fik i Bytte med Ole Fredriksen lige indtil han tilbyttede Christofer Skougstad – saa kan han vel fremskaffe Vidner herpaa, og hvem ere disse?
26. Har han selv eller ved Andre gjort nogen Foranledning paa Uhret i den Tid og hvori bestaar disse (ifr 31 Vidne)
27. Da flere af Vidnerne have antaget det for usandsynlig, at den angivne Forklaring om Maaden hvorpaa Mordet i Pladsen Kanten er sandsynlig forøvet, saa opfordres han nu til yderligere at bekjende og specielt at angive enhver endnu uomtalte Omstændighed dermed?

Stensborg 7de Martii 1833
Meinich

Fremlagt ved combineret Commission i Land den 7 Marts 1833.
JGThaulov Castberg

*

[13] Continuations Justitsstevning

I Continuation med den udtagne Hovedstevning i Justitssagen mod Niels Nielsen Narumbakken og hans Moder Birte Hansdatter, indstevnes under Falsmaalstraf at møde paa Gaarden Stensborg Løverdagen den 16de Marti førstkommende kl 9 Formiddag følgende som Vidner: Peder Svendsen Løchen, Christofer Hanvold, Arne Lille Ourlund, Skogager Ole Fredriksen, de vidnesføre Folk paa Purkesveen, Svend Svendsen Løchen, Simen Simensen Lomsdalseie, Hans Hanvold, Tollef Møller, Amund Svarverhougen, Anders Ruud i Torpen. Tillige indstevnes følgende af de forhen afhørte Vidner Svend Nielsen Bakken, Karen Pedersd^f Bakken, Ole Fredriksen Harkenenes, Peder Andersen Sveen, Halvor Tidemandstuen og Fredrik Olsen Rødnes. Endelig instevnes ogsaa de fra forrige Session formedelst Forfald udeblevne Vidner, nemlig Christofer Christofersen Narumssæter, Svend Pedersen Narum og Østen Hansen Rødnes. Denne Stevning bliver tillige at ankyndige for de Tiltalte i Henhold til Hovedstevningen og indstevnes Berte Hansdatter for hendes specielle Vedkommende til at modtage Dom efter den erholdte Udvidelse i Actionsordren mod hende til Undgjældelse for at have skjult og forvaret Tyvekoster eller for Fordølgelse af Hittegods.

Valdres Fogdecontoir, den 10de Marti 1833
Meinich

Aar 1833 den 13de Martii er forestaaende Justisstevning lovlig læst og forkyndt for efternævnte Personer saaledes:

For Peder Svendsen Løchen i eget paahør, for Christofer Handvold i eget paahør, for ~~Arne Ourlund~~ _____

for Ole Fredrichsen Løvlien ved hans fravæhr i hans Moders anhør, for Hans Svendsen Purkesveen i eget paahør, for Karen Larsdatter Purkesveen i eget anhør, for Kari Johansdatter Purkesveen i eget paahør, for Svend Svendsen Løken i eget anhør, for ~~Simen Simensen Lomsdalseie~~ _____

for Hans Hanvold i eget paahør, for ~~Tollef Møller~~ _____

for Amund Svarverhougen i eget paahør, for ~~Anders Ruud i Torpen~~ _____ for Svend ~~Nielsen Bakken i eget anhør~~, for Karen Pedersdatter Bakken i eget anhør, for Ole Fredrichsen Harkenæs i Klokker Bragers anhør, for Peder Andersen Sveen, ved hans fraværelse paa Hedemarken i Johannes Sveens anhør, for Halvor Tidemandstuen i eget anhør, for Fredrich Olsen Rødnæs i eget paahør, for Christopher Christophersen Narumssætteren i eget anhør; men dette Vidne er meget syg at det ikke kan komme til Forhøret, for Svend Pedersen Narum i eget anhør, for Østen Hansen Rødnæs i eget anhør, for den Arresterede Niels Nielsen i eget paahør, for hans Moder Berthe Hansdatter i eget anhør, samt for alles Bopæl. Det attesteres herved af Lands ædsorne Varselsmænd i kraft af forhen aflagt Eed.-

N:Troth   Torsten Fransen

Aar 1833, den 11te 12te 14de og 15de Martii er forestaaende Stevning lovlig forkyndt for efterfølgende opgivne Personer, saaledes:

For Simen Simensen Lomsdalen, i Peter Lomsdalens Anhør. Tollef Møller i eget Anhør, Arne Ourlund i Ole Jensen Ourlunds paahør, som anmærkede: at Arne Ourlund skal være Fraværende paa Toten eller Hedemarken uten at vide hvor han er eller hvad Tid han kommer tilbage, og for Ole Haralsen DælenEie udi hans eget paahør, for alles Boepæle. Det Attestere herved af Lands Eedsorne Varselsmænd.-

M:A:Nimb   Peder Joahnsen   Peder Næss   John Dælen
Lavrættesmænd

Aar 1833 den 14de Martii er denne Stevning lovlig forkyndt for Anders Michelsen Ruud i Torpen, i hans Faders paahør og Boepæl. Det attesteres herved af Lands edsorne Varselsmænd.-

Steener Lunde   Gulbrand Lunde

Aar 1833 den 15de Martii, er forestaaende Stevning lovlig forkynt for efterfølgende Personer saaledes:

for John Schougerud og Søster Maren Pedersdatter begge udi eget Anhør, for Nils Brager i hans Fravær i Lieutnant Ziglers paahør, for Erik Svarverhougen i kones paahør, for Andreas Bye i eget Anhør, og for Christian Pedersen Røens eie i hans Broder Ole Pedersens paahør, for enhvers Boepæl. Det Attesteres herved af lands edsorne Varselsmænd, hvorunder tillige Attesteres at forestaaende denne Indstevning er skeed efter Ordre fra Referenten Foged Meinich, efterat denne Stevning var udferdiget og Afsendt første gang til Forkyndelse, hvilket og er Tilfeldet for Arne Ourlunds Vedkomende.-

Hans Raaum   Torsen Hansen

Fremlagt ved combineret Commission i Land den 16 Marts 1833.

JGThaulov   Castberg

*

- [14] Qvestioner
- til de indstevnte Vidner efter den udtagne continuations Stevning i Justits sagen mod Niels Nielsen Narumsbakken og hans Moder Berte Hansdatter.
- Til Vidnet Peder Svendsen Løken
- 41 qv Har Vidnet været med Lieutenant Ziegler paa Narumsbakken for at efterlede Tyvekoster, hvor foregik Eftersøgningen, hvad Tid og fantes Noget?
Forelægges 4de qvestion
- Til Christopher Hanvold og Skomager Ole Fredriksen
42. qv Var Svend Nielsen (20 Vidne) Broder til arresterede Niels Nielsen Narumsbakken, paa Hanvold i Skomager Arbejde den Nat da Pladsen Kanten afbrænte?
Forelægges 4de qvestion
- Til Folkene paa Purkesveen
- 43 qv: Opholdt Niels Svendsen sig – det er Faderen til den arresterede Niels Nielsen Narumsbakken – paa Purkesveen den Nat Pladsen Kanten afbrænte?
Forelægges 4de qvestion
- Til Svend Svendsen Løken
- 44 qv Har Berthe Hansdatter Narumsbakken modtaget 1 Spd som Vidnet skyldede til Karen Pedersdatter Narumsbakken, hvad Tid og i hvad Pengesort?
Forelægges 4de qvestion
- Til forhen som 20de Vidne afhørte Svend Nielsen Narumsbakken
- 45 qv Har Vidnet med sin Moder Berte Hansdatter paa Staldtrævet eller andet Steds paa Narumsbakken anstillet Eftersøgning efter Tyvekoster eller i hvad anden Andledning, fantes Noget og naar skeede det?
- Til forhen som 10de Vidne afhørte Karen Pedersdatter Narumsbakken
- 46 qv Var det før eller efter, at Vidnets Sviger moder Berte Hansdatter Narumsbakken havde afleveret den hos Svend Svendsen Løken afhentede 1 spd, at Vidnet fant en hvid Sæddel i den omforklarede Pung hos sin Mand Niels Nielsen?
- 47 qv Var der nogen usædvanlig stræng Vinterkulde den Morgen da Vidnets Mand som omforklaret gik til Narumsæter og tog 2de Skiorter paa sig?
- Til forhen afhørte 16de Vidne Halvor Olsen Thidemandstuen og 15de Vidne Fredrich Olsen Rødnæs og 14de Vidne Peder Sveen
- 48 qv Ved Vidnet om Døren til Stuen i Pladsen Kanten gik ind eller ud ved at aabnes, om den var trang saa at den gjorde Larm ved at aabnes eller Lukkes, om den gik igien af sig selv – eller om den maatte drages for at lukkes?
- 49 qv Var den Sæng hvori Lars Rødnæs og Kone laae, saaledes plasseret, at der var Adgang til at trænge ind til Sængen mod Hodejærdet?
- 50 qv Var der 2de eller hvor mange Skab var der i Koven eller Stuen til det afbrændte Huus paa Pladsen Kanten?
- 51 qv Ved Vidnet om noget af det som Tiltalte Niels Nielsen har tilstaaet at have stiaalet paa Kanten, var forvaret i Skabene eller var det sædvanligt at det var for varet andet Steds?
- 52 qv Hvorledes var Opgangen til Loftet over Stuen indrettet?
- Til forhen afhørte 31te Vidne Ole Fredrichsen Harkenæs.
- 53 qv: Har Vidnet senere en ved den forklarede Lelighed for omtrent 2 Aar siden, byttet eller handlet om noget Uhr med Tiltalte Niels Nielsen Narumsbakken?
- Til Vidnerne Hans Hanvold, Tollef Møller, Amund Svarverhousen og Anders Ruud
- 54 qv: Har Vidnet handlet om noget Uhr med Tiltalte Niels Nielsen Narumsbakken og til hvad Tid eller Tider?
forelægges 4 qv

Til Vidnet Simen Simensen Lomsdahlseje og Anne Ourlund

55 qv: Kan Vidnet forklare at have solt noget Uhr hos Tiltalte Niels Nielsen Narumsbakken som paa et eller andet Mærke var særkiendelig og hvorledes vare disse Mærker beskaffen?

56 qv Hvad Tid saae Vidnet det og har Vidnet omtalt til Nogen og hvem hvorledes Uhret var af Udseende?

forelægges 4de qvestion

Til Vidnerne Andreas Bye, Erich Svarverhougen, Christian Pedersen Huusmand Raenseje og Niels Brager

57 qv Var Vidnet tilstæde ved Pladsen Kanten under Ildebranden samesteds?

58 qv Antraf Vindet paa Veien til eller fra Brandstædet nogen Person som var Vidnet ubekiændt og som Vidnet Samtaledede med – eller har Vidnet hørt at nogen ubekiændt Person i Nærheden ved Brandstædet er seet eller antruffen af Nogen anden og hvem.

forelægges 4de qvestion

Til Vidnerne John Schaugerud og Maren Pedersdatter Skaugerud

59 qv Har Vidnet nogen Kundskab angaaende en Kniv et Tørklæde og 1 Pæleflaske som er fundet ved Inquisitionen paa Narumsbakken, som Sager der skulle være komne dit fra den arresterede Niels Nielsen efterat han var arresteret.

forelægges 4de qvestion

Stensborg 16 Martii 1833

Meinich

Fremlagt ved combineret Commission i Land den 16 Marts 1833

JGThaulov Castberg

*

[15] Soldat Niels Nielsen Narumsbakken i Land, som efter Amtets Ordre skulle actioneres for Mord, Mordbrand og Tyverie paa Pladsen Kanten samme steds, har senere ved Forhørets Optagelse bekjendt at han under den udøvede Misgjerning paa bemeldte Plads Kanten stjal et Støkke Vadmel med Mere, som han indpakkede i et Lagen og gjemte paa sit Hjemsted Narumsbakken under noget Høe paa Stadtrævet. Ved at efterlede fantes Intet. Den medtiltalte Niels Nielsens Moder Berte Hansdatter blev derefter foreholdt dette og efter længere Vægning tilstod hun omsider at have tilfældigviis ved at hente Høe fra Staldtrævet i en Kurv fundet disse Koster og da hun ved at udtage Høet af Kurven opdagede samme blev hun forskrækket og som hun siger kastede det Fundne fra sig i et Ladegulv. Paa nærmere Examination tilstod hun at have gjemt det Fundne under Høet i Ladegulvet og der er det ogsaa fundet. Da bemeldte Berte Hansdatter skulle actioneres for usandfærdig Forklaring alene, men denne Omstændighed som her er angivet ventelig vil give Anledning til Actionens Udvidelse mod hende, saa giver jeg mig den Ære til at paaskynde Sagens hurtige Gang herved at indberette dette under allerærbødigst Indstilling at den fornødne Ordre til Actionens Udvidelse maatte blive mig tildeelt.

Nordre Ourdals Tingsted den 24de Februar 1833.

allerærbødigst

Meinich

Til

Christians Amt

Paa Grund af denne Requisition og i Forbindelse med Amtets Actionsordre af 14de Februar dette Aar ville Referenten hr Fogden i Walders, for den anordnede combinerede Ret,

endvidere tiltale og hænte dom over Arrestanten Birthe Hansdatter Narumsbakken for at have skjult og forvaret Tyvekoster, eller for Fordølgelse af Hittegods. Sagen indkom hertil den 3^{die} i denne Maaned og afgaaer med første Post til Referenten.-

Christians Amtscoutoir, den 6 Marts 1833

Paa Amtets Vegne

[uleselig signatur]

Fremlagt ved combineret Commission i Land den 16 Marts 1833.

JGThaulov Castberg

*

- [16] Musqueteer af det Walderske nationale Musqueteercorps Landske Compagnie N° 95 Niels Nielsen Bakken eller Narumseje af Lands Præstegjeld er enrulleret den 1ste Januarii 1831. Da faae Anledninger hvorved Compagniet har havt Adgang til i Tjenesten at lære ham at kjende, har hans Forhold stedse været upaaklageligt, da han har viist sig som en ædruelig, lydig og rask Soldat. Uden for Tjenesten og i hans private Forhold, har han ligesaa lidet været Compagniet bekjendt for nogen ufordelagtig Side. Paa en Fortegnelse som Compagniet til egen Efterretning – og som det eeneste Middel for den nationale Compagniecheff til at kjende sine Folk – aarligen, under forskjellige Rubriquer, føres over dets Soldater, er hans Moralitet og Opførsel af vedkommende Fordelings Underofficeer opgivet at have været: God.- Dette, saavel som at Angjeldene ikke forhen for nogen Forbrydelse har været tiltalt og straffet bevidnes herved.-

Grette i Land den 27de Februarii 1833

Castberg

Compagnie Cheff

[lakksegl]

Fremlagt ved combineret Commission i Land den 16 Marts 1833

JGThaulov Castberg

*

- [17] Soldat Niels Nielsen Narums Eiet er født den 24 Jan. 1808 (Atten Hundrede og Otte) af Forældre Niels Svendsen og Berthe Hansd., han er confirmeret 19de Octobr. 1832 (Atten Hundrede Tre og Tyve), han har ordentlig besøgt Nadverens Sacramente; han er ægteviet den 7de Febr. 1832 (Atten Hundrede To og Trediv) med Pige Karen Pedersd^f Narum. Naar undtages, at han, førend han blev gift, havde et uægte barn med Pigen Anne Eriksd^f Kløvstad Eiet, har hans moralske Forhold været mig aldeles ubekjendt, førend han blev arresteret for Mord og Mordbrand. Siden den Tid har jeg baade af Andre og af ham selv erfaret, at han fra Ungdommen af har hæf paa flere Maader yttret et ondt gemyt, som dels har vist sig i Lyst til Tyverie, dels i Hang til Had og Hævn. Det anførte attesteres herved av

CZBassøe

forrett. Sognepræst til Land

[lakksegl]

Lands Præstegrd 28. Febr. 1833

Udstædt paa Foged Meinichs

Forlangende og uden Betaling

CZBassøe

*

- [18] Berthe Hansd^r Narums Eiet er født i Aaret 1779 (Syttende Hundrede, Ni og Sytti) af Forældre Hans Christensen og Berte Christensd^r Ruud, hun er confirmeret 20. Sønd. eft. Trinit. 1795 (Syttende Hundrede fem og Nitti), hun er ægteviet 27de Decbr. 1803 (Attende Hundrede og Tre) med Niels Svendsen Narum. Hun har ordentlig besøgt Nadverens Sacramente. Det almindelige Omdømme om hende her i Menigheden har været, at hendes Forhold i mange Henseende har været meget slet, hvilket hermed attesteres af

CZBasøe
forrett. Sogneprest til Land
[lakkseg]

Lands Prestegr. 28de Febr. 1833
Udstedt paa Foged Meinichs
Forlangende og uden Betaling
CZBassøe

Fremlagt ved combineret Commission i Land den 16 Marts 1833
JGThaulov Castberg

*

- [19] Stevning
I Forbindelse med den udtagne continuations Stevning i Justitssagen mod Niels Nielsen og Berte Hansdatter Narumbakken indstevnes hermed at møde som Vidner under Faldsmaalstraf paa Gaarden Stensborg Mandag den 18de Martii førstkommande Formiddag kl 9 følgende
Erich Jensen Kløvstadsveen dennes kone Marie og Datteren Anne Eriksdatter.
Stensborg den 16de Martii 1833
Meinich

Aar 1833 den 17de Martii om Morgenen, er ovenstaaende Stevning lovlig forkynt for Erich Jensen Kløvstadsveen og kone Marie, samt datter Anne Eriksdatter i deres eget Anhør og for deres Boepæl. Det Attesteres herved af Lands ædsorne Varselsmænd.-

N:Trott Peder Johansen

Fremlagt ved combineret Commission i Land den 18 Marts 1833.
JGThaulov Castberg

*

- [20] Aar 1833 den 18de Marts indfant vi os undertegnede paa Comissionens Vegne i Justitssagen mod Arrestant Niels Nielsen, hos den Syge og Sengeliggende Christopher Christophersen Narumssæteren der som Vidne N° 23 ved Forhøret den 4de Februar sidstl. afgav følgende Forklaring.
Til 1ste Qvæstion. Ja som anspurgt.
-30- Ja han synes at den mindste af de foreviste Øxer er den Arrestanten havde da han var i Pladsen Narumssæteren den 23de Januari
-31- Da Vidnet med flere den 24de Januari om Morgenen gik for at see hvor Ilden var kom de efter Niels Nielsens Fader paa Nærbye Engene der kiørte Tømer fra Lien-
-4- Nei-

Hvilke han med sin corporlige Eed bekræftede som herved bevidnes.-
NielsBrager HLIen

Fremlagt ved combineret Comission i Land den 18 Marts 1833.
JGThaulov Castberg

*

- [21] Yderligere Spørgsmaale
til de Tiltalte Niels Nielsen og Berthe Hansdatter Narumsbakken
a til Niels Nielsen:
28 Sp: I hvad Hensigt bar han Øxe med sig til Narumsætter?
29 Sp: Da der er fundet Fodtrin i Sneen ved Blodstædet paa Pladsen Kanten som passer til hans Skoe og fører i Retning nedefter til Fiorden – saa er dette i Strid med hans Forkl. der indeholder at han fra Kanten gik opefter og ikke nedover – hvorfor han nu opfordres til nærmere at bevislige dette?
b. til Berthe Hansdatter
12 Sp Hvor længe havde hun vist, at hendes Søn Niels var mistænkt for Misgjærningen i Kanten da hun fandt den omforkl. Pakke paa Staldtrævet?
13. Sp Ved hun hvad Tid paa Natten hendes Søn kom hjem fra Kløvstadsveen?
Stensborg 17de Martii 1833
Meinich

Fremlagt ved combineret Comission i Land den 18 Marts 1833
JGThaulov Castberg

*

- [22] Referat
i Justitssagen mod Niels Nielsen Narumsbakken og hans Moder Berte Hansdatter Narumsbakken.
For at den ærede Ret destobedre kan settes istand til at opfatte Gangen i denne Sags sandferdige Tildragelse fra først af, giver jeg mig den Ære her at vedlægge afskrifter af de Indberetninger i same, i Overeenstemmelse med Circulairet af 16de Februar 1819, ere meddelte til Justitsdepartementet samt Afskriften af 2de paa tiltalte Niels Niensens Hjemsted Narumsbakken afholdne Inqvisitonsforretninger. Fra det Antydede efter de i Avskrift fremlagde Indberetninger til Justitsdepartementet vil det kunne erfares, at den aabenbare Grund til Niels Nielsen Narumsbakkens Arrest var den mod ham verserende Beskyldning om at have været i uhjemlet Besiddelse af et Lommeuhr, thi den vagte Mistanke mod ham fra Scenen i Pladsen Kanten var ikke understyttet af saadanne Kjensgjærninger, at Man kunne tillægge ham nogen directe Beskyldning derfor. Det vil ogsaa erfares, at tiltalte Niels Nielsen fra Førstningen benægtede Alt, men at han, da det var lykkedes at finde Tyvekoster hos ham af Stjaalet Gods paa den afbrændte Plads Kanten, beqvemmedes til Bekjendelse om, at Ulykken i Pladsen Kanten ~~havde~~ var afstedkommet ved hans Misgjærning, ifr: 1, 2, 3, 4, 5 og 6 Vidner. Den ærede Ret vil endvidere af de i Afskrift fremlagde Indberetninger ogsaa erfare, at den tiltalte Berte Hansdatter fra førstningen intet Andet var importeret [?] end usandfærdige Forklaringer, og at det var dette som begrundede hendes Arrest.
Hvad der under Sagens Behandling for Retten er bleven videre oplyst, skal jeg give mig den Ære under allerærbødigst Indstilling til Dom for enhver især af de Tiltalte, i nedenstaaende at udvikle.

1. Niels Nielsen Narumsbakken, Soldat af Lægde N° 95 landske Compagnie er fød den 24de Januar 1808. Paa en i October forrige Aar afholden Auction, blev Huusmanden Niels Johansen Rødnes Eiet bestjaalen, blandt Mere for et Sølv Lommeuhr. Nogen Tid derefter byttede tiltalte Soldat Niels Nielsen et Sølv Lommeuhr til Christofer Olsen Skougstad c: 7de Vidne. Da Niels Johansen kom til Erfaring herom, skaffede han sig Adgang til at besee bemeldte Uhr, og da han vedkjendte sig Uhret, adresserede han sig til tiltalte Niels Nielsen herom. Uagtet den Bestjaalne under Sagen har afgivet uforbeholden eedelig Tilhjemling til Uhret qvæstioner, og som derhos er understøttet af forskjellig Vidners Prov har den Tiltalte ikke destomindre stadig benægtet, at det af ham til Christofer Skougstad afhændede Uhr ikke er det samme, som Niels Johansen Rødnes Eiet siger sig bestjaalen for, da den Tiltalte nemlig angiver, at han ved bytte en længer Tid før Tyveriet skal være begaaet, havde erhholdet Uhret hos Ole Frederiksen Harkenens c: 30te Vidne, som rigtignok har erkjendt, at han engang har tilbyttet Tiltalte et Uhr, men at det ikke var det samme, som Tiltalte senere har tilbyttet Christofer Skougstad. ~~Uagtet at~~ Det omhandlede Uhr, som corpus dilicti ~~ikke~~ har rigtignok ikke været tilstæde under Sagen, fordi det er tilintetgjort ved Mordbranden i Pladsen Kanten, hvor Uhret var nedlagt til Forvaring hos den under Misgjærningen i Pladsen Kanten myrdede Lars Østensen men det maa ~~det~~ alligevel formentligen antages, at de tilveiebragte beviiser ere tilstrækkelige til at bevirke, at da tiltalte Niels Nielsen med juridisk Virkning maatte kunne ansees for uhjemlet Besiddelse af det oftnævnte Niels Johansen frastjaalne Uhr. Sees der imidlertid hen til den Tiltaltes Stilling og hans Bekjendelse om en ellers nesten til det uhørte forøvede Misgjærning, da er det en uopløselig Gaade, at han skulle ville fornægte Sandheden af et saa meget simplere Factum, som Lommetyveriet, hvorved Niels Johansen mistede det omhandlede Uhr, og Man kunne formeentligen ikke anderledes forklare sig Aarsagen hertil end at Man maa tenke sig enten en saa høist besynderlig tilfældig Lighed i Særkjenderne mellem det Uhr den Tiltalte har bekommet hos Ole Harkenens og det der blev stjaalet fra Niels Johansen, at samme skulle have forledet den bestjaalne selv og Vidnerne til en objectiv Vilfarelse, eller ogsaa at der ligger en dyb, men skjult Grund til Sammenheng og Forbindelse i mellem Affairen ~~af~~ med Uhret og den indførte Misgjærning i Kanten eller endelig, at det er dette Tiltaltes vedfæstede onde Villie og Hang til Trodsighed holder ham tilbage fra en sandfærdig Tilstaaelse, thi at der i saa Henseende ikke er ubeføiet Grund til endnu at nære Mistanke mod den Tiltalte vil jeg tillade mig at gjøre den ærede Ret opmærksom paa i det Sagens Gang noksom oplyses, at Tiltalte ikkun lidt efter lidt eftersom ~~han~~ Man igjennem Beviiser er kommet Sporet nærmere, har tilstaaet sin Brøde og at han fornemmelig fra sin Benegtelse ~~før~~ ved Retshandlingen i Gaar om ikke at have været inde paa Pladsen Kanten den Tid det af 59de og 60de Vidne er forklaret sammenholdet med hans egen Bekjendelse om hvad Tid paa Aftenen han gik fra Kløvstadsveen og den Tid han efter 10de Vidnes Forklaring kom til sit Hjem, staar temmelig tydelig Rettet som skyldig i Usandhed, hvorfor Man vel ogsaa heller ikke kan have en aldeles ubegrændset Tillid om Bekjendelsen ~~om~~ til hvorledes han forøvede Misgjærningen i Kanten, i dens Udførelse er Sandhed, da Adskilligt Tiid, eftersom det af Tiltalte er forklaret at have tilgaaet, formentlig leder til nogle Usansynligheder. Med Vished er det ikke destomindre at bestemme, at tiltalte Niels Nielsen har udført den Misgjærning paa Pladsen Kanten, som han frivillig baade udenom og for Retten har bekjendt, thi for det første er det virkelige Factum oplyst med mangfoldige Vidner samt Obductions forretningen og for det andet haves ufeilbarlige Kjendsgjærning i det Tyverie, som Tiltalte har bekjendt sig skyldig i at have begaaet paa Pladsen Kanten, da Kosterne ere fundne dels hos ham og dels paa hans Anviisning anden steds forvarede, hvorover mere skal blive talt under Udviklingen for Berte Hansdatters Vedkommende.

Efter Tiltaltes egen Bekjendelse fattede han Had til Lars Østensen fordi at denne havde indblandet sig til at medvirke for at holde den Tiltalte i Anledning den foran omhandlede Sag angaaende Uhret. Endnu samme Aften som han udførte Misgjærningen fattede han det Forsæt

at myrde Lars Østensen. Han begav sig til Pladsen Kanten, hvor denne opholdt sig, listede sig stille ind ad Døren, fandt Alle sovendes og nærmede sig til Sengen, hvor han opdagede Lars Østensen og i det Tiltalte havde taget sin Plads for Enden af Sengen med Hodegjærdet, tilføiede han Lars Østensen et Slag i Hovedet med en Øx, som Tiltalte havde medbragt i den Hensigt. Lars Østensen efterat Slaget var ham tilføiet tumlede sig ud af Sengen forover sin Kone, da han laae inderst, eller ved Væggen i Sengen og løb til Døren, som han lukkede op og i efter sig, men Tiltalte løb øieblikkelig efter og lukkede ligedes Døren op og i efter sig. Nu indhentede han Lars Østensen omtrent 40 Skridt fra Huset og myrdede ham ved at slaae han i Hovedet med Øxen.

Tiltalte for bedre at skjule denne Misgjærning besluttede sig derefter til at dræbe de Øvrige i Huset. Han gik derfor ind i Stuen igjen og da han bemærkede, at der var Nogen i Kaaven gik han igjennem Stuen derind først, hvor han da antraf Peder Michelsen og nedlagde ham med Øxen der. Derpaa gik han tilbage i Stuen og slog med Øxen Konerne i Hovedet, hver i sin Seng og tilsidst dræbte han de 4 Børn uden at der skede Modstand af Nogen og uden at Nogen gjorde Anskrig eller Allarm. Lars Rødnes, som imidlertid var bleven liggende ude paa Marken, bar Tiltalte ind i Stuen og efterat have stjaalet de Sager, som inden Sagen ere fremkomne, satte han Ild paa Huset og gik til sit Hjem Narumsbakken. Det vides ikke at nogen Misgjærning kan fremstille med flere Kjendemærker paa alle Vederstyggelighedens Præg end denne i tiltalte Niels Nielsens Niddingsværk forøvede grusomme Handling, og det vil formentlig ikke alene være uomtvistelig at den Straf som den mindre Forseelse af uhjemlet Besiddelse af det omfoklarede Uhr kunne drage efter sig maa opfanges af Straffen for de større Forbryelser, men at ogsaa Landslovens 6 bogs 9 og 19de Capitel 1te Artikel maa blive det Lovsted, som i sin hele Udtrækning paa mest skjerpene Maade her maae komme til Anvendelse med Undtagelse af B.....forbrydelse[?], som ved Grundloven er ophævet og maa det da heraf tillige følge af sig selv at tiltalte Niels Nielsen maa tilpligtes at udrede Skadeserstatning til de Dræbtes Arvinger og Erstatning for 48 s af de stiaalne Penge som ikke er tilbagekommet. For sin Part en Andeel af Sagens Omkostninger, samt Skarpretterens Tilkommende og Alt hvad der forøvrigt dependerer af Dommens Fuldbyrkelse og Execution tilligemed af hans Arrest.

2. Berte Hansdatter Narumsbakken, Moder til den under N° 1 anførte Niels Nielsen, og fød ifølge den fremlagde Præsteattest i Aaret 1779. Med samme Attest er bevidnet at hendes Forhold efter almindeligt Omdømme er meget slet. Som allerede før bemærket blev hun arresteret fordi hun gjorde Forsøg til at forvikle Sandheden angaaende om hendes Søn tiltalte Niels Nielsen var borte eller hjemme ved sit Hiem den Nat da Pladsen Kanten afbrændte og at hun tillige med Forhøret afgav usandfærdig Forklaring bevirkede, at Tiltalte blev institueret Tiltalte for en combineret Ret mod hende og Sønnen Niels Nielsen.-

Længer hen da Niels Nielsen havde bekjendt at han havde forvaret nogle Koster paa Staldtrævet paa sit Hjemsted Narumsbakken af stjaalet Gods fra Pladsen Kanten og dette ikke fantes der, beqvemmedes hun til at tilstaa, at hun havde fundet paa Staldtrævet det som hendes Søn Niels Nielsen havde bekjendt at have gjemt sammesteds og at hun havde lagt Dølgmaal derpaa og forvaret Kosterne paa et andet Sted, hvilket efter 1te, 11te, 35te og 36te Vidners Forklaring fuldkommen er oplyst. Tiltalte Berte Hansdatter har ogsaa bekjendt, at hun havde Formodning om at de fundne Sager vare Tyvekoster, som tilhørte hendes Søn Niels Nielsen, men at hun ikke vidste hvor han havde stjaalet samme ligesom hun og haver benegtet, at hun ikke veed Noget om sin Søn Niels Nielsens Misgjærning i Kanten og som heller ikke bemeldte Niels Nielsen selv nogensinde har paasagt sin Moder i andre Henseende er indskudt meget Ondt, men som hun dog ikke har vedgaaet at være sandt. Foranlediget ved Opdagelsen af de Berte Hansdtr forvarede Tyvekoster er Amtets Extentionsordre erhvervet og ved Sagens Behandling i Gaar fremlagt. I følge denne Ordre skulle Berte Hansdtr videre tiltales for Heleri eller for Fordølgelse af Hittegods.

Vistnok kan det ikke nægtes, at hendes Forbrydelse er af den Beskaffenhed, at den saa at sige indbefatter baade Tyvehæleri og Fordølgelse af Hittegods, men sees det hen til den Maade, hvorpaa hun fandt Godset og lægges det fremdeles Mærke til, at hun anseer det Fundne for stjaalet Gods, saa maa formeentlig den rette Benævnelse blive at hun har hælet med stjaalne Koster og at hun som Tyvehælerske samt i Betragtning til de andre graverende Omstændigheder i Tiltaltes Forhold bør ansees med høieste Straf efter Forordningen af 20de Februar 1789 § 7 og at hun maa blive tilpligtet at betale de af hendes Arrest flydende Omkostninger og Halvparten af Omkostningeren ved Sagens Behandling.

Til Slutning maa jeg endnu tillade mig at gjøre den ærede Ret opmærksom paa, skjønt uvesentlig med Hensyn til Sagen selv, at Beretningen efter Departements Tidenden N° 6 for dette Aar om, at der ved Brandstædet fantes en blodbestenket Bihle og at Levningerne af de af Livne halvfortærede Beboeres Legemer kom tilsyne lidt efter lidt, da Huset paa Pladsen Kanten nedbrændte, er med mere afvigende fra min Indberetning, thi dersom Menneskerne i Pladsen Kanten ikke havde været af Ilden næsten ganske fortæret, saa havde Legen ventelig kunnet oplyse Mere af Obductionen end sked er, og dersom en blodig Øx var fundet ved Brandstædet, hvilket aldrig er sked, saa havde Man i det mindste derfor været ledet til et sikkert Spor til Vished for at Ulykken var forøvet ved Misgjærning end de Man ellers havde. I Overenstemmelse med Foranførte giver jeg mig den Ære allerærbødigst at

Indstille:

At Niels Nielsen Narumsbakken som Mandbrænder forøvet med Mord og Tyveri tilpligtes at miste sin Hals og derefter at brændes, samt at sit Boe at udrede 40 Lod Sølv til Statscassen og 40 Lod Sølv til de af ham Dræbtes Arvinger, og

At Berte Hansdatter Narumsbakken tilpligtes at arbeide i Agershuus Stifts Tugthuus 1 Aar, samt at begge de Tiltalte, hver for sig tilsvare de af deres Arrest lovlige flydende Omkostninger og hver for sig en Halvpart af Omkostningeren paa Sagens Behandling og endvidere at der af Niels Nielsens Boe udredes Omkostninger ved Executionen til Dommens Fuldbrydelse samt den Skadegjeld ~~til de Dræbtes Arvinger~~ hvortil Skaden af Mordbranden og Tyveriet paa Pladsen Kanten er vurderet med 48 s: som .....[?] saaledes nemlig: til den dræbte Peder Michelsen og Kones Arvinger 100 Spd 48 s, til den dræbte Lars Østensne og hans Kones Arvinger 20 Spd, til Grundeieren af Pladsen Kanten Østen Hansen for det afbrændte Huus 30 Spd.

Med denne Indstillign indlades Sagen under Dom.

Gaarden Krohnborg, den 17de Marti 1833.

Meinich

Fremlagt ved combineret Commission i Land den 18 Marti 1833.

JGThaulov Castberg

*

Konsept til dom i saken – likelydende med det som er innført i ekstraretsprotokollen.

*****

Høyesterett, voteringsprotokoll nr. 0041, folio 120b-122a.

21 Juni 1833

LN. 200

Lasson Actor mod Soldat Niels Nielsen Narumsbakken og Berthe Hansd^f Narumsbakken.

1. Generalauditeuren. Ifølge Ordre af 14 Febr 1833 er Angl. N 1 sat under Tiltale ved comb. Com. for Mord, Mordbrand og Tyverie og Angl. er ved egen Tilstaaelse m.v. overbevist herom. De nærmere Omst. ere vesentl. følgende:

Allerede i fld. Høst ved en Auction i Lands Pgd. erkjender Angl. at have frastj. Niels Rødnæs blandt mere et Sølv lommeuhr, hvilket han senere bortbyttede til J. Narum, og da der opstod Mistanke om at Angl. var Gjærningsmanden og Anmeldelse i saa Maade var indkommen blev Uhret leveret i Bevaring til Lars Østensen i Pladsen Kanten. Da Angl. saalænge Uhret var tilstæde frygtede at Tyveriet skulde overfares ham var det meget om at gjøre at faae Uhret bort og da han tillige var vred paa Lars Østensen saa gik han flere Dage svanger med den Tanke at begive sig til Kanten og dræbe Folkene der, stjæle hvad han kunde forefinde og derefter opbrænde Huset. Han erkjender saal. at han allerede Natten mel. 21 og 22 Jan. i saadan Hensigt var inde paa Kanten, men da han dengang intet Mordredskab havde med, og Folkene derhos var oppe gik han bort. Den paafølgende 23 Jan. efterat have været om Dagen i Smedearbeide paa Narumsbakken, begav han sig om Aftenen til Pladsen Kanten medhavende en Øxe, han fandt alle i Stuen værende Personer sovende, og holdt sig ennu ¼ Time før begyndte sin Udaad. Derefter tilføiede han Lars Østensen et Slag med Øxehammeren, hvoraf denne dog ei paa Stedet døde, men løb op og uden for Huset; samtidig dræbte han Lars Østensens Kone og Huusmanden P. Mikkelsens Kone samt tilføiede P. Mikkelsen et Saar. Derefter indhentede han Lars Østensen udenfor Huset, gik ind og traf P. Mikkelsen der var krøbet op paa Loftet hvor han myrdede ham. Derefter myrdede han en i Huset værende 10 aarig Pige og Lars Østensens 3 smaa Børn, og da han ved Hjælp af Lys havde forsikret sig om alles død, stjal han en Skindpung, hvori 6 Spd og nogle andre Sager, hvorefter han omsider tændte Ild paa Huset omtrent kl 4.- Angl. har ei nøyagtig kunnet opgive hvor mange Børn han dræbte, men at deres Tal var som opgivet er bevist. De dræbte men forbrændte Msker ere siden framtrukne og af Districtslæge Weis besigtet, der dog intet med Bestemthed kunnet yttre, dog antages han om et af de mindre beskadigede Lægemer at det ved Vold var kommet af Dage.- Angl. fyldte da han begik Udaaden sit 25 Aar.- Han har fra Compagni chefen et godt Vidnesbyrd, hvorimod Præsten yttre at han fra Barndommen har vist ondt Gemyt, hvilket bestyrkes ved hans under Forhøret 6. Mai d.A. afgiven Forkl. hvori han har tilstaaet 17 Tyverier hvoraf nogle blot af Hævnlyst.- Der er forøvrigt Sandsynlighed for at Angl. af sin egen Moder er ladet gaa Lastens Bane. Uagtet Angl. Aabenhjertige Tilstaaelse findes in casu ingen Anl. til Benaadning.- Skadesgjelden intet at bemærke.

Concl

Dem comb. Com. Dom bør for den militaire Angl. vekommende ved Magt at stande.- Sal. 15 Spd

1. Aars Betreffende N. 1 Enig med Genard.

N. 2 Berthe Hansd. tiltales efter Ordre af 14de Feb. og 6. Marts d.a. deels for at have for Politiet og ved Forhøret afgivet usandfærdige Forkl. og deels for at have skjult tyvekoster.- Hvad Hæleriet angl. da har hun i Sess. 6te og 7de Marts forkl. at hun noget efter hendes Søn var bleven arresteret havde i Høet paa Trevet fundet en Pakke hvis Indhold hun havde Mistanke om hendes Søn at have stjaalet og at hun uden at undersøge Indholdet gjemte den i Kornet, fordi den der ikke blev saa midt i Veien som paa Staldtrævet. Denne Pakke er befunden at have indeholdt 1 Stk. Vadmel noget Lin og et Strielagen som N 1 har tilstaaetat have stjaalet paa Kanten.- Da N 2 saal. ikke allene har seet disse Koster som hun antog stjaalne, men endog flyttet dem paa et sikkrere Sted og rimeligvis for at have sig dem til

Nytte, maa hun som Hæler blive at ansee efter Frd. 1789. Hvor den anden Sigtelse angl. da har hun vel i Forhøret 5 Jan. erkjendt at hun ved Fogdens Inquisitions Forretning havde nægtet for at hendes Søn var borte den Nat Forrydelsen blev begaaet i Kanten. Men da denne urigtige Forkl. ei er afgivet for en Ret og paa Grund af hendes Forhold til Sønnen formenes at ingen særskildt Straf kan herfor paalægges hende. Hvad Straffegraden for Hæleriet angaar da kan det bestemmes til Maximum da hun ej efter Præsteattest har vist et meget slet Forhold.

- 1 at det ei er aldeles ubetydeligt hvad hun har hælet.-
2. at hun har afgivet urigtig Forkl.
3. da det efter N° 1s Forkl. er høist sandsynlig at hun har indskudt ham meget ondt.
4. hun har selv været tilfreds med Underrettsdom.

Ingen Benaadning.

Concl.

Den Comb. Com. Dom bør ved Magt at stande. Sal 20

2. Motzfelt. Bet. N 1 enig med Genard. N 2 maae ansees som Hæler men Straffegraden findes for høi, da hun efter 21 og 27 Dept. Forkl. har endog ved Inq. tilstaaet at hendes Søn var fraværende da Kanten brændte, hvilket hun ogsaa strax i Forhøret har tilstaaet, hertil kommer hendes Forhold til Sønnen og at det ei er bevist at hendes Hensigt var egen Fordeel.- C Ved Tugthuus findes saal. pasende. Forøvrigt Aars Concl. Sa. 15 Spd.

3. Arentzen. Enig med Aars.

4. Rye Do.

5. Schmidt. Enig med Motzfelt.

6. Kjonig med Genard og Aars dog Sal. til Actor 15 Spd Sasolin [?] med Genard.

7. Mandix med Kjonig.

*

Høyesterett, domsprotokoll nr. 0022, folio 41b-42a.

L.N° 200

Fredagen den 21de Junii 1833

Høiesteretsadvocat Lasson, Actor

mod

Soldat Niels Nielsen Narumseie og Berthe Hansdatter Narumskakken

Dom

Den combinerede Commissions Dom bør ved Magt at stande. I Salarium til Actor for Høiesteret Advocat Lasson betaler de Tiltalte Niels Nielsen Narumseie og Berthe Narumskakken Een for Begge og Begge for Een 15 Spdl.-

Mandix

*****

Statssekretariatet, kongelige resolusjoner 2. halvår 1833, resolusjon 807

Stockholms Slot, den 15de August 1833.-

Protocol, ført i Statsraad for Hans Majestæt Kongen.

Nærværende vare:

Statsraaderne Krog og Holst.

Hans Excellence Statsministeren var ved Hans Majestæts naadigste Tilladelse fraværende.-

.....

N°. 807.

Den Kongelige Norske Regjering indstiller under 16de Juli d. A.:

"At den Musketeer Niels Nielsen Narumbakken eller Narumseie af 2^{den} Agershusiske Infanteriebrigades Landske Compagnie under 21de Juni 1833 overgaaede Høiesterettsdom, - hvorved han, for begaaet Mord, Mordbrand og Tyverie, er tilfunde Straf af at miste sin Hals og derefter at brændes, samt til de Skadelidte at udrede en Bod af 40 Lod Sølv eller 20 Spd. og ligesaa meget til Statscassen, - maa befales fuldbyrdet uden naadigste Formildelse.-"

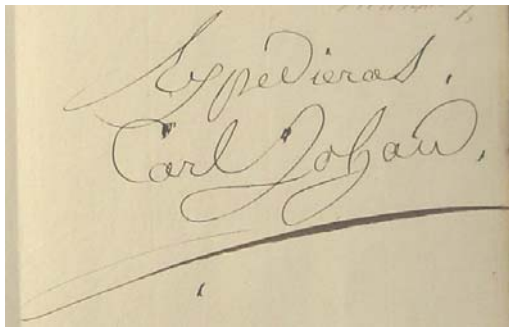
Herpaa behagede Hans Majestæt at naadigst at resolve:

Den Norske Regjerings Indstilling bifaldes.-

.....

Expedieras

Carl Johan

A photograph of a handwritten signature in cursive script. The signature reads "Expedieras, Carl Johan," and is written in dark ink on a light-colored, slightly aged paper. The signature is positioned above a horizontal line that spans the width of the text area.

*****

Publikasjonen "Departements-Tidende" nr. 6, 1833

Tilfølge Justits Departementenes Circulaire af 16 Februar 1819 har Fogden i Valdres under Christians Amt til samme i Skrivelse af 1 Februar sidstl. indberettet Følgende:

Torsdag den 24 Januar d. A. Kl. 4 à 5 om Morgenen bemærkede Folkene paa Gaarden Rødnæs i Lands Præstegjeld Ildløs i den under samme beliggende Plads Kanten. Ved Ankomsten til Brandstedet saae de Luen allerede at slaae ud af Vinduet paa en til Stuebygningen hørende Kove, saavel som af en Glugge i Loftet lige over. De ilede da til det paa den modsatte Side beliggende Vindue, (Døren skal efter Nogles Sigende have været stængt indvendig; maaskee havde de i Forvirringen undladt at forsøge paa at aabne den), og i det de sloge Vinduet ind, raabte de ned til Pladsens Beboere – 2 Ægtepar, hvert med 2 Børn, altsaa ialt 8 Mennesker, – men erholdt intet Svar, og da Luen i samme Øieblik slog ud af Vinduesaabningen, forlode de Tilstekomne Stuebygningen og gave sig ifærd med at redde, hvad de kunde, af det nærliggende Stabur. Efterat Vaaningshuset var aldeles nedbrændt, kom Levningerne af de af Luerne halv fortærede Beboeres Legemer lidt efter lidt tilsyne. Uagtet blandt Andet den Omstændighed, at det ene af Ægteparrene i Pladsen havde sin Seng lige under det nysmeldte Vindue, maatte gjøre det vanskeligt at begribe, hvorledes det kunde være blevet samtlige Beboere umuligt at redde sig, synes man dog at have anseet Ulykken alene for en Følge af Vaadeild, indtil Mistanken om en begaaet Misgjerning 2den Dag derefter vakte ved, at Nogle, der arbeidede i Gruset efter det nedbrændte Huus, opdagede et temmelig kjendeligt Blodspor i Sneen fra Brandstedet nedad henmod Ransfjorden, hvor Sporet endte i en større Masse af Blod, og hvor tillige Mærke vistes efter et Menneske, som havde ligget

overende. Mistanken faldt nu strax paa en allerede forhen ilde berygtet Soldat, ved Navn Niels Nielsen Bakken eller Narumseie, som det syntes, især fordi en af Pladsen Kantens Beboere skulde være et Hovedvidne mod ham med Hensyn til den imod ham vakte Beskyldning for at have været i ulovlig Besiddelse af et Uhr, som hiin Pladsens Beboer tillige paa formeldte Tid havde i sit Værge. Mistanken bestyrkedes ved, at nogle Fodspor i Sneen ved Brandstedet antoges at pase til Niels Nielsens noget usædvanlige store Fødder, hvilket ogsaa senere hen ved Opmaaling og Sammenligning med hans Fodtøi befantes at forholde sig saa. Tillige fandtes ved Brandstedet en tilsyneladende blodstænket Bile (Tælgeøxe) hvilken imidlertid siges kort forud at være af Husets Folk benyttet til Slagtning. Niels Nielsen Bakken blev nu foranstaltet arresteret, og Inquisition anstillet i hans Huus, hvorved fandtes en Lommekniv, der efter Fleres Sigende skal have tilhørt en af de Indebrændte. Angjældendes Kone tilstod, at hendes Mand Natten til den 24 Januar sidstl. ikke var hjemme, (hvilket ligeldeds hans Moder tidligere skal have ytret, hvorimod hun nu søgte at fordølge Sandheden, og i denne Anledning belv belagt med Arrest). Konen forklarede derhos, at hun om Morgenen den 24 Januar for første Gang havde seet i sin Mands Værge en Skindpung, hvori en 5 Spd.- og en 1 Spd.-Seddel, – hvilken Skindpung efter hendes Beskrivelse aldeles skal ligne den Pung, hvori en anden af de Indebrændte faa Dage forud havde gjemt 2de just modtagne Sedler af samme Beløb. Ifølge den af vedkommende Districtslæge over de indebrændte Menneskers Levninger afholdte Syns- og Obductionsforretning og Obducentens derpaa byggede Conclusion, er der Sandsynlighed for, at Overlast er tilføiet de Indebrændte, hvorvel dette ikke kan siges med Bestemthed. Forøvrigt er ingensomhelst mistænkelig Fremmed forefunden der i Egnen.

Senere har Fogden i Continuationsberetning af 5 Febr. sidstl. meddeelt, at efterat Niels Nielsen var befundet i Besiddelse af formeldte Skindpung med Penge og Kniv med flere i Pladsen Kanten stjaalne Ting, har han i Arresten om Aftenen den 3 Febr. tilstaaet at være skyldig i Alt, hvad der i den omhandlede Anledning er ham imputeret, hvilken Tilstaaelse han den 4de næstefter har gjentaget inden det nedsatte Forhør. Han skal, efter hvad han paastaer, have været alene om Misgjerningen, uden Medhjælper eller Medvider.

*****

Publikasjonen "Repertorium for praktisk Lovkyndighed", 1ste Samling 1815-1842. 1ste Bind 1815-1835. Side 486-490.

21 Juni. Lasson, Aktor mod Soldat Nils Nilsen og Birte Hansdatter Narumsbakken (Petersen).

Den 24 Jan. 1833 om Morgenen mellem Kl. 4 og 5 bemærkedes Vaaningshuset paa Pladsen Kanten under Gaarden Rødnæs i Lands Præstegjeld at staa i Brand; men forinden endnu de tililende Personer var ankmmet til Pladsen, havde Ilden allerede grebet saa stærk om sig, at det ikke var muligt at faa den dæmpet, saa at Vaaningshuset afbrændte til Grunden; hvorimod det lykkedes at redde de øvrige Bygninger. Efter at Huset var nedbrændt, kom efterhaanden tilsyne Levningerne af Pladsens indebrændte Beboere, nemlig Lars Østensen, 40 Aar gammel, hans Kone omtrent 30 Aar gammel, deres 3 Børn, en Søn paa 5 Aar, en Datter paa 3 Aar og en Datter paa ½ Aar, samt fremdeles Peter Mikkelsen, 74 Aar gammel, hans Kone 70 Aar gammel, og et 10 aarigt Pigebarn, som sidstmeldte Ægtefolk havde til Opfostring. De funden Levninger var imidlertid for det Meste fortærede af Ilden, saa at man ikke af deres Udseende kunde bringes paa Formodning om, at nogen Vold havde været dem tilføjet, ligesom heller ingen anden Omstændighed pegede paa, at Pladsens Afbrænden var Følge af andet end Vaadeild. Da imidlertid anden Dag derefter nogle Personer, som arbejdede

i Gruset af det nedbrændte Hus, blev opmærksomme paa et temmelig tydelig Blodspor, som i Sneen fandtes fra Brandstedet et lidet Stykke nedover til Randsfjorden, hvor Blodsporet tabte sig i en større Masse af Blod, i Nærheden af et med Blod bestænket Træ, om hvis ene Gren det syntes, at En havde grebet med blodige Hænder, opstod der strax Mistanke om, at Ilden i Pladsen var paasat for at skjule en begaaet Misgjærning. Da det fremdeles oplystes, at en af de i Pladsen værende Personer havde haft i Forvaring et Lommeur, som Angj. Nils Nilsen Narumbakken var mistænkt for at have stjaalet, ledes Mistanken snart hen paa Angj. som Ophavsmand til den begaaede Ugjærning. Denne Mistanke bestyrkedes derved, at nogle, ved en af Stedets Foged i Angj.s Bopæl afholdt Inkquisition, og vandt endelig Fasthed, da man, ved fornyet Inkquisition i Angjældedes Bolig, fandt nogle Koster, der oplyses at tilhøre Beboerne af den afbrændte Plads. Angj., som imidlertid af Kompagnichefen var bleven arresteret, tilstod ogsaa om Aftenen den 3 Febr. 1833, for den inspektionshavende Officier i sin Arrest, med megen Bevægelse, at have udført den begaaede Misgjærning, og denne Tilstaaelse vedstod han ogsaa saavel ved det den følgende Dag optagne Forhør, hvorunder han ogsaa viste sig meget bevæget, som sednere inden den kombinerede Kommission. Ved førmedlte Angj.s Tilstaaelse samt ved hans omstændeligere og i flere Dele noget modificerede Forklaring under et, medens han hensad i Arrest i Agershus Fæstning, paa hans Forlangende efter Dommens Afsigelse optaget Garnisonsforhør, saa vel som ved de afhørte Vidners Forklaringer maa de faktiske Omstændigheder ved Forbrydelsen ansees beviste at have været følgende: Efter at Angj. ved en i Oktober Maaned 1832 paa Lands Præstegaard afholdte Auktion, fra Nils Johannesen Rødnæsejet, der var i en aldeles beruset Forfatning, havde fundet Anledning til, foruden endel mindre betydelige Koster, at stjæle et Sølv-Lommeur med 2 Kasser, som han sednere bortbyttede til en anden Person, opstod der, som oven anført, Mistanke mod Angj., og at Anmeldelse derom blev af den Bestjaalne indgiven til Angjældendes Kompagnichef. Det stjaalne Ur var imidlertid til Opbevaring overleveret til den i Pladsen Kanten sig opholdende Lars Østensen Rødnæs, der ogsaa skal have lagt megen Iver for Dagen, for at faa opdaget, hvem der havde stjaalet samme, hvorved han i høj Grad paadrog sig Angjældendes Uvilje og Had. Efter at Angj., foranlediget ved Ovenanførte, omtrent den 20 Jan. 1833 havde besluttet sig til den forøvede Misgjærning, begav han sig i den Hensigt Natten til den 22 Jan. 1833 til Kanten; men, da han ej havde medbragt noget Mordredskab, hvilket han væntede at forefinde paa Stedet, uden at dette dog lykkedes ham, og, da han ved Ankomsten forefandt endel af Pladsens voxne Beboere vaagne, kunde han ikke denne Gang udføre sit Forehavende. Efter paa Spørgsmaal af Lars Rødnæs's Kone om, hvem han var, alene at have svaret, at han kom fra Isen, i hvilken Anledning Konen ytrede, "at hvis han frøs, vilde hun staa op for at lægge i Kakkellovnen," begav Angj. sig bort, uden at give videre Svar. Den paafølgende 23 Januar var Angj. i Smedearbejde paa Narumssæteren, hvilket Sted han om Aftenen forlod, og, efter at han paa Vejen havde været inde paa Pladsen Løvlien, der ligger omtrent 800 Alen fra Kanten, begav han sig til sidstnævnte Sted, hvor han ankom omtrent Kl. 10 om Aftenen, og havde med sig en hans Broder tilhørende Øxe, som han, for dermed at begaa den intenderede Misgjærning, om Morgenen havde medbragt hjemmefra og hele Dagen ført med sig. Han listede derpaa sagte ind igjennem Vaaningshusets tillukkede, men ej tillaaede Dør og forefandt alle Beboerne i Sæng og sovende. Efter de fremkomne Oplysninger skulde Folkene i Pladsen have haft sit Leje i 2 Sænge og en Sægebænk, alle staaende i samme Stue; Lars Østensen med Kone og deres 2 yngste Børn skulde have ligget i den ene Sæng, deres ældste Barn og det 10aarige Pigebarn i Bænken, samt endelig Peter Mikkelsen og Kone i den anden Sæng. Angj., der forud omtrent vidste, hvor enhver af de i Pladsen værende voxne Mennesker havde sit Leje, stillede sig nu ved Hovedgjærdet af Lars Østensens Sæng og slog først til ham i Hovedet med Hammeren af den medbragte Øxe; derefter slog han paa samme Maade til Lars's Kone, saa til Peter Mikkelsens Kone og derpaa, saavidt Angj. kan erindre, til Peter Mikkelsen, der ligesom Lars Østensen laa

inderst ved Væggen. Bægge Konerne døde strax ved de dem bibragte Slag, men Lars Østensen var endnu stærk nok til at flygte ud af Døren. Angj. forfulgte ham ud paa Marken, og uagtet Lars først søgte at sætte sig til Modværg og siden bad for sig, myrdede Angj. ham dog og søgte derefter med nogle Kviste at tildække de Spor af Blod, som Lars's Mord havde efterladt i Sneen. Derpaa begav Angjældende sig atter ind i Huset, hvor Peter Mikkelsen imidlertid havde fundet Anledning til at flygte op paa Loftet, hvor han dog snart af Angj. blev funden og myrdet, ved hvilken Lejlighed Øxen fik et sednere paa sammes Æg bemærket Skaar, idet den stødte an mod en paa Loftet værende Mur. Endelig myrdede Angj. alle Børnene. Under Forøvelsen af Mordene, der alle skulde være udførte med Øxehammeren, gjorde efter Sigende Ingen uden Lars Rødnæs Modstand eller bad for sig; ja, uagtet Gjærningen synes ikke at kunne være gaaen af uden nogen Støj, saa meget mere, som Lars Rødnæs, da han flygtede, skal have lukket Døren efter sig, hviken Angj. ved at forfølge ham igjen aabnede og atter tillukkede efter sig, - skal dog efter Angjældedes Forklaring enhver af de Myrdede, indtil hans Tur kom, have forholdt sig rolige (altsaa sandsynligvis sovet). Efter Mordenes Forøvelse tænkte Angj. Lys, for at forvise sig om, at alle Pladsens Beboere virkelig var dræbte, efterdi han i Forvejen ikke saa ganske nøje vidste Antallet paa de Børn, som havde Tilhold i Pladsen, ligesom han ogsaa var uvidende, om der maaske opholdt sig nogen Fremmed. Han slæbte eller bar derefter Lars Østensens Lig ind i Huset, idet han med Forsigtighed søgte at undgaa, at det endnu blødende Hoved kom nær hans Klæder, og gav sig nu til at søge efter Uret; men forgjæves; hvorhos han, i Overensstemmelse med sit forud fattede Forsæt, undersøgte, hvad der kunde findes at Værdi i Pladsen, og forefant da i 2 Skabe samt tog til sig en for 36 s taxeret Skindpung, hvori omtrent 6 Spd., endel for 80 s taxeret Hør, et Stykke Vadmel, værdsat til 1 Spd. 72 s, et for 36 s taxeret Strielagen, en Hornkam, hvis Værdi er ansat til 2 s, og endelig en for 16 s taxeret Foldekniv. Klokken var nu omtrent 4 om Morgenen, da Angj. antændte Vaaningshuset, idet han lagde noget paa Skorstenen forefundet Ild ud i Kaaven, hvor der laa endel Tyrived. Med de stjaalne Koster, sammenpakkede i en Bylt, begav Angj. sig nu paa Hjemveien og ankom, uden at møde noget Menneske, til sin Bopæl Pladsen Narumsbakken, der ligger omtrent ½ Mil fra Kanten. Da han var kommen hjem opholdt han sig omtrent ¼ Time paa Staltrevet, hvor han gjemte de stjaalne Koster, og begyndte han, som han har forklaret, da at fortryde de begaaede Misgjærninger. Derpaa begav han sig ind i sin Bolig, hvor han barberede og vaskede sig, og, efter at have forlangt noget Mad af sin Hustru, lagde sig paa Sængen. Da en Pige samme Dags Aften kom ind til Angj. og fortalte den paa Pladsen Kanten passerede Ulykke, sagde Angj.: "at vel aldrig Nogen skulde have hørt, at saadant var skeet i Mands Minde." For Øvrigt sagde eller foretog Angj. sig ikke efter Forbrydelsens Udførelse Noget, der skulde kunne vække hans Kones Mistanke, undtagen at han bad hende saa vel som sin Moder om ikke at omtale, at han om Aftenen de 23 Januar havde været ude. Angj. har stadigt paastaet, at han, uagtet han var vred paa Lars Rødnæs, dog ikke af denne Aarsag havde villet ombringe ham, men at hans Hovedøjemed var, ved at tænde Ild paa Pladsen og saaledes tilintetgjøre det der deponerede Ur, at gjøre det umuligt at bevise Tyvssigtelsen mod ham; men for at dette kunde ske, maatte han dræbe Pladsens Beboere. Efter denne Tilstaaelse har han altsaa begaaet den hele Misgjærning med modent Overlæg. For Øvrigt bemærkede han, at han ikke kunde have Haab om at faa Uret fat ved udenfor Huset at angribe Lars Rødnæs, da denne, eftersom Angj. troede, ikke bar Uret hos sig.- Ved Obduktionsforretningen over de i det afbrændte Huses Grus forefundne Legemer har intet sikkert Resultat været at erholde paa Grund af den forbrændte Forfatning, hvori de befandtes, imidlertid har Lægen, med Hensyn til et paa Halsen af det ene Ligene forefundet transversalt Snit, erklæret, at der er Sandsynlighed for, at dette er foraarsaget ved voldsom Behandling.- Det afbrændte Huses Værdi er af Ejeren edeligen ansat til 30 Spd.- Angjældende er født den 24 Jan 1808 og blev i Aaret 1832 gift med sin nuhavende Hustru, med hvem han har et Barn; derhos har han med et andet Fruentimmer udenfor Ægteskab avlet

et Barn. Han har stedse tilholdt hos sine endnu levende Forældre, og ernæret sig som Skomager og Tømmermand. Hans moralske Forhold har, indtil han (paa sin 25de Fødselsdag) begik den omtalte Misgjærning, været vedkommende Sognepræst ubekjendt; herimod har denne siden erfaret, at Angj. fra Ungdommen af har paa flere Maader ytret et ond Gemyt, som dels har vist sig i Lyst til Tyveri, dels i Hang til Had og Hævn.- Rigtigheden af dette Vidnesbyrd har Angj. vedgaaet; og er han derhos, under det optagne Garnisonsforhør, gaaen til Bekjendelse om, at han i Løbet af de sidste 12 à 13 Aar har gjort sig skyldig i 19 Tyverier af forskjellige Ting, der af Angj. selv tilsammen er værdsatte til 15 Spd. 79 s. Et af disse Tyverier begik Angj. af Hævn hos Faderen til den Pige, med hvem han havde avlet hint uægte Barn, fordi denne med Strænghed affordrede Angj. det fastsatte Opfostringsbidrag, og de ved denne Lejlighed stjaalne Koster (en Læderhud og 6 Skind, tils. værdsatte til 4 Spd. 96 s) benyttede Angj. ikke, men bar dem ud i en Skov, hvor de raadnede. For at hævne sig paa denne Mand, gik Angj. ogsaa engang ind i hans Fjøs og kvalte en der staaende Ko, der efter Angjældendes Mening var værd 8 à 10 Spd.- Den 1 Jan. 1831 blev Angj. inrulleret som Musketer ved valderske Musketerkorpses landske Kompagni. Ifølge Kompagnichefens Attest har hans Forhold i Tjenesten stedse været upaaklageligt, da han har vist sig som en ædruelig, lydige og rask Soldat, ligesom han heller ikke udenfor Tjenesten har været Kompagniechefen ufordelagtig bekjendt.- Saavel om det sidst omtalte Tyveri som flere af Angjældendes Tyverier har hans Moder (der skal indskudt ham meget Ondt, ved at opmuntre ham til Tyveri og Hævn) været vidende, uden egentlig at deltage deri; hvorimod hun under Sagen er overbevist om at have flyttet den af Angj. paa Staltrevet skjulte Pakke til et andet hemmeligt Sted, hvorhos hun var tiltalt for under de Anledning af Sønnens Forbrydelse anstillede Undersøgelser at have afgivet usandfærdige Forklaringer.- Ved den kombinerede Rets Dom af 18 Marts, stadfæstet i Højesteret den 31 Juni 1833, blev Nils Nilsen dømt til at miste sin Hals og derefter at brændes, samt til de Skadelidte at udrede en Bod af 40 Lod Sølv eller 20 Spd., og lige saa meget til Statskassen, hvorhos han ilagdes Skadegjæld og Halvdelen af Sagens Omkostninger. Hans Moder ilagdes Maximum af Straffen for 1ste Gangs Hæleri, samt det Halve af Sagens Omkostninger. Salar til Aktor, 15 Spd., paalagdes bægge de Tiltalte in solidum.- Overenstemmende med Højesterets og Justisdepartementets af Regjeringen tiltraadte Instillinger, hvori Angjældendes Forbrydelse betegnes som den skrækkeligste Ugjærning, der i Mands Minde er begaaet her i Landet, blev Dommen befalet fuldbyrdet uden Formildelse.- (Rigst. Nr. 71 Till. Departementst. 1833 S. 633-642).

*****

Avisen "Den Norske Rigstidende"

Torsdagen den 31te Januar 1833

Lands Præstegjeld, den 28de Januar. – Natten til den 24de Januar afbrændte Huusmandspladsen Kanten under Gaarden Rødnæs. Ilden greb saa hurtig om sig, at, da Folk kom til, stod Intet til at redde; Huset styrtede snart sammen. En gammel Mand ved Navn Peder Michelsen med Kone og en Pleiedatter boede der; hos dem havde en midaldrende Mand Lars Østensen Rødnæss med Kone og 3 smaae Børn Tilhold. Kun nogle forbrændte Levninger af dem alle 8 fandtes i Asken. Først troede man, at Ilden ved Uforsigtighed var opkommen, og havde saa hurtigt grebet om sig, at de sovende Beboere ikke havde kunnet redde sig; men siden er man kommen til Formodning om, at de ere myrdede, og at Huset derefter er antændt, for at skjule Misgjærningen. Man fandt nemlig en blodig Vei, der førte fra Husets Dør et lidet Stykke ned paa en Eng, hvor man opdagede i Sneen et blodigt Mærke,

som af et Menneske, der har ligget paa Ryggen; Sneen rundt om var bestænket med Blod. Da Legemeerne vare næsten aldeles forbrændte, kunde Lægen, der obducerede dem, ikke med Bestemthed afgjøre, om de vare myrdede eller ikke. Man har nogen Mistanke til en Person, som er arresteret, men efter hans Paagribelse fandt man, ved at inquirere i hans Huus, Intet af Betydenhed, som kunde forstærke Mistanken.

Torsdagen den 14de Februar 1833.

Lands Præstegjeld, den 5te Februar. – Den Person, som var arresteret paa Mistanke om at have udøvet den skrækkelige Mordbrand i Huusmandspladsen Kanten, er nu gaaen til Bekjendelse. Efter en saa frygtelig Misgjerning maatte hans Samvittighed vaagne med saadan Styrke, at han ikke længe kunde fortie Forbrydelsen. Morderens Navn er Niels Nielsen Narum; han er Soldat; 25 Aar gammel.

Søndagen den 28de Juli.

Høiesterets-Domme.

Den 21de Juni.

Lasson – som befalet Actor mod

Petersen – Soldat Niels Nielsen Narums-Eie og Berthe Hansdatter Narumsbakken, tiltalte, Førstnævnte for Mord, Mordbrand og Tyverie, Sidstenævnte for at have for Politiet og under Forhøret afgivet usandfærdig Forklaring, formeentlig for at lægge Skjul paa Førstnævntes Opdagelse, samt for at have skjult Tyvekaaster, eller Fordølgelse af Hittegods.

Ved den af en combineret Ret, bestaaende af Sorenskriveren i Hadeland og Land, Jens Gram Thaulov og Capitain Christopher Castberg, under 18de Marts 1833 afsagte Dom, som Actor have indstevnet til Stadfæstelse og Skærpelse, var kjendt for Ret: Tiltalte Soldat No. 95 af det Landske Compagnie, Niels Nielsen Narums-Eiet eller Narumsbakken bør have forgjort sin Hals og derefter at brændes. Af hand Boe bør udredes Skadegjeld til Peder Mikkelsen Kantens og Hustrues Arvinger 20 Spd. 48 s., til Lars Østensen og Hustrues Arvinger 20 Spd., samt Bøder til de Skadelidte 40 Lod Sølv eller 20 Spd. til Hver med $\frac{1}{3}$ Part, og til Statscassen 40 Lod Sølv eller 20 Spd. Tiltalte Berthe Hansdatter Narumsbakken bør hensættes til Arbeide i Aggershus Stifts Tugthus i 1 Aar. Begge de Tiltalte bør, Hver for sig, udrede de af deres Arrest og Dommens Fuldbyrkelse samt det Halve af de af Actionen forøvrigt flydende Omkostninger, efter Regninger, der af vedkommende Overøvrigheder vorde approberede.

Dom:

Den combinerede Commissions Dom bør ved Magt at stande. I Sallarium til Actor for Høiesteret, Advocat Lasson, betale de Tiltalte Niels Nielsen Narums-Eie og Berthe Hansdatter Narumsbakken, een for begge og begge for een, 15 Spd.

*****

Avisen "Morgenbladet"

Torsdagen den 31te Januar 1833.

Lands Præstegjeld, den 28de Januar. – Natten til den 24de Jan. afbrændte Huusmandspladsen Kanten under Gaarden Rødnæs. Ilden greb saa hastig om sig, at da Folk kom til, stod Intet til at reddes. Huset styrtede snart sammen. En gammel Mand ved Navn Peder Michelsen med Kone og en Pleiedatter boede der; hos dem havde en midaldrende Mand Lars Østensen Rødnæs med Kone og 3 smaae Børn Tilhold. Af alle disse 8 Beboere fantes i Asken kun nogle forbrændte Levninger. Først troede man, at Ilden ved Uforsigtighed var opkommet og

saa hurtig grebet om sig, at de sovende Beboere ikke har kunnet redde sig; men siden er man kommen til Formodning om, at de ere myrdede, og Huset derefter antændt, for at skiule Misgjerningen. Man fandt nemlig en blodig Vei, der førte fra Husets Dør et lidet Stykke ned paa en Eng, hvor man opdagede i Sneen et blodigt Mærke som af et Menneske, der har lagt paa Ryggen; Sneen rundt om var bestænket med Blod. Da Legemerne vare næsten aldeles forbrændte, kunde Lægen, der obduceerte dem, ikke med Bestemthed afgjøre, som de vare myrdede eller ikke. Man har nogen Mistanke til en Person, som er arresteret, men ved hans Paagribelse fandt man, ved at inquirere hans Huus, intet af Betydenhed, som kunde forstærke Mistanken.

Løverdagen den 9de Februar 1833.

- Den Person, der er arresteret som mistænkt for at have forøvet den i Morgbl. No. 31 omhandlede skrækkelige udaad paa Pladsen Kanten under Rødnæs i Lands Præstegjeld, har ifølge Indbertning tilstaaet at have med en Øxe om Natten ihjelhugget alle i Pladsen værende otte Personer og derefter sat Ild paa Pladsen. Aarsagen skal være, at Pladsens Beboer engang skal have som Vidne fældet Angjældende for Tyverie, hvorfor denne nu tog saa blodig Hævn.

Fredagen den 13de Septbr. 1833.

Land, den 8de September. – Igaar Formiddag Kl. 10 blev Nils Narumseidet henrettet paa sit Misgjerningssted. Schafottet var omgivet af en Commando paa 300 Mand af det valderske Corps. Forbryderen var meget fattet og ganske rolig, dog lagde han bedende sit Hoved paa Blokken. Hr. Pastor Bassøe udførte med megen Anstand og Opbyggelse de geistlige Forretninger; men Skarpretteren var dennegang mindre heldig end sædvanlig, da han fire Gange brugte sin Øxe, førend han fik af det forbryderske Hoved.

*****

Kirkebok nr. 8 for Land, folio 263b.

	Døds dagen	Begravelses dagen	Den begravedes Navn	Alder	Opholdsted	Om død af smitsom Sygdom eller ved Ulykkelig Hendelse
114	7 ^{de} Sept		Niels Nielsen	25	Narumsbakken	Henrettet f. Mordene 24/1 33 efter Høisteretsdom 21/6 stadfæstet af Kongen 15/8